

Raadsvoorstel

Onderwerp **Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 - 2020**
Registratienr. 5600893 Steller/telnr. Rob Bakker/ 51 13 Bijlagen 3

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim
	☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)
Portefeuillehouder	weth. De Rook Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 - 2020 inclusief uitvoeringsprogramma, vast te stellen;
- II. kennis te nemen van de rapportage Sportmonitor Groningen – tussenmeting 2015.

Samenvatting

Het Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 – 2020 geeft aan wat onze ambities zijn op het gebied van sport en bewegen en hoe we deze ambities via vijf uitvoeringsstrategieën willen realiseren. Als ambities formuleren we: Toegankelijk en voor iedereen, Sportieve basis voor de jeugd en Ontwikkeling van toptalent. De vijf uitvoeringsstrategieën zijn: Faciliteren van verenigingen, Jeugd in beweging, Ruim baan voor talent, Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief en Sport verbindt. Dit meerjarenprogramma is het vervolg op het conceptprogramma dat u op 20 januari 2016 in de commissie O&W hebt besproken. Ten opzichte van dit concept is het definitieve programma uitgebreid met een uitvoeringsprogramma, waarin wordt aangegeven welke concrete projecten we de komende jaren uit gaan voeren en hoe wij deze projecten willen financieren. Daarnaast geven we in dit definitieve programma aan hoe we de resultaten willen monitoren. De Sportmonitor 2015 bieden wij u ter kennisneming aan.

In het voorstel presenteren wij onze oplossing voor de financiële opgaven die betrekking hebben op de sport. Met deze oplossingen hoeven we de tarieven voor de verenigingssport niet te verhogen.

Aanleiding en doel

Op 20 januari 2016 heeft u het concept Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 - 2020 opiniërend besproken. In dit programma hebben wij onze ambities beschreven die we op het gebied van sport en bewegen willen realiseren. We beschreven 5 uitvoeringsstrategieën met per strategie meerdere concrete projecten. Verder hebben we aangegeven bij u terug te komen met een definitief meerjarenprogramma inclusief uitvoeringsprogramma, waarin de uitvoering van projecten in de tijd is geplaatst en wordt aangegeven hoe we de projecten willen financieren. Daarnaast hebben we aangekondigd bij het definitieve programma met een oplossing te komen voor het tekort op de tariefinkomsten WSR en de taakstelling kostendekkenheid privaatrechtelijk tarieven. Met het nu voorliggende Meerjarenprogramma sport & bewegen 2016 – 2020 lossen wij deze beloften in. Tegelijk met het meerjarenprogramma bieden wij u de Sportmonitor Groningen 2015 ter kennisneming aan.

Kader

Het meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 - 2020 is gebaseerd op het eerdere conceptprogramma. We geven uitvoering aan de volgende moties van uw raad:

- Verantwoorde kostendekkenheid sporttarieven, voorjaarsdebat 2014;
- Sport Maakt 't Beter, begrotingsraad 2014;
- Co-financieringsfonds breedtesport, voorjaarsdebat 2015.

Argumenten en afwegingen

Het meerjarenprogramma is ten opzichte van het concept meerjarenprogramma uitgebreid met een uitvoeringsprogramma. In dit uitvoeringsprogramma zijn voor elk van de vijf uitvoeringsstrategieën concrete projecten opgenomen, waarbij we per project aangeven wanneer we het uitvoeren en hoe we het project financieren. Veel van deze projecten pakken we nu aan omdat ze uitvloeisel zijn van de gesprekken die we afgelopen tijd met de verenigingen hebben gevoerd. Andere projecten zijn juist verdeeld over meerdere jaren. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat het bijvoorbeeld om activiteiten gaat die jaarlijks terugkomen en anderzijds met het noodzakelijkerwijs verdelen van de beschikbare uitvoeringscapaciteit.

Bij de herijking van het meerjarenprogramma bespreken we de stand van zaken van de projecten en geven we aan wat de behaalde resultaten zijn. Ook tussentijds laten we zien hoe we er voor staan. Het meerjarenprogramma is daartoe uitgebreid met een hoofdstuk "Doelen en resultaatindicatoren". Hierin formuleren we per uitvoeringsstrategie onze doelen met daarbij de indicatoren waarmee we het realiseren van die doelen in beeld brengen. Anders dan met de huidige Sportmonitor, waarvan de tussenmeting nu verschijnt - vier jaar na de eerste nulmeting- stellen we de resultaten van het meerjarenprogramma online beschikbaar als onderdeel van de basismonitor. Deze monitor bevat steeds de meest actuele gegevens, waar nodig voorzien van duiding en verschijnt met de gegevens over sport voor het eerst rond de zomer van dit jaar. Een belangrijk deel van de indicatoren is ontleend aan de Sportmonitor. Een ander deel (bv. die over de vitaliteit van sportverenigingen en bewonerstevredenheid) is nieuw en hiervoor moet de dataverzameling nog worden georganiseerd. Bij de eerste presentatie van de resultaten kunnen we hierover nog niet rapporteren.

Een belangrijk onderdeel van dit meerjarenprogramma is de financiële onderbouwing. Wij vinden het belangrijk dat sport en bewegen toegankelijk en betaalbaar blijven voor alle Stadgers. De financiële opgaven waar we voor staan hebben we opgelost door waar mogelijk op kosten te besparen. Geheel in lijn met uw motie "Verantwoorde kostendekkenheid sporttarieven" en de uitdrukkelijke wens van de Sportkoepel Groningen en de Adviescommissie voor de Sport, is het gelukt om besparingen te realiseren waarmee we de huidige financiële opgaven voor een belangrijk deel kunnen oplossen, zonder dat we de tarieven voor de verenigingssport hoeven te verhogen. Zoals ook aangegeven in onze brief van 17 december 2015 zetten we het gesprek met de verenigingen over de betaalbaarheid van de verenigingssport voort. We gaan verenigingen meer inzicht bieden in kosten en opbrengsten van sportaccommodaties. Op basis van dat inzicht willen we verenigingen keuzes bieden over de kwaliteit en omvang van onze dienstverlening en de mate waarin de verenigingen met eigen werkzaamheden bijdragen in het laag houden van de kosten en daarmee de prijs van de accommodatie. Onder het kopje "Financiële consequenties" geven we aan hoe we de in onze brief van 17 december 2015 genoemde financiële opgaven gaan oplossen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het concept Meerjarenprogramma heeft u besproken in uw commissie O&W van 20 januari 2016. Daarnaast is het concept programma besproken met de Adviescommissie voor de Sport en de Sportkoepel Groningen. Op 11 februari van dit jaar heeft de verantwoordelijk portefeuillehouder het meerjarenprogramma toegelicht tijdens een informatiebijeenkomst voor belangstellenden in de Euroborg. In de bijlage geven we aan op welke wijze we het concept programma hebben aangepast naar aanleiding van deze besprekingen.

Financiële consequenties

In het uitvoeringsprogramma hebben we aangegeven hoe we de verschillende projecten financieren. De hier aangegeven dekking past binnen de gemeentebegroting. Niet alle projecten zullen leiden tot extra kosten omdat ze kunnen worden uitgevoerd als onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden die in de begroting zijn gedekt. Daar waar we de kosten nog niet kunnen inschatten hebben we deze aangeduid met PM. Bij de uitvoering van deze projecten zullen we zoeken naar dekkingsmogelijkheden binnen de gemeentebegroting. Waarnodig komen we bij u terug met het verzoek om extra middelen.

In onze brief van 17 december 2015 hebben we 2 financiële opgaven geschetst:

- tekort op de tariefinkomsten WSR: € 270.000,--
- taakstelling kostendekkendheid privaatrechtelijke tarieven: € 250.000,--

We hebben aangegeven voor de taakstelling kostendekkendheid privaatrechtelijke tarieven ook naar oplossingen te zoeken binnen de gemeentelijke werkmaatschappijen in de sector cultuur. Dat doen we voor de helft van deze taakstelling. Wij komen hier binnenkort bij u op terug. Hieronder geven we aan hoe we de andere helft oplossen in de sport. Bij het zoeken naar oplossingen voor de financiële opgaven hebben we uitvoering gegeven aan uw motie "Verantwoorde kostendekkendheid sporttarieven", door eerst na te gaan waar we op kosten kunnen besparen. We zijn blij dat het ons is gelukt - mede dankzij het constructieve overleg dat we met de Sportkoepel hebben gevoerd - de tarieven voor de verenigingssport te ontzien. Met de Sportkoepel hebben we overeenstemming bereikt over de in de tabel hieronder opgenomen dekkingsmaatregelen voor de genoemde financiële opgaven.

Financiële opgaven en dekkingsmaatregelen in de sport

	(Bedragen x € 1.000 en structureel vanaf 2017)
Opgave	
Bijdrage taakstelling privaatrechtelijke tarieven	125
Dekking	
1. Vacatureruimte WSR	40
2. Afschaffen investeringssubsidie clubgebouwen	50
3. Verhogen tarieven recreatief schaatsen met 10%	30-40
Totaal	120-130
Opgave	
Tekort tariefinkomsten WSR	270
Dekking	
4. Opbrengst lagere kosten externe inhuur	60
5. Kunstgrasvelden gemiddeld 1 jaar later vervangen (na 11 jaar i.p.v na 10 jaar)	80
6. Verlagen VIP/MOP WSR	65
7. Opbrengst 'Level playingfield'	60
Totaal	265

Toelichting

Besparingen op de organisatie

De onder 1 en 4 genoemde dekkingsmaatregelen gaan over de personele kosten van de WSR. We bezuinigen structureel een bedrag van € 40.000,- op de formatie. Daarnaast zorgen we vanaf 2017 voor lagere kosten voor de inhuur van tijdelijk personeel door het betalen van een lagere "fee" voor externe inhuur.

Kunstgrasvelden gemiddeld 1 jaar later vervangen (na 11 jaar in plaats van na 10 jaar)

Gelet op onze ervaring met het gebruik van kunstgrasvelden en het gesprek hierover met de Sportkoepel, komen wij tot de conclusie dat kunstgrasvelden gemiddeld gezien een jaar langer kunnen worden bespeeld voordat vervanging noodzakelijk is. We gaan daarom vanaf 2017 kunstgrasvelden na gemiddeld 11 jaar vervangen (in plaats van nu na gemiddeld 10 jaar). Wij vinden dit een verantwoorde maatregel waarmee we een structurele kostenverlaging realiseren van € 80.000,-. De afschrijvingstermijn van kunstgrasvelden kan hierdoor worden verlengd van 10 naar 11 jaar. Hiervoor is een aanpassing nodig van de Financiële verordening. Met een voorstel tot aanpassing van deze verordening komen wij later bij u terug.

Van investeringssubsidie voor clubgebouwen naar ruimte voor investeringen in sportaccommodaties

In het meerjarenprogramma hebben wij aangegeven dat we verenigingen die een clubgebouw willen bouwen faciliteren door hen een zakelijk recht van opstal te verlenen. Dit geeft verenigingen de mogelijkheid desgewenst voor de (ver)bouw van hun clubgebouw te lenen bij een bank, voor welke lening wij samen met de Stichting Waarborgfonds voor de Sport, op basis van nader te formuleren criteria, garant staan. Het risico van de garantstelling dekken we per aanvraag uit de sportbegroting. Voetbalvereniging GV Groen Geel is de eerste vereniging waarmee we dit zo willen regelen. We leggen u binnenkort een voorstel voor een regeling garantstelling leningen breedtesport voor.

Door te kiezen voor deze constructie kan de subsidieregeling voor de (ver)bouw van clubgebouwen komen te vervallen. Wij hebben deze regeling - die alleen incidentele subsidies kent - ingetrokken per 1 oktober 2016 en zetten het hierdoor structureel vrijvallende bedrag van € 50.000,- als dekkingsmiddelen in. Bij het aanpassen van de subsidieregels hebben we tevens het maximum subsidiebedrag in de subsidieregeling voor de aanschaf van duurzame sportmaterialen voor binnensporten, gewijzigd van € 4.538,- in het afgeronde bedrag van € 4.000,-. Door dit bedrag naar beneden af te ronden is er binnen het beschikbare budget van € 10.000,- meer ruimte voor kleinere aanvragen.

Naast deze maatregel maken we met het meerjarenprogramma ruimte om investeringen in sportaccommodaties mogelijk te maken. We creëren hiervoor een investeringsfonds met mogelijkheden voor co-financiering, conform uw motie "Co-financieringsfonds breedtesport" uit het voorjaarsbedat 2015. Hiervoor reserveren we alvast € 150.000,- uit de intensiveringsmiddelen als bedoeld in het coalitieakkoord.

Verlagen budget VIP/MOP WSR

Met de VIP/MOP beschikt de WSR over een budget voor vervangingsinvesteringen en een meerjaren onderhoudsprogramma. Na verloop van tijd laat dit budget ruimte zien tot een bedrag van structureel € 65.000,-. Door onderhoud en vervanging in de eerstkomende jaren in goed overleg met verenigingen waar mogelijk uit te stellen, is het mogelijk om het budget voor de VIP/MOP al vanaf 2017 structureel met € 65.000,- te verlagen.

"Level playingfield"

We zijn met de Sportkoepel in overleg over de voorwaarden voor het creëren van een "level playingfield". Dit gaat over gelijke lasten en vergoedingen voor verenigingen die gebruik maken van de sportparken. Een deel van de verenigingen betaalt niet (volledig) de huur van gemeentelijke gebouwen, OZB, energie of gemeentelijke heffingen. Met de afronding van het eerder gestarte project "Basis op orde" maken we aan deze ongelijke behandeling een eind. Het gaat hier niet om een bezuiniging maar om het toepassen van het principe "gelijke monniken, gelijke kappen". Op dit moment brengen we samen met de Sportkoepel de huidige situatie in kaart en formuleren we een kader. Voor een deel van de verenigingen betekent dit dat zij straks meer aan de gemeente moeten gaan betalen en/of dat vergoedingen die nu worden verstrekt - en waarvoor geen reële grond meer bestaat - worden afgebouwd. De opbrengst van deze maatregel ramen we op structureel € 60.000,-. Omdat we over deze maatregelen nog afspraken moeten maken met verenigingen zal de volledige opbrengst in 2017 nog niet worden gerealiseerd. We ramen de opbrengst in 2017 op € 25.000,-. Het incidentele gat van € 35.000,- dekken we in 2017 uit de intensiveringsmiddelen als bedoeld in het coalitieakkoord.

Ten aanzien van de tarieven: enkel een verhoging voor recreatief schaatsen

Om tot voldoende dekking te komen voor de financiële opgaven hebben we overwogen om de recreatieve tarieven voor schaatsen en zwemmen te verhogen. Voor wat betreft het zwemmen hebben we daar uiteindelijk van afgezien. Bij het verhogen van de zwembadtarieven zouden we onszelf uit de markt prijzen gelet op de tarieven die door omliggende zwembaden worden gehanteerd. Voor het recreatieve schaatsen ligt dat anders. We hebben er voor gekozen de tarieven voor het recreatieve schaatsen te verhogen met 10% per 1 oktober van dit jaar. Ook na verhoging blijft dit tarief alleszins redelijk ten opzichte van concurrerende ijsbanen. De geraamde opbrengst hebben we aangegeven met een bandbreedte omdat deze afhankelijk is van de klantvraag.

In onze afweging om tot voldoende dekking voor de financiële opgaven te komen hebben we overwogen om het trainingsveldtarief, dat verenigingen betalen voor de huur van een kunstgrasveld, te verhogen tot het niveau van het wedstrijdveldtarief. Het verschil in tarief dateert uit de tijd dat trainingsvelden van natuurgras in de loop van het seizoen al snel veranderden in modderpoelen, waarvoor redelijkerwijs geen normaal tarief kon worden gerekend. Met de komst van kunstgrasvelden is de reden voor een lager trainingsveldtarief in feite achterhaald. Omdat de gevolgen van een dergelijke maatregel voor verenigingen fors zijn, hebben wij besloten, mede in aanmerking genomen de goede verstandhouding met de verenigingen en hun bijdrage aan het nu voorliggende meerjarenprogramma, deze maatregel nu niet op te nemen in dit pakket. Van maatregelen als het afschaffen van de kleedkamerkorting voor voetbalverenigingen en het verhogen van de tarieven voor het gebruik van sporthallen en gymzalen, zien wij in de huidige financiële situatie om dezelfde reden af.

Vervolgafspraken met de Sportkoepel

In het bestuurlijk overleg met de Sportkoepel op 4 april jl. heeft de koepel zich achter het hierboven gepresenteerde pakket aan maatregelen geschaard. Samen met de Sportkoepel werken we in het project "Level playingfield" aan een gemeenschappelijk kader op basis waarvan wij het eerder gestarte project "Basis op orde" met de verenigingen gaan afronden. Verder hebben we afgesproken dat de Sportkoepel de verenigingen die gebruik maken van de sportparken, zal uitnodigen om per park een plan te maken dat is gericht op versterking van de onderlinge samenwerking op het park en de uitwerking van de maatschappelijke betrokkenheid van verenigingen richting de omliggende wijk(en).

Met de Sportkoepel constateerden we dat we een goede manier hebben gevonden om te praten over dat wat voor de verenigingssport belangrijk is. De constructieve samenwerking met de Sportkoepel zetten wij de komende periode daarom graag voort.

Vervolg

In het Meerjarenprogramma hebben we aangekondigd een (co-)investeringsfonds te creëren voor de uitbreiding en vervanging van sportaccommodaties. Half april verwachten wij het rapport van het Mulier Instituut over de in de toekomst benodigde capaciteit aan sportaccommodaties. Op basis van dit rapport creëren we een (co-)investeringsfonds met bijbehorende bestedingscriteria. Hiervoor reserveren we nu alvast € 150.000,- uit de intensiveringsmiddelen als bedoeld in het coalitieakkoord. In juni van dit jaar komen we daar bij u op terug. Zoals hiervoor aangegeven komen wij later ook nog bij u terug met een aanpassing van de Financiële verordening in verband met de verlenging van de afschrijvingstermijn van kunstgrasvelden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

(bijlage: zie volgende pagina)

Bijlage bij Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 - 2020

Overzicht aanpassingen concept meerjarenprogramma na bespreking in de raadscommissie O&W en bespreking met de Adviescommissie voor de Sport en de Sportkoepel Groningen en een algemene informatiebijeenkomst voor belangstellenden in de Euroborg op 11 februari 2016.

Naar aanleiding van de raadscommissie O&W van 20 januari 2016:

- Financiële onderbouwing strategieën en projecten toegevoegd
- Oplossing financiële opgaven conform motie 'Verantwoorde kostendekkendheid sporttarieven'; geen verhoging verenigingstarieven
- Voorlopige reservering van structureel 150 duizend euro voor (co-)investeringsfonds sportaccommodaties
- Onderzoek naar inzet van duurzaamheidsmaatregelen m.b.t. sportaccommodaties toegevoegd

Naar aanleiding van het advies van de Adviescommissie voor de Sport en de bespreking van dit advies met de verantwoordelijk portefeuillehouder op 19 februari 2016:

- Gevarieerder fotoaanbod in definitieve programma opgenomen
- Verenigingsondersteuning door Huis voor de Sport Groningen (HvdSG): in gesprekken met verenigingen en HvdSG vragen we van het HvdSG een meer proactieve opstelling. Vraag en aanbod moeten beter op elkaar worden afgestemd
- Kosten laag houden: uitgewerkt bij oplossing financiële opgaven, hetgeen heeft geresulteerd in gelijkblijvende tarieven
- Twee leden van de Adviescommissie maken inmiddels onderdeel uit van de begeleidingscommissie m.b.t. het Mulieronderzoek
- Hoofdstuk Doelen en resultaatindicatoren toegevoegd als uitwerking van paragraaf over Monitoring. Waar mogelijk smart geformuleerde doelen benoemd. Inzet om bevolkingsenquête uit te breiden met de vraag waarom mensen geen gebruik maken van sportaccommodaties.
- Meer aandacht in de communicatie voor gebruik van de openbare ruimte door de ongebonden sporter: nemen we in doorontwikkeling platform sport050.
- Financiële onderbouwing strategieën en projecten toegevoegd

De Sportkoepel Groningen is van begin af aan betrokken geweest de uitwerking van de strategie 'Faciliteren van verenigingen'. Dit heeft dan ook geleid tot minder opmerkingen bij de bespreking van het concept programma.

- Financiële onderbouwing strategieën en projecten toegevoegd. Oplossing financiële opgaven zonder tariefsverhoging voor verenigingen.
- Voetballen op zondag als expliciet genoemde oplossing voor piekdruk op de zaterdag is vervallen. Andere oplossingen zijn mogelijk. Nu als voorbeeld genoemd: in de middag langer doorspelen.
- Twee leden van de Sportkoepel maken inmiddels onderdeel uit van de begeleidingscommissie m.b.t. het Mulieronderzoek
- Landelijke vergelijking financiering van de sport: via de sportmonitor van de VSG

Naar aanleiding van de algemene informatiebijeenkomst op 11 februari 2016:

- Financiële onderbouwing strategieën en projecten toegevoegd. Oplossing financiële opgaven zonder tariefsverhoging voor verenigingen.
- Vrijwilligers: project 'Promotie vrijwilligerswerk in de sport' toegevoegd i.s.m. HvdSG en verenigingen
- Onderzoek naar inzet van duurzaamheidsmaatregelen m.b.t. sportaccommodaties toegevoegd

Nadere regel tot wijziging van de nadere regels subsidie gemeente Groningen

Artikel I

A. De titel van Paragraaf 5.2 van Hoofdstuk 5 komt te luiden:

Oude tekst

Paragraaf 5.2 Investerings in clubgebouwen en sportmaterialen

Nieuwe tekst

Paragraaf 5.2 Investerings in sportmaterialen

B. Artikel 5:4 komt te luiden:

Oude tekst

Artikel 5:4 Subsidiabele activiteiten

1. Het college kan aan sportverenigingen subsidie verlenen in de kosten van:
 - a. investeringen in nieuwbouw en verbouw van clubgebouwen en kleedaccommodaties;
 - b. aanschaf van duurzame sportmaterialen;
 - c. groot onderhoud van clubgebouwen en kleedaccommodaties;
 - d. rente van een door de gemeente verstrekte geldlening.
2. Het college kan aan sportverenigingen een geldlening verstrekken met een hoofdsom:
 - a. van maximaal € 27.227,-- voor investeringen in nieuwbouw en verbouw;
 - b. van maximaal € 11.346,-- en minimaal € 4.538,-- voor groot onderhoud.

Nieuwe tekst

Artikel 5:4 Subsidiabele activiteiten

Het college kan aan sportverenigingen subsidie verlenen in de kosten van de aanschaf van duurzame sportmaterialen.

C. Artikel 5:5 komt te luiden:

Oude tekst

Artikel 5:5 Subsidie per activiteit

1. In afwijking van artikel 5:3 bedraagt:
 - a. de subsidie voor investeringen in nieuwbouw en verbouw maximaal 20% van de noodzakelijke kosten met een maximum van € 18.152,-- per aanvraag;
 - b. de subsidie voor de aanschaf van duurzame sportmaterialen maximaal 50% van de noodzakelijke kosten met een maximum van € 4.538,-- per aanvraag;
 - c. de subsidie voor groot onderhoud maximaal 50% van de noodzakelijke kosten met een maximum van € 4.538,-- per aanvraag;
 - d. de subsidie voor de in artikel 5:4, eerste lid onder d bedoelde rentekosten maximaal 50%.
2. In bijzondere gevallen kan het college ten gunste van de subsidieontvanger afwijken van de in het eerste lid van dit artikel genoemde maxima.

D. Artikel 5:6 komt te luiden:

Oude tekst

Artikel 5:6 Bijzondere bepalingen/verplichtingen

1. Het college wijst een subsidieaanvraag voor de in artikel 5:4, eerste lid genoemde activiteiten, af als het bouwplan niet voldoet aan de eisen die het bouwbesluit stelt.
2. In afwijking van de lichte procedure wordt de uiterste datum waarop een subsidieaanvraag bij het college moet zijn ingediend bepaald op:
 1. 1 december van het voorafgaande jaar en

Nieuwe tekst

Artikel 5:5 Subsidie per activiteit

1. In afwijking van artikel 5:3 bedraagt

de subsidie voor de aanschaf van duurzame sportmaterialen maximaal 50% van de noodzakelijke kosten met een maximum van € 4.000,-- per aanvraag;
2. In bijzondere gevallen kan het college ten gunste van de subsidieontvanger afwijken van de in het eerste lid van dit artikel genoemde maxima.

Toelichting

De 4.538 komt uit het oude bedrag in guldens (was 10.000 gulden.) Door het bedrag iets naar beneden bij te stellen kunnen meer aanvragen worden gehonoreerd.

Nieuwe tekst

Artikel 5:6 (vervallen)

Toelichting:

De in het tweede lid (oude tekst) genoemde datum van 1 december was bedoeld voor de clubgebouwen: grote projecten, die in het algemeen langer een jaar van tevoren werden opgestart. Nu die subsidiemogelijkheid niet meer bestaat, is er geen aanleiding om af te wijken van de normale lichte procedure zoals in de ASV beschreven en kan dit artikel vervallen.

2. 8 weken voor het begin van de activiteiten voor subsidieaanvragen die na 1 december worden ingediend.

E. Artikel 5:7 komt te luiden:

Oude tekst

Artikel 5:7 Subsidieplafond en verdelingsregels

1. Voor investeringen en groot onderhoud en rentekosten van geldleningen daarvoor gelden de volgende regels:
 - a. het subsidieplafond bedraagt dat deel van het budget van de "Investeringsregeling sport" dat per kalenderjaar door het college wordt aangewezen;
 - b. als het totaal van de aanvragen hoger is dan het subsidieplafond, dan honoreert het college de aanvragen die aan de voorwaarden voldoen in deze volgorde, waarbij subsidieaanvragen afkomstig van burgersportverenigingen voorrang krijgen boven die van studentensportverenigingen;
 1. subsidieaanvragen afkomstig van subsidieontvangers die in de afgelopen 3 jaar nog niet eerder voor investeringen, groot onderhoud en/of rentekosten subsidie ontvangen hebben;
 2. aanvragen die om bouwtechnische redenen noodzakelijk zijn;
 3. aanvragen die voortvloeien uit een noodgedwongen verhuizing buiten de schuld van de subsidieontvanger;
 4. aanvragen die het gevolg zijn van fusie of die daarop gericht zijn;
 - c. resteert er na bovenstaande verdeelwijze nog een deel van het subsidiebudget dan honoreert het college de overige aanvragen die aan de voorwaarden voldoen, in de volgorde waarop ze bij het college zijn binnengekomen.
2. Voor aanschaf duurzame sportmaterialen gelden de

Nieuwe tekst

Artikel 5:7 Subsidieplafond en verdelingsregels

Voor aanschaf duurzame sportmaterialen gelden de

Toelichting

volgende regels:

- a. Het subsidieplafond bedraagt dat deel van het budget van de "Investeringsregeling sport" dat per kalenderjaar door het college wordt aangewezen;
- b. als het totaal van de aanvragen hoger is dan het subsidieplafond dan honoreert het college de aanvragen die aan de voorwaarden voldoen in deze volgorde:
 1. aanvragen afkomstig van subsidieontvangers die nog niet eerder voor investeringen en/of groot onderhoud subsidie ontvangen hebben;
 2. voor zover het bovenstaande zou leiden tot overschrijding van het subsidieplafond wordt het beschikbare bedrag naar evenredigheid over de op tijd ingediende aanvragen verdeeld;
- c. resteert er na bovenstaande verdeelwijze nog een deel van het subsidiebudget dan honoreert het college de overige aanvragen die aan de voorwaarden voldoen, in de volgorde waarop ze bij het college zijn binnengekomen.

- F. In hoofdstuk 10 Slotbepalingen wordt na artikel 10:1 een nieuw artikel 10:1a ingevoegd dat komt te luiden:

Oude tekst

Artikel II

Deze nadere regel treedt in werking op 1 oktober 2016.

volgende regels:

1. Het subsidieplafond bedraagt dat deel van het budget van de "Investeringsregeling sport" dat per kalenderjaar door het college wordt aangewezen;
2. het college honoreert de aanvragen die aan de voorwaarden voldoen in volgorde van binnenkomst.

Nieuwe tekst

Artikel 10:1a Overgangsrecht

Op aanvragen voor subsidie zoals bedoeld in artikel 5:4 eerste lid onder a. en c. zoals deze luidde tot 1 oktober 2016 en die daarvoor zijn ingediend, wordt beschikt op grond van de nadere regels zoals deze van kracht waren tot 1 oktober 2016.

De praktijk is dat aanvragen het hele jaar door worden ingediend. We kunnen meestal alle aanvragen honoreren. De subsidies variëren van 300 euro voor de schaakclub (voor nieuwe schaakklokken) tot het maximum voor de gymnastiekvereniging (voor bv matten).

Gemeente
Groningen

SPORT & BEWEGEN

MEERJARENPROGRAMMA 2016 - 2020

INHOUD

VOORWOORD	4
INLEIDING	6
AMBITIES	8
Toegankelijk en voor iedereen	8
Sportieve basis voor de jeugd	9
Ontwikkeling van toptalent	9
IN ACTIE! >> strategieën	10
1 Faciliteren van verenigingen	11
2 Jeugd in beweging	14
3 Ruim baan voor talent	15
4 Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief	16
5 Sport verbindt	20
MONITORING	22
FINANCIERING	24
COMMUNICATIE	26
UITVOERINGSPROGRAMMA	30
Faciliteren van verenigingen	31
Jeugd in beweging	32
Ruim baan voor talent	32
Sportieve ruimte openbaar & Openbare ruimte sportief	33
Sport verbindt	34
Overig	34
DOELEN EN RESULTAATINDICATOREN	36
Algemeen	37
Faciliteren van verenigingen	38
Jeugd in beweging	41
Ruim baan voor talent	43
Sportieve ruimte openbaar & Openbare ruimte sportief	44
Sport verbindt	45

Met trots presenteer ik u dit Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016 – 2020

We laten hiermee zien wat onze ambities zijn en - belangrijker nog - wat we de komende jaren daadwerkelijk gaan doen om deze ambities te realiseren.

Sport en bewegen heeft een belangrijke plek in onze samenleving. En dat is logisch. Sporten is leuk en draagt tegelijkertijd bij aan ontmoetingen tussen mensen, integratie, gezond oud worden en daarmee het voorkomen van hoge zorgkosten. De basis voor het gezond oud worden ligt bij een sportieve opvoeding van de jeugd. Door samen met scholen te investeren in goed bewegingsonderwijs en te zorgen voor naschoolse sportactiviteiten in samenwerking met de sportverenigingen, bieden we alle kinderen een sportieve basis en de kans om hun sporttalent te ontdekken.

Met het programma spelen we ook in op kansen. We creëren een (co-)investeringsfonds om nieuwe accommodaties te kunnen realiseren en leggen nadrukkelijk de verbinding tussen sport en ontwikkelingen in het maatschappelijke en het fysieke domein.

In de afgelopen periode ben ik bij veel verschillende verenigingen en sportinitiatieven langs geweest. Daar heb ik gezien met hoe veel passie vrijwilligers en professionals met de sport bezig zijn. Met dit programma proberen wij bij die energie aan te sluiten. Het programma is tot stand gekomen dankzij het intensieve overleg met de sportverenigingen via de Sportkoepel Groningen, de Adviescommissie voor de Sport, kennisinstellingen en vele andere partijen die actief zijn in de sport. Het is daarmee een breed gedragen programma geworden waarmee we samen volop aan de slag gaan!

Paul de Rook,
wethouder Sport

“KEIN GELOEL, FUSSBALL SPIELEN”

Ernst Happel

Voormalig bondscoach Nederlands Elftal

Sporters zijn doeners en gericht op actie...

En geheel in lijn hiermee presenteren wij dit actiegericht Meerjarenprogramma Sport & bewegen 2016-2020. In 2009 beschreven we al eens waarom sport en bewegen belangrijk is en gaven we de kaders aan van ons beleid. In het nu voorliggende meerjarenprogramma geven we aan wat we samen met de stad - burgers, verenigingen, ongebonden sporters en kennisinstellingen - de komende jaren gaan doen om zoveel mogelijk Stadlers in beweging te krijgen. Daarmee scheppen we de voorwaarden voor - sportieve - ontmoetingen tussen mensen, leveren we een bijdrage aan het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners en zorgen we voor een leefbare stad waar mensen graag wonen en werken.

Dit programma is tot stand gekomen na overleg met de belangrijkste spelbepalers. We hebben intensief overleg gevoerd met de sportverenigingen via de Sportkoepel Groningen, een nieuwe speler op het veld die als aanspreekpunt fungeert voor het grootste deel van de verenigingssport. In werkgroepverband hebben we alle thema's die spelen in de verenigingssport besproken.

Ook hebben we gebruik gemaakt van het resultaat van de expertmeetings die de gemeenteraad met de Sportkoepel Groningen heeft georganiseerd. Tijdens een tweedaagse themasessie hebben we gesprekken gevoerd met Topsport Noord, de Hanzehogeschool, het Alfa-college, Healthy Ageing NN, stichting Sportwijk Nijlân, Running Coffee en de Adviescommissie voor de Sport. Daarnaast hebben we afstemming gezocht met de ontwikkelingen in het sociale en het ruimtelijke domein.

Met deze inbreng is het programma afgestemd op nieuwe ontwikkelingen en actuele wensen en behoeften van de verschillende spelers in het veld en de samenleving. Dit programma is het vervolg op het eerdere conceptprogramma dat wij begin dit jaar presenteerden. Het conceptprogramma is in februari 2016 besproken tijdens een brede informatiebijeenkomst voor belangstellenden. Daarnaast is het conceptprogramma besproken met de Sportkoepel en heeft de Adviescommissie voor de Sport hierover advies uitgebracht. Passend bij de dynamiek van sport en bewegen zullen we het meerjarenprogramma periodiek herijken.

We blijven in sportaccommodaties investeren. Samen met het Noorderpoortcollege werken we aan de voorbereidingen voor de bouw van sporthal Europapark en we bouwen een spelhal in De Wijert. Ook de openbare ruimte in onze stad kent prachtige faciliteiten voor sport en spel. Zo beschikken we onder meer over:

MEER RUIMTE VOOR SPORT EN BEWEGEN!

Dat is en blijft de kern van ons beleid. We houden vast aan de ambities die we op basis hiervan in de sportvisie¹ formuleerden:

¹ Sportvisie 2010/20 'Meer ruimte voor sport en bewegen. Creatief met tags!' vastgesteld door de raad op 30 september 2009

TOEGANKELIJK EN VOOR IEDEREEN

Zoveel mogelijk StadJers komen in beweging en beleven plezier aan sporten en bewegen. In de nabijheid van StadJers is voldoende ruimte voor sport en bewegen.

Goed bereikbare en betaalbare sportaccommodaties en een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen, zijn hiervoor belangrijke voorwaarden.

SPORTIEVE BASIS VOOR DE JEUGD

Plezier in sport en bewegen op jonge leeftijd is mede bepalend voor de sportdeelname op latere leeftijd.

Alle jeugd geven we daarom een sportieve basis mee om zijn talent voor sport en bewegen te ontdekken en te ontwikkelen. Samen met scholen zorgen we voor kwalitatief goed bewegingsonderwijs, zowel op school, na school als bij sportverenigingen.

ONTWIKKELING VAN TOPTALENT

Sporters met talent ondersteunen we om hun talent verder te ontwikkelen. Dit past bij onze ambities van Groningen als City of Talent.

We werken hierbij nauw samen met de kennisinstellingen op het gebied van sport en talentontwikkeling.

30

SPORTVOORZIENINGEN
(voetbalkoelen met tevens mogelijkheden voor andere sporten)

10

TENNISBANEN
op 7 locaties

IN ACTIE!

In dit hoofdstuk geven we aan hoe we onze ambities willen realiseren. We presenteren **vijf uitvoeringsstrategieën** waarin we aangeven wat we daar concreet voor gaan doen. We starten nieuwe initiatieven en tegelijkertijd zetten we door wat succesvol is.

Hockeyvereniging GHIS, Sportpark Corpus den Hoorn

1 / Faciliteren van verenigingen

Verenigingen zijn de belangrijkste aanbieders van georganiseerde sport. Samen met verenigingen zorgen we ervoor dat mensen kunnen sporten in goede accommodaties. Bij de ingebruikgeving en het beheer en onderhoud van sportaccommodaties werken we nauw samen met verenigingen. Onze blik is tevens gericht op de toekomst. We maken investeringen in accommodaties mogelijk en bieden verenigingen de mogelijkheid om ook zelf hierin te investeren. Hiervoor bieden we verenigingen arrangementen met ruimte voor maatwerk. Daarnaast ondersteunen we verenigingen om vitaal te blijven.

We dagen ze uit om samen te werken en hun sportaanbod af te stemmen op de ontwikkelingen in de samenleving. Over al deze onderwerpen hebben we in gezamenlijke werkgroepen met de verenigingen afspraken gemaakt via de Sportkoepel Groningen.

Investeren in sportaccommodaties

We hebben het Mulier Instituut opdracht gegeven de behoefte aan sportaccommodaties en ontwikkelingen en trends in de sport in onze stad opnieuw in beeld te brengen. Hierbij betrekken we verenigingen en de Adviescommissie voor de Sport via een begeleidingscommissie. Het rapport van het Mulier Instituut zal naar verwachting half april 2016 verschijnen. Om in de toekomst de noodzakelijke uitbreiding en vervanging van sportaccommodaties mogelijk te maken creëren we een investeringsfonds. Uit het fonds betalen we de kapitaallasten die voortvloeien uit deze investeringen. Het fonds is ook bedoeld om als gemeente via cofinanciering bij te kunnen dragen aan investeringen in sportaccommodaties door verenigingen zelf. Welke investeringen voor financiering uit het investeringsfonds in aanmerking komen en hoe we omgaan met mogelijke overvraag, werken we rond de zomer van 2016 uit in bestedingscriteria. Om de start van het investeringsfonds nog dit jaar mogelijk te maken reserveren we alvast structureel 150 duizend euro uit de intensiveringsmiddelen bedoeld in het coalitieakkoord. Wij zijn op

dit moment in gesprek met LTC Hoogkerk, de roei-verenigingen, Oranje Nassau volleybal en de voetballers van Groen Geel, HFC '15, Engelbert en Kids United over accommodatiewensen. We onderzoeken de haalbaarheid van deze wensen en zullen beoordelen of we deze wensen kunnen faciliteren.

Investeren in clubgebouwen en duidelijkheid over bestaande eigendomssituaties

Verenigingen die een clubgebouw willen bouwen of verbouwen faciliteren we door hen via een zakelijk recht het eigendom van de opstal aan te bieden. Dit geeft verenigingen zekerheid over de eigendomssituatie en stelt hen in staat om voor het doen van investeringen - bijvoorbeeld in energiebesparende maatregelen - zo nodig bij een bank te kunnen lenen. Voor een door de vereniging te sluiten lening verlenen we in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds voor de Sport, op basis van nader te formuleren criteria, een garantstelling. Voetbalvereniging Groen Geel is de eerste vereniging waarmee we dit op korte termijn zo regelen.

In alle gevallen maken we per vereniging afspraken over de eigendoms-/gebruikssituatie van clubgebouwen. Uitgangspunt is dat we eventuele overdracht van eigendommen juridisch en financieel goed regelen en dat verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid in één hand komen te liggen. Een vereniging is eigenaar of huurder van het clubgebouw, met in elk van deze situaties de rechten en plichten die daar bij horen.

We houden de kosten laag

Verenigingen die zelf werkzaamheden willen uitvoeren in het kader van beheer en onderhoud bieden we hiertoe de mogelijkheid. We bieden deze verenigingen in ruil daarvoor een reële vergoeding. Hiervoor maken we per vereniging maatwerkafspraken. We onderzoeken wat het verlagen van de temperatuur in sporthallen en gymzalen oplevert aan energie- en kostenbesparing.

Hierbij betrekken we de gebruikers van de betreffende accommodaties. Verder onderzoeken we de mogelijkheden om de energielasten van sportaccommodaties te verlagen door het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.

Optimale bezetting sportaccommodaties

Om de beschikbare sportaccommodaties optimaal te kunnen benutten:

- Voeren we per accommodatie geplande overleggen met de gebruikers; vanaf dit seizoen doen we dat ook voor de sporthallen². In dat overleg, tussen de betrokken verenigingen en de WSR, wordt het rooster van de betreffende accommodatie besproken en verder thema's als schoon/heel/veilig, onderhoud en vervanging en actuele onderwerpen.
- Gaan we bij de ingebruikgeving van accommodaties zoals ook al aangegeven in de Accommodatienota niet automatisch uit van 'de oudste rechten', maar van de actuele behoefte van verenigingen, geven we verenigingen bij botsende belangen voorrang boven particuliere huurders en verhuren we sporthallen in principe in z'n geheel in plaats van in delen.
- Onderzoeken we de mogelijkheid van het online inzichtelijk maken van de bezetting van accommodaties en de mogelijkheid om accommodaties online te reserveren, te betalen en hiertoe toegang te verkrijgen.
- Stimuleren we verenigingen de topdrukte op de sportparken op piekmomenten te verlagen, door bij voorbeeld in de middag langer door te spelen.

Creëren 'level playingfield' op sportparken

De door verenigingen gesignaleerde ongelijkheid ten aanzien van de te betalen lasten op sportparken pakken we aan. Het eerder gestarte project 'Basis op orde' ronden we af. Uitgangspunt is dat we verenigingen gelijk behandelen als het gaat om de lasten voor energie, OZB en vergoedingen voor gemaakte kosten.

Samenwerking stimuleren

Samen sta je sterker. We stimuleren verenigingen waar mogelijk meer samen op te trekken. Door samen te werken kunnen werkzaamheden worden verdeeld en kunnen accommodaties beter worden benut. Bij onderhoud en vervanging van bestaande accommodaties en ook bij het realiseren van nieuwe accommodaties, zullen we ons steeds afvragen wat samenwerking tussen verenigingen, maar ook samenwerking van de gemeente met andere partijen kan opleveren om sportaccommodaties breed in te zetten en betaalbaar te houden. Samenwerking kan ook bijdragen aan vermindering van de druk bij verenigingen die ontstaat door het gesignaleerde tekort aan vrijwilligers. We stimuleren samenwerking tussen verenigingen via accommodatie-overleggen en door het organiseren van thema-avonden of bijeenkomsten, waar nieuws en ontwikkelingen kunnen worden gedeeld.

Vitale verenigingen en verenigingsondersteuning

De kracht van verenigingen zit in het zelf organiserend vermogen. Om hiertoe in staat te zijn is het belangrijk dat verenigingen vitaal zijn. Een vitale vereniging is een vereniging waar mensen graag sporten, die organisatorisch en financieel de zaken goed op orde heeft, over voldoende vrijwilligers beschikt en aan de vereiste juridische voorwaarden voldoet. Vitaliteit is in eerste instantie een zaak van verenigingen zelf. Waar nodig kunnen verenigingen rekenen op ondersteuning. Verenigingen kunnen voor ondersteuning een beroep doen op de bond waarbij ze zijn aangesloten. Daarnaast bieden we als gemeente verenigingsondersteuning via het Huis voor de Sport Groningen. Een deel van de verenigingen heeft aangegeven niet tevreden te zijn met de ondersteuning die het Huis voor de Sport biedt. We zijn inmiddels gesprekken gestart met de verenigingen en het Huis voor de Sport om te bezien hoe de vraag naar ondersteuning en het aanbod daarvan beter op elkaar afgestemd kan worden.

Vrijwilligers!

Sportverenigingen draaien op de inzet van vrijwilligers. Verenigingen geven aan in toenemende mate problemen te ondervinden bij het zoeken naar en het behouden van geschikte vrijwilligers. Samen met verenigingen en het Huis voor de Sport gaan we op zoek naar creatieve oplossingen die het doen van vrijwilligerswerk in de sport aantrekkelijker maakt. Daarnaast zullen we bij het activeren van bijstandsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt aandacht besteden aan de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te gaan doen in de sport. Ook onderzoeken we de mogelijke inzet van Participatiebanen bij sportverenigingen.

Gebruikersgerichte dienstverlening

Voor verenigingen is het soms lastig om de juiste ingang te vinden in de gemeentelijke organisatie. We richten onze organisatie daarom meer gebruikersgericht in. Bij de WSR gaan we in 2016 werken met een vaste contactpersoon voor verenigingen voor alle niet-dagelijkse of bijzondere onderwerpen. Verder gaan we de uitkomsten van klanttevredenheidsonderzoeken voor de publicatie ervan bespreken met de verenigingen van de betreffende accommodatie, om eerder aan oplossingen van gesignaleerde knelpunten te kunnen werken.

Promotie Sportplein Groningen

Sportplein Groningen is een netwerkorganisatie waarin kennisinstellingen, Huis voor de Sport Groningen, UMCG, Topsport Noord, provincie Groningen en de gemeente kennis delen. Niet alle verenigingen zijn bekend met deze organisatie en het bijbehorende digitale platform. Dit platform is een vindplaats van informatie op verschillende gebieden. We gaan in onze communicatie naar verenigingen Sportplein Groningen nadrukkelijk onder de aandacht brengen.

² Op alle sportparken functioneert inmiddels een zogeheten parkoverleg. In dit overleg tussen de WSR en alle gebruikers dat twee keer per jaar wordt gehouden, worden allerlei onderwerpen besproken die te maken hebben met de dagelijkse gang van zaken op het park.

2 / Jeugd in beweging

We bieden jeugd een sportieve basis door hen de kans te geven plezier te beleven aan sport en bewegen, talent hiervoor te ontdekken en verder te ontwikkelen. Het onderwijs vormt hierin een belangrijke partner.

Bslim 3.0

We ontwikkelen Bslim door naar Bslim 3.0. De beschikbare 26 fte combinatiefuncties benutten we vanaf 1 januari 2016 volledig voor³:

- Binnenschools: bewegingsonderwijs. Het aantal scholen waar twee uur bewegingsonderwijs wordt gegeven door een vakleerkracht gymnastiek breiden we verder uit. In gezamenlijke verantwoordelijkheid met het onderwijs maken we goede afspraken over het programma.
- Buitenschools: schoolsportclub. Samen met sportverenigingen zorgen we in alle Bslim-wijken⁴ voor een sportaanbod op school, zodat de overgang naar de sportvereniging makkelijker wordt.
- Naschoolse activiteiten voor het VMBO.
- Sportactiviteiten voor kinderen in de wijk.
- Sportinstuiven: kinderen kunnen gebruik maken van een laagdrempelig aanbod vlak na schooltijd.
- We zetten de Sporthopper voort. Kinderen kunnen hierdoor kennismaken met verschillende sporten. De Sporthopper wordt nu digitaal aangeboden en hier is veel belangstelling voor.
- Incidentele activiteiten, zoals: de Buurt Battle en Gezond Scoren in samenwerking met FC Groningen.

Bslim richt zich met sport en beweegactiviteiten op de jeugd. In samenhang hiermee werken we met landelijke en lokale partners in de gezamenlijke wijkaanpak 'Groningen Fit!' aan het bevorderen van een gezonde leefstijl onder jongeren en hun ouders om de toename van overgewicht onder jongeren een halt toe te roepen⁵. Het lectoraat van het Hanze Instituut voor Sportstudies monitort het verloop van de uitvoering van Bslim.

Samenhang van programma's in de wijk, inclusief nieuw sportaanbod

We zorgen er samen met het onderwijs voor dat programma's van scholen in de wijk op elkaar worden afgestemd. Hierdoor geven de vakleerkrachten aan de scholen in de wijk op een efficiënte en doelgerichte manier gymnastiekles. Sporten zal niet meer per definitie in het gymnastieklokaal plaatsvinden.

We bieden ook andere vormen aan, zoals:

- Bswim: een module van zes weken bewegingsonderwijs in het water voor de groepen 6, 7 en 8.
- Talent voor Topsport op school: kinderen krijgen training van topsporttrainers van de Regionale Trainingscentra (RTC's) in de stad.

Voortgang in ontwikkeling

De vakleerkrachten houden de beweegontwikkeling van kinderen bij via een leerlingvolgsysteem en hebben extra aandacht voor kinderen met beweegproblemen (Motorische Remedial Teaching) en kinderen die juist extra talent hebben.

3 / Ruim baan voor talent

Sporttalenten ondersteunen we in hun ontwikkeling om topsporter te worden. We zetten ons beleid voort dat we hebben geformuleerd in de nota 'Talent voor topsport! Topsportbeleid gemeente Groningen 2013-2020'. We benutten daarbij de kracht en know how van de kennisinstellingen in onze stad. Kernonderdelen van ons beleid zijn dat we inzetten op het ontdekken en ontwikkelen van talenten en het stimuleren van toptalenten om topsporter te worden. Dat begint op de basisschool door alle kinderen de kans te geven te ontdekken waar ze goed in zijn.

Ruim baan voor talent

Hiervoor:

- Subsidieren we RTC's als het gaat om de accommodatie en de trainer.
- Geven we RTC's een voorrangpositie bij de ingebruikgeving van bepaalde accommodaties.
- Subsidieren we talentevenementen.
- Belonen we prestaties van sporters met een sportpenning en een jong talent met een sportstimuleringsprijs.

Samenwerking topsport

Topsport is van belang voor de stad. Topsporters geven de stad uitstraling en vormen inspirerende voorbeelden voor jonge sporters. We willen de onderlinge samenwerking tussen topsportclubs, kennisinstellingen en de gemeente verstevigen door in gesprek te gaan over:

- talentontwikkeling;
- facilitaire samenwerking;
- topsport en onderwijs;
- topsport in relatie tot brede maatschappelijke initiatieven.

Versterking verbinding tussen top- en breedtesport

We willen een beter beeld krijgen van breedtesportverenigingen die aan talentontwikkeling werken, of de ambitie hebben om daar aan te willen gaan werken. Dit stelt ons in staat om aanwezige kennis uit de topsport en de RTC's ten goede te laten komen aan deze verenigingen. Om het gewenste inzicht te krijgen laten we het sportlandschap in beeld brengen. Dit doen we in samenwerking met de verenigingen en kennisinstellingen.

Om meer verbinding te creëren tussen topsport en breedtesport:

- Faciliteren we een bijeenkomst tussen Topsport Noord en belangstellende breedtesportverenigingen waarin de laatste ontwikkelingen rondom de RTC's en de breedtesport kunnen worden uitgewisseld.
- Vragen we RTC's om niet alleen clinics te verzorgen op basisscholen maar ook bij verenigingen met ambities op het gebied van talentontwikkeling.
- Subsidieren we het Sport Science Instituut van de RUG voor het realiseren van kennisuitwisseling met de breedtesport.

Talentevenementen

We vinden het belangrijk dat talentvolle sporters ook kunnen excelleren in hun eigen stad. Op dit moment kan dat op het Holland Nordic Basketball Tournament (HNBT), op de 4 mijl op het onderdeel talentontwikkeling (team 4 mijl) en op het Schaakfestival Groningen. We streven er naar om het aantal evenementen uit te breiden waardoor de stad nog aantrekkelijker wordt voor talent.

Topsportzorgcentrum

De NV Euroborg ontwikkelt op het sportpark Corpus den Hoorn een Topsport Zorgcentrum. Een centrum voor trainingsfaciliteiten van FC Groningen en (medische) begeleiding. Dit centrum biedt diensten aan zoals medische en trainingsfaciliteiten, aan zowel de top- als breedtesport.

³ Hiervan wordt 1,7 fte ingezet voor Urban House via VRU/DAO.
⁴ De wijken waarin we werken met Bslim zijn: Begijn, Levensborg, Indische buurt/de Hoopje, Hoogerkerk, Selwerd/Paddespoel/Tonwijk, Vriëthuisen, Oosterparkwijk en De Wiert/Corpus den Hoorn.
⁵ 'Groningen Fit!' is de Groningse mulling van de integrale landelijke aanpak Jongeren op Gezond Gewicht (UOOG), waarin met preventieve en curatieve interventies wordt gewerkt aan een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving van de jeugd en de ouders.

4 / Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief

Sporten vindt niet alleen meer plaats in zalen of binnen de hekken van een sportpark. De openbare ruimte wordt steeds meer gebruikt als plek voor sport en bewegen, in georganiseerd of in ongeorganiseerd verband. Het Noorderplantsoen is hier een mooi voorbeeld van. In de nota 'De Bewegende Stad, Visie op de inrichting van de sportieve en speelse openbare ruimte' hebben we aangegeven dat we de openbare ruimte in onze stad zo willen inrichten dat deze meer uitnodigt tot bewegen en dat we de afgesloten sportparken een open karakter willen geven⁶. Het gaat daarbij niet alleen om de aanleg en inpassing van sportinfrastructuur, maar ook om het in overleg met de wijk creëren van meer uitdagende speelplekken. We geven hier de komende tijd uitwerking aan door:

Aan te sluiten bij herinrichtingsopgaven:

Sportieve inrichting deksels Zuidelijke ringweg: het Zuiderplantsoen

Met de bouw van de Zuidelijke ringweg ontstaat een nieuw stuk 'stad' tussen Helpman, de Herewegbuurt, de Linie en de Oosterpoort, genaamd 'het Zuiderplantsoen'. In 2016/2017 zal de aannemer het ontwerp van het nieuwe park nader uitwerken. Wij dagen omwonenden en sportverenigingen uit om bij de uitwerking van het ontwerp sport en bewegen in de inrichting van het park te integreren. Dat kan variëren van speelveldjes tot een openbare sportschool in de buitenruimte. In elk geval creëren we een joggingronde Zuiderplantsoen - Kempensberg. Ten slotte maken logische fietsverbindingen het park sociaal veilig en sport zichtbaar. Het Zuiderplantsoen koppelen we via een sportieve route aan het nieuwe sportcentrum Europapark.

Sportpark Europapark

Het nieuwe sportcentrum Europapark wordt het middelpunt van een sportief ingericht park rondom het gebouw.

Samen met gebruikers van het park geven we actieve sportvoorzieningen vorm voor dubbelgebruik. Te denken valt bijvoorbeeld aan een stormbaan voor een legeropleiding, die tegelijkertijd prima kan dienen als speelvoorziening of bootcamp trainingsfaciliteit. Ook denken we aan mogelijkheden voor een beach-accommodatie, een multi-court en faciliteiten voor boogschieten en watersport. Om deze faciliteiten goed bereikbaar te laten zijn creëren we een sportieve route tussen het Zuiderplantsoen en het Europapark die aansluit op het sportcentrum.

Gebiedsontwikkeling Oosterhamrikzone

In 2016 komen we tot een bestuurlijke voorkeursvariant voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Oosterhamrikzone. Landschapsarchitect Peter Veenstra (LOLA) maakt hiervoor een plan op basis van de uitwerking van vier varianten, waaronder de voorkeursvariant van de buurt. Het is onze ambitie met de herinrichting van de Oosterhamrikzone ruimte te kunnen bieden aan fietsen, joggen, skaten en wandelen langs het water. Met een nieuwe rechtstreekse verbinding naar Kardinge kunnen we ons grootste sportpark met prachtige voorzieningen op een logische manier bereikbaar maken vanuit het stadscentrum.

Meerstad: mountainbikeroute, spel & beweging in het wijkpark

In het wijkpark in Meerstad creëren we met een glooiend landschap ruimte voor spel en beweging. Aan het water wordt samen met bewoners en andere partijen een plek gemaakt voor natuurlijk spelen, met bijvoorbeeld klimbomen, een trekvlot, stapstenen en een kabelbaan. Verder onderzoeken we de mogelijkheid om de ruimte in Meerstad te benutten voor de aanleg van een mountainbike route: de eerste route in onze provincie ten noorden van de A7 op slechts vijf kilometer van de stad.

Sportparken toegankelijker maken:

Toegankelijkheid en openheid Sportpark Corpus den Hoorn

De komst van trainingsfaciliteiten voor FC Groningen biedt kansen voor het opnieuw vormgeven van de entree tot dit sportpark en het creëren van doorgaande fietsroutes door dit park. Samen met de betrokken verenigingen en de omliggende wijken geven we hier uitwerking aan.

Ontwikkeling Sportpark West End / Vinkhuizen

Sportpark West End is een groen stedelijke ontwikkellocatie van formaat, ooit bedoeld als reservering voor

een nieuwe, sociaal veilige wijkontsluitingsroute, maar inmiddels al jaren braakliggend en zonder plannen. We willen dit geïsoleerde sportpark een open karakter geven met doorgaande fietsroutes zoals aangegeven in het 'Uitvoeringsprogramma Fietsstrategie Groningen 2015-2025' (Fietspad Diamantlaan – Friestraatweg), een betere en veiligere entree met parkeergelegenheid en een verbinding naar de scholen. Hierdoor krijgt het park een betere verbinding met de wijk en maakt het gebruik door andere doelgroepen mogelijk. Ook ontstaat er zo een nieuwe ontsluiting van een woningbouwlocatie. De mogelijkheden die dit biedt verkennen we met de betrokken verenigingen en de buurt.

Basketbalveld Noorderplantsoen

⁶ Vastgesteld door het college op 21 januari 2014.

Bar Brothers Groningen

Nieuwe plekken creëren voor sporten en spelen in de stad:

Calisthenics in Ebbingekwartier

Vanuit Let's Gro 2014 creëren we met samen met de groep 'Bar Brothers' en woningbouwcorporatie Nijestee een calisthenicspark aan de Vrydemalaan, grenzend aan de Healthy Ageing Campus. Calisthenics is een nieuwe sport waarbij oefeningen worden gedaan met het eigen lichaamsgewicht en een minimale hoeveelheid apparatuur. Uitvoering begin 2016.

Sportieve inrichting De Hunze

Samen met de bewoners hebben we ideeën ontwikkeld voor een sportievere inrichting van de wijk. De plannen hiervoor zijn inmiddels gereed. Begin 2016 start de aanleg.

Vervanging speelplek Oosterkade / sportieve herinrichting Eemskanaalzone

De bestaande speelplek aan de Oosterkade is aan vervanging toe. Samen met bewoners zoeken we naar ideeën om de speelplek een sportieve inrichting te geven.

Het bijzondere aan deze plek is dat die in de binnenstad ligt. In de binnenstad zijn niet zoveel sport- en speelplekken. De doelgroep voor deze speelplek is dan ook breder: het gaat niet alleen om direct aanwonenden, maar ook om andere bewoners van en bezoekers aan de binnenstad. Ook een looproute met fitness-mogelijkheden langs het Eemskanaal zou door de komst van een nieuwe fiets- en voetgangersbrug onderdeel van dit plan kunnen zijn. De ideeën beperken zich dus niet alleen tot de speelplek maar zijn een springplank voor de sportieve herinrichting van de Eemskanaalzone langs de kades.

De opsomming van projecten in dit programma vormen een eerste aanzet. Nieuwe ontwikkelingen en veranderingen in wensen en behoeften uit de samenleving zullen in de toekomst leiden tot nieuwe projecten.

Tijdens Let's Gro 2015 hebben we StadJers in een workshop met als titel 'Hoe wil jij bewegen?' uitgenodigd aan te geven hoe men graag wil sporten in de openbare ruimte en wat er op dit punt verbeterd kan worden (www.letsgro.nl/program/hoewiljijbewegen). Deze site houden we in de lucht tot en met het congres 'Building the future of health' in juni 2016. Het resultaat hiervan beoordelen we en verwerken we waar mogelijk in het programma.

5 / Sport verbindt

Sport en bewegen maakt en houdt mensen fit en gezond, zorgt voor ontmoetingen en draagt bij aan integratie. Dit is de verbindende kracht van sport. Die kracht willen we versterken door sport en bewegen te verbinden met de socialewijkstructuur. De WIJ-teams en sociaal-culturele accommodaties vormen hierin een belangrijke rol.

Programmering sportaanbod in de wijk

We zijn inmiddels in gesprek met verenigingen, WIJ-teams en sociaal-culturele accommodaties met als doel te komen tot programma's van sport- en beweegactiviteiten in de wijk. Programma's die niet alleen openstaan voor verenigingsleden, maar ook voor andere wijkbewoners; jong en oud. Hierbij zoeken we afstemming met de activiteiten in het kader van Bslim en Groningen Fit!

Participeren via sport

Sportverenigingen bieden mensen de kans om actief te zijn. Dat kan via sportbeoefening, maar ook door het verrichten van allerlei soorten werkzaamheden die van belang zijn om een vereniging draaiende (vitaal!) te houden. Aangezien verenigingen behoefte hebben aan meer vrijwilligers zullen we bij het activeren van bijstandsgerechtigden de mogelijkheden voor het doen van vrijwilligerswerk in de sport actief onder de aandacht brengen. Daarnaast onderzoeken we met verenigingen de mogelijkheid voor het creëren van een aantal Participatiebanen in de verenigingssport. Bij voetbalvereniging DIO Groningen heeft dit inmiddels geleid tot de inzet van twee Participatiebanen.

Sporten voor mensen met een beperking

Deelname aan sport is niet voor iedereen even makkelijk. Uit onderzoek blijkt dat mensen met een beperking minder sporten⁷. Dit vinden wij ongewenst. Wij sluiten daarom aan bij het door het ministerie van VWS geïnitieerde programma 'Grenzeloos actief, maakt sporten en bewegen voor mensen met een beperking mogelijk'. Een belangrijke pijler in dit programma is het realiseren van een goede match tussen vraag naar en aanbod van sportmogelijkheden voor mensen met een beperking. Hierbij worden WIJ-teams betrokken, sportaanbieders en instellingen die een rol hebben in de begeleiding van mensen met een beperking. Dit gebeurt in een regionaal samenwerkingsverband.

Competitieword zaalvoetbal bij Sporthal de Brug

⁷ Beweging en sportgedrag van mensen met een chronische aandoening of lichamelijke beperking, RIVM 2015

MONITORING

Dit meerjarenprogramma geeft verdere uitwerking aan de ambities die we hebben geformuleerd in de Sportvisie 2010/20. 'Meer ruimte voor sport en bewegen. Creatief met tape!' In deze sportvisie hebben we aangegeven de relevante thema's rondom ons sportbeleid te volgen en te evalueren.

In 2012 verscheen de eerste Sportmonitor en inmiddels is de tussenmeting 2015 verschenen. De Sportmonitor rapporteert over algemene indicatoren, de fysieke sportinfrastructuur en het sport- en beweggedrag van mensen. Met het verschijnen van dit meerjarenprogramma gaan we vanaf nu op een andere manier over de effecten van ons beleid rapporteren.

In dit meerjarenprogramma formuleren we met de onderscheiden uitvoeringsstrategieën specifieke acties waarvan we de geleverde inspanning en het resultaat willen meten. Om de resultaten van het beleid op het terrein van sport en bewegen en de maatschappelijke effecten hiervan op een samenhangende en eenduidige manier te kunnen monitoren en evalueren, hebben we een nieuwe set indicatoren ontwikkeld die als bijlage bij dit programma is opgenomen. We maken hierbij onderscheid tussen indicatoren die de maatschappelijke effecten van het beleid, de outcome van het beleid en de prestaties van beleidsinstrumenten zichtbaar maken.

De beschikbare resultaten stellen we rond de zomer van 2016 online beschikbaar als onderdeel van de Basismonitor. Bij de herijking van het meerjarenprogramma betrekken we steeds de meest actuele resultaten van het sportbeleid.

Onze inspanningen en prestaties op het gebied van sport en bewegen gaan we ook vergelijken met die van andere gemeenten. We willen onze positie op het gebied van sport en bewegen met behulp van gegevens van NOC*NSF in landelijk perspectief plaatsen. Bovendien doen we vanaf 2016 mee aan de monitor van de Vereniging Sport en Gemeenten. De monitor maakt vergelijking van scores tussen gemeenten mogelijk op verschillende indicatoren, bijvoorbeeld: bezettingsgraden sportaccommodaties, verhouding sportruimte per inwoner, sportbudget per inwoner en percentage van de inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen. Deelname aan de monitor levert bovendien input voor een platform voor kennisdeling tussen gemeenten onderling.

FINANCIERING

Hieronder geven we per strategie aan hoe we omgaan met de financiering van de concrete projecten. We zoeken daarbij naar dwarsverbanden met andere programma's op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, re-integratie & participatie, gezondheid en wijkgewijs werken.

Faciliteren van verenigingen

De gemeentelijke sportaccommodaties financieren we uit de begroting van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie (WSR). Om ook in de toekomst vervanging en uitbreiding van sportaccommodaties mogelijk te maken, maken we in de begroting middelen vrij voor het creëren van een investeringsfonds. Dit fonds is ook bedoeld om verenigingen in staat te stellen via cofinanciering bij te dragen aan investeringen in sportaccommodaties.

Rond de zomer van 2016 werken we het investeringsfonds verder uit zodat we nog dit jaar nieuwe investeringen mogelijk kunnen maken. We houden de kosten voor verenigingen zo laag mogelijk en stellen verenigingen in staat om werkzaamheden te verrichten in ruil voor een reële vergoeding. De verenigingsondersteuning via het Huis voor de Sport financieren we uit de programmabegroting voor Sport en bewegen.

Jeugd in beweging

Vanuit het Rijk krijgen we geld voor de inzet van in totaal 26 fte combinatiefunctionarissen. Tezamen met de inzet van gemeentelijke cofinanciering zetten we hiervan 22,8 fte in voor activiteiten ten behoeve van de jeugd.

Ruim baan voor talent

De middelen voor de ontwikkeling van talentvolle sporters komen uit de programmabegroting voor Sport en bewegen. Daarnaast zetten we 3,8 fte van de beschikbare middelen voor combinatiefunctionarissen in voor trainers bij RTC's. Het andere deel van de kosten van deze combinatiefunctionarissen wordt betaald door de betreffende sportbond.

Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief

De financiering van het sportief inrichten van de openbare ruimte willen we waar mogelijk mee laten lopen in de financieringsopzet van het betreffende (her-)inrichtingsproject. Daarnaast zetten we vanuit het programma sport en bewegen de (extra) intensiveringsmiddelen in (De Bewegende Stad).

Sport verbindt

Het creëren van ontmoetingen tussen mensen waarbij sport en bewegen als middel wordt ingezet, gaat niet automatisch gepaard met de inzet van (extra) geld.

Het alleen al op een vernieuwende manier koppelen van bestaande activiteiten kan bijdragen aan de uitvoering van deze strategie. Daar waar het gaat om het tot stand brengen van sport- en beweegactiviteiten op meer 'open' sportparken of het bieden van kansen aan mensen om te participeren in de sport, kunnen waar nodig de intensiveringsmiddelen Bewegende Stad of het Participatiebudget worden ingezet.

Financiering uitvoeringsstrategieën Meerjarenprogramma Sport & bewegen in 2016

	Bedrag (x € 1.000,-)
I. Faciliteren van verenigingen Sportaccommodaties	
WSR	18.703*
Verenigingsondersteuning HvdSG	55
Zwembad Hoogkerk	114
Extra beleid:	
• Beheer en onderhoud extra kleedkamers en gymzalen	129
• Extra kleedkamer Corpus den Hoorn incl. beheer en onderhoud	44
• Reservering investeringsfonds sportaccommodaties	150
• Bouw Sportcentrum Europapark	300
• Incidentele dekking tekort tariefinkomsten WSR ..	270
2. Jeugd in beweging	
Combinatiefuncties: rijksbijdrage en cofinanciering ..	1.001
3. Ruim baan voor talent	
Talent voor topsport	126
• Accommodatiesubsidie	
• Kennisuitwisseling	
• Talent- en topsportevenementen	
Sportpenningen en stimuleringsprijs	10
Inzet combinatiefunctionarissen	76
Huur Martiniplaza	44
4. Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief	
Sportieve inrichting sport- en speelplekken in de stad	150
5. Sport verbindt	
Hier is niet per definitie extra geld voor nodig.	
Eventuele incidentele inzet wordt uit sport of andere beleidsvelden gedekt. p.m.	

* 6.382 wordt gedekt uit inkomsten van gebruikers. Het restant (12.321) wordt gedekt uit gemeentelijke middelen.

COMMUNICATIE

We realiseren ons goed dat, als we succesvol willen zijn, het van belang is om samen in beweging te komen. In de communicatie richten we ons tot Stadgers, sportverenigingen, kennisinstellingen en andere partijen die betrokken zijn bij sport en bewegen.

We richten ons daarbij op:

- Het informeren over alle projecten rondom 'Sport en Bewegen' in de stad Groningen en over regelingen waar sporters en hun bestuurders gebruik van kunnen maken.
- Het verbinden en betrekken van mensen, door een plek te bieden waar initiatieven en ervaringen kunnen worden gedeeld.
- Het uitwisselen van kennis op het vakgebied.

We gaan in dialoog met de doelgroep. We overladen ze niet, maar bieden relevante informatie aan. We willen dat iedereen zich verbonden gaat voelen met 'Sport en Bewegen' en wij elkaar verder kunnen helpen.

We ontwikkelen één plek waar:

1. Alle sportclubs zich laten zien;
2. Men een overzicht vindt van alle sportactiviteiten naast verenigingen en/of clubs;
3. Stadgers inspraak kunnen hebben in nog te realiseren projecten op sportgebied;
4. Men in één overzicht diverse (alternatieve) financieringsvormen kan vinden.

We communiceren niet onze ambities en strategieën, maar we richten ons op de gedragingen en behoeften van de doelgroep. Wat willen zij? Wat opvalt is dat de drie ambities van het meerjarenprogramma niet als zodanig benoemd worden. Maar ze zijn wel de belangrijkste factor achter dit communicatieconcept. Welke informatie hebben zij nodig? Welke behoeften hebben zij? Alle projecten van het meerjarenprogramma sluiten aan op één of meerdere van deze vier punten. De bovengenoemde punten vormen de kapstok waar alles rondom 'Sport en Bewegen' onder kan gaan vallen. Van het stimuleren van samenwerking tussen de verenigingen tot aan het opzetten van talentprogramma's. Maar, ook voor eigen initiatieven van ongebonden sporters zoals hardlooptochten of fietsgezelschappen is alle ruimte.

Online platform

Bovenstaand idee komt het best tot zijn recht in een online platform. De website www.sport050.nl van de WSR benutten we als basis voor dit concept. Een online platform informeert, betreft en activeert verenigingen en hun doelgroep.

Het platform biedt de mogelijkheid om succesverhalen te delen en als voorbeeld te dienen voor andere sportinitiatieven en verenigingen.

We zetten uiteraard sociale media in om de doelgroep te informeren en te activeren.

De aftrap van deze campagne zou een gedrukte uitgave kunnen zijn. Verspreid onder alle verenigingen en kennisinstellingen in de gemeente Groningen. Daarna zou deze uitgave een periodiek kunnen worden met thema's zoals samenwerking met het onderwijs, gehandicaptensport of hoe om te gaan met talent binnen de vereniging.

Sportclubs laten en zien en samenbrengen

- In kaart brengen van alle verenigingen en initiatieven. Sportclubs krijgen een eigen profielpagina waar niet alleen openingstijden en tarieven staan, maar ook een plek is om succesverhalen te delen en daardoor andere verenigingen te inspireren.
- Van elkaar leren: inspirerende interviews met sportbestuurders, trainers en vrijwilligers van verenigingen over veelvoorkomende vraagstukken en de gevonden oplossingen.
- Kennisuitwisseling: een plek waar nieuwe onderzoeksresultaten van de kennisinstellingen kunnen worden gepresenteerd.
- Accommodaties: nieuws over renovaties/onderhoud, uitbreidingen en hoe deze tot stand zijn gekomen. Bslim en City of Talent betrekken.

Buiten verenigingsverband georganiseerde sportinitiatieven en belanghebbenden

Naast verenigingen zijn er veel initiatieven van ongebonden sporters en kennisinstellingen. Wij vinden het belangrijk dat ook deze initiatieven een plaats krijgen binnen het online platform om alle mogelijkheden op sportgebied zoveel mogelijk te ontsluiten. Ook willen we andere belanghebbenden, zoals Onderwijs (Sporthopper), Bslim en City of Talent betrekken.

Cycling Express, een Gronings initiatief buiten verenigingsverband
lop de achtergrond de Hervormde Kerk Doctum, Garneveld

Meepraten over nog te realiseren projecten op sportgebied / spel bewegen

Ontwikkelingen in de wijk, onderwerpen en data van informatieavonden. Wijkbewoners informeren over initiatieven en daarover laten meedenken. Hoe wil jij bewegen in de stad?

Mogelijkheden tot financiering / alternatieve financiering en hulp bieden waar nodig

De budgetten voor sport staan onder druk, daarom willen we verenigingen informeren over alternatieve manieren van financiering en/of de mogelijkheid tot samenwerking met andere instellingen. Wij kunnen als gemeente hierover adviseren. Minima: inkomensondersteunende maatregelen onder de aandacht brengen voor mensen met een lager inkomen, zoals het Jeugd sportfonds en de Stadspas.

Uitvoeringsprogramma

Dit meerjarenprogramma is gericht op actie en daarmee staat dus de uitvoering centraal. Hiervoor beschreven we wat we gaan doen om onze ambities te realiseren.

In dit deel geven we aan wanneer we dit uitvoeren en hoe we de maatregelen willen financieren. We zien het als ons wedstrijdprogramma voor de komende periode. Bij de periodieke herijking van het meerjarenprogramma bespreken we de stand van zaken met betrekking tot deze projecten en geven we de resultaten weer.

Projectomschrijving	Totale kosten (x € 1.000,-)	Dekking	2016	2017	2018	2019	2020
FACILITEREN VAN VERENIGINGEN¹							
1. Creëren (co-)investeringsfonds sportaccommodaties en vaststelling bestedingscriteria	150	Sport	•				
2. Uitvoering Mulier-onderzoek capaciteit sportaccommodaties	45	Sport	•				
3. Toetsingskader formuleren voor investeringen in clubgebouwen, waarin wordt aangegeven hoe en onder welke voorwaarden we als gemeente verenigingen ondersteunen bij het (ver-)bouwen van een clubgebouw	-	-	•				
4. Eigendomssituaties clubgebouwen in kaart brengen en waar gewenst zakelijk recht van opstal vestigen. Voor elk bestaand clubgebouw bestaat duidelijkheid over de eigendomssituatie, is de juridische constructie geregeld en wordt daar naar gehandeld	-	-	•				
5. Afspraken maken met verenigingen over co-creatie/zelfwerkzaamheid en vaststellen vergoedingen	-	-	•	•			
6. Uitvoering investerings- en onderhoudsprogramma in co-creatie met verenigingen	-	-	•	•	•	•	•
7. Onderzoek haalbaarheid en opbrengst temperatuurverlaging van hallen en zalen met 1°C	-	-	•				
8. Onderzoek naar mogelijkheden voor verlaging lasten sportaccommodaties door het nemen van duurzaamheidsmaatregelen	-	-	•	•			
9. Pilot online ingebruikgeving sportaccommodaties met rapportage van resultaten en advies over vervolg	-	-	•				
10. Creëren 'level playingfield' op sportparken; gelijke voorwaarden voor verenigingen op sportparken. Waar nodig nieuwe afspraken maken en uitvoeren	-	-	•	•			
11. Organisatie vraaggerichte thema-avonden voor kennisuitwisseling	PM	Sport	•	•	•	•	•
12. Opnieuw formuleren aanbod verenigingsondersteuning door Huis voor de Sport	55	Sport	•				
13. Promotie vrijwilligerswerk in de sport. Op zoek naar creatieve oplossingen in overleg met verenigingen en Huis voor de Sport (samenhang met 30)	PM	Sport/ Participatie- budget	•	•			

¹ Het beschikbaar stellen van sportaccommodaties aan verenigingen en recreatieve sporters (gemeentebegroting 2016 - lastentotaal 18,7 mld) valt hier buiten.

Projectomschrijving	Totale kosten (x € 1.000,-)	Dekking	2016	2017	2018	2019	2020
14. Aanstelling vaste contactpersonen voor verenigingen	-		•				
JEUGD IN BEWEGING							
15. Uitvoering en doorontwikkeling Bslim 3.0, met als speerpunten: • ontwikkelen samenhangende sport- en beweegprogramma's per wijk • 2 uur gymnastiek door een vakdocent • voortgang motorische ontwikkeling vastleggen • doorontwikkeling buurtsportwerk, incl. vmbo • schoolsportclub • Sporthopper	1.001 ²	Sport Jeugd Onderwijs	•	•	•	•	•
RUIM BAAN VOOR TALENT							
16. Uitvoering 'Talent voor Topsport' • extra accommodatiesubsidie voor talenten • uitwisselen kennis en ervaring kennisinstellingen • talent- en topsportevenementen • uitreiking sportpenningen en sportstimuleringsprijs Inzet combinatiefuncties 3,8 fte trainers Topsportnota evalueren	125 76 ³ -	Sport Sport -	• •	• •	• •	• •	• •
17. Versterking verbinding top- en breedtesport: • in beeld brengen van verenigingen met ambities op gebied van talentontwikkeling • bijeenkomsten kennisuitwisseling faciliteren en clinics door RTC's bij verenigingen	PM	Sport	•	•	•	•	•
18. Gesprekstafel 'Centrum van Sporttalent' Versterking onderlinge samenwerking topsportclubs, kennisinstellingen, gemeente en andere geïnteresseerde partijen	-	-	•	•	•	•	•
19. Uitbreiding talentevenementen	PM	PM	•	•	•	•	•

² Bestaat uit € 444.000 Rijksbijdrage in het gemeentefonds voor 22,2 fte combinatiefunctionaris en € 557.000 bestaande uit onder meer: cofinanciering, Gidgelden en financiering Sporthopper.
³ Rijksbijdrage in het gemeentefonds, exclusief cofinanciering derden.

Projectomschrijving	Totale kosten (x € 1.000,-)	Dekking	2016	2017	2018	2019	2020
SPORTIEVE RUIMTE OPENBAAR & OPENBARE RUIMTE SPORTIEF ⁴							
20. Zuidelijke ringweg: sportieve inrichting deksels in overleg met buurt en verenigingen	PM	Project	•				
21. Sportieve inrichting sportpark Europapark	500	Derden	•	•			
22. Meerstad • mountainbiken • spel & beweging in het wijkpark	PM PM	PM Project/Sport	•				
23. Gebiedsontwikkeling Oosterhamrikzone	PM	Project					
24. Toegankelijkheid en openheid Sportpark Corpus den Hoorn	PM	PM					
25. Ontwikkeling Sportpark West End / Vinkhuizen (samenhang met 29)	PM	PM					
26. Calisthenics in Ebbingekwartier	49	Sport	•				
27. Sportieve inrichting De Hunze	145	Sport/Stadsbeheer/stadsdeelcoördinatie					
28. Vervanging speelplek Oosterkade / sportieve herinrichting Eemskanaalzone 1e fase: inrichting speelplek Oosterkade 2e en 3e fase: aanleg brug Eemskanaal en verbinding met Damsterpad	 73 PM	 Sport/Stadsbeheer/stadsdeelcoördinatie PM	 • 				

⁴ Deel waar het jaar van uitvoering niet is aangegeven is dit nog niet bekend.

Projectomschrijving	Totale kosten (x € 1.000,-)	Dekking	2016	2017	2018	2019	2020
SPORT VERBINDT							
29. Programmering sportaanbod in de wijk Verkenning mogelijkheden programma's op open parken: • Sportpark Kardinge/Beijum • Sportpark West End/Vinkhuizen (tevens samenhang met 25)	11 PM	Sport/ Gezondheid PM	• •	•			
30. Participeren via sport Bestaande instrumenten zoals vrijwilligerswerk en Participatiebanen worden op een actieve manier ingezet ten behoeve van sportverenigingen (samenhang met 13).	PM	Participatie- budget	•	•	•	•	•
31. Sporten voor mensen met een beperking We brengen vraag en aanbod in beeld en mensen met een beperking stimuleren we op een actieve manier hier gebruik van te maken.	PM	PM	•	•			
OVERIG							
32. Deelname monitor Vereniging Sport en Gemeenten	0,8	Sport	•	•	•	•	•
33. Doorontwikkeling Sport050 als online platform gericht op het informeren, verbinden en betrekken van burgers en alle bij de sport betrokken partijen.	PM	PM	•	•			

Doelen en resultaatindicatoren

Om goed zicht te krijgen op de stand van zaken en ontwikkelingen in relatie tot ons sportbeleid, monitoren we aan de hand van prestatie-indicatoren verschillende onderdelen van de beleids- en beheercyclus. Het accent ligt hierbij op de doelmatigheid van het gevoerde beleid; in hoeverre komen de behaalde resultaten overeen met de gestelde doelstellingen uit het meerjarenprogramma?

Deze resultaten bekijken we op verschillende niveaus, waarbij we zoveel mogelijk willen sturen op het maatschappelijk gewenste resultaat. Aangezien dit veelal buiten de directe werkkingsfeer van de gemeentelijke organisatie valt en beïnvloed wordt door verschillende andere (autonome) ontwikkelingen, of bijvoorbeeld aanpalend beleid, is de toerekenbaarheid ervan beperkt. Derhalve nemen we ook indicatoren op die iets zeggen over behaalde resultaten die dichterbij of binnen de werkkingsfeer van het gemeentelijk handelen - en meer specifiek dit meerjarenprogramma - liggen. Echter, bij alleen de focus op deze onderdelen dreigt het gevaar dat het effect dat zij hebben op de maatschappij onvoldoende zichtbaar worden.

We onderscheiden grofweg de onderstaande gradaties:

- Met onze strategische hoofddoelen (missie) schetsen we wat we maatschappelijk willen bereiken ten aanzien van sport en bewegen. De resultaten hiervan (de maatschappelijke outcome of impact van beleid) kwantificeren we met maatschappelijke effect indicatoren (groene kaders);
- Om de maatschappelijke doelen positief te beïnvloeden zijn in het meerjarenprogramma meerdere beleidsdoelen (tactisch) met bijbehorende concrete interventies geformuleerd (operationeel niveau). Het concrete resultaat van deze interventies volgen we met indicatoren die de opgeleverde product- of dienstverlening (output) kwantificeren (oranje kaders);
- De (kwalitatieve) resultaten die zijn toe te schrijven aan deze beleidsinterventies (outcome) kwantificeren we met effectindicatoren (blauwe kaders).
- Ten slotte wordt door middel van contextindicatoren relevante achtergrond informatie geboden (grijze kaders).

Om in latere rapportages een goed en samenhangend inzicht te kunnen bieden over de resultaten volstaan we niet met louter het presenteren van de indicatoren aan de hand van cijfers (tellen), maar zullen we deze cijfers tevens begeleiden met een kwalitatieve duiding (vertellen). Daarnaast zullen we - waar mogelijk - landelijke trends en resultaten meenemen ter vergelijking (benchmarking).

N.B.: een aantal (nieuwe) indicatoren met bijbehorende bronnen is voorzien van een *; dit wil zeggen dat deze indicatoren met betrekking tot de daadwerkelijke operationalisering enig voorbehoud behoeven, met name ten aanzien van de mogelijkheden omtrent data-inwinning.

ALGEMEEN

Missie

Groningen is een aantrekkelijke stad om te sporten en te bewegen. We streven ernaar om zoveel mogelijk mensen aan het sporten alsook bewegen te krijgen en te houden. We bieden daarnaast kinderen de kans hun sportieve talenten te ontdekken en (verder) te ontwikkelen. Talentvolle sporters ondersteunen we bij de verdere ontwikkeling van hun talent.

Prestatiedoelen:

- We willen het percentage volwassenen en jongeren dat aan sportparticipatie doet verhogen.
- We willen het percentage volwassenen en jongeren dat voldoende beweegt (NNGB) verhogen.

N.B.1: Daar het hier gaat om deels nieuw geformuleerde c.q. opgenomen indicatoren en op basis daarvan geen betrouwbare, consistente trends zijn weer te geven, zijn we voornamelijk behoudend met het formuleren van SMART-prestatienormen;

N.B.2: De NNGB is een landelijk gedefinieerde standaard die inzicht geeft over de mate van bewegen van personen.

Thema: SPORTEN	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
1. Sportdeelname (volwassen en jeugd)			
a. Percentage bewoners (18 jaar en ouder) dat zegt één keer per week of vaker te sporten	bevolkingsenquête; Basisonitor* / NOC-NSF	1x per 2 jaar	L&V-buurt- en wijkniveau
b. Percentage jongeren (klassen 2 en 4 Voortgezet Onderwijs) dat zegt één keer per week of vaker te sporten bij club, vereniging of sportschool	jeugdgezondheidsenquête; GGD	1x per 4 jaar	CBS-wijkniveau

Thema: BEWEGEN	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
2. Nederlandse Norm Gezond Bewegen NNGB (volwassen en jeugd)			
a. Percentage bewoners (19 jaar en ouder) dat voldoet aan de NNGB	gezondheidsenquête; GGD	1x per 4 jaar	CBS-wijkniveau
b. Percentage jongeren (klassen 2 en 4 Voortgezet Onderwijs) dat voldoet aan de NNGB	jeugdgezondheidsenquête; GGD	1x per 4 jaar	CBS-wijkniveau
3. Nederlandse norm fit blijven (volwassen en jeugd)			
a. Percentage bewoners (19 jaar en ouder) dat voldoet aan de norm om fit te blijven	gezondheidsenquête; GGD	1x per 4 jaar	CBS-wijkniveau
b. Percentage jongeren (klassen 2 en 4 Voortgezet Onderwijs) dat voldoet aan de norm om fit te blijven	jeugdgezondheidsenquête; GGD	1x per 4 jaar	CBS-wijkniveau

FACILITEREN VAN VERENIGINGEN

Kerdoel

Verenigingen zijn de belangrijkste aanbieders van georganiseerde sport. Samen met verenigingen zorgen we er voor dat mensen kunnen sporten in goede accommodaties. Daarnaast ondersteunen we verenigingen om vitaal te blijven. We dagen ze uit om samen te werken en hun sportaanbod af te stemmen op de ontwikkelingen in de samenleving.

Prestatiedoelen:

- We willen het percentage jongeren dat lid is van een sportvereniging verhogen.
- We willen de klanttevredenheid van instellingen en verenigingen als ook van bewoners over het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties handhaven op een gemiddelde score van 7.
- We willen het aantal bezoekers van de ijsbaan en het zwembad Kardingse behouden op ten minste respectievelijk [120.000 en 180.000 bezoekers per jaar].

Thema: AANBOD SPORTVERENIGINGEN EN - ACCOMMODATIES	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
4. Totaal aanbod verenigingen			
a. Aantal sportverenigingen	NOC-NSF	1x per jaar	stedelijk
b. Top 10 grootste sportaanbieders naar sporttype (o.b.v. ledenaantallen sportverenigingen)	NOC-NSF	1x per jaar	stedelijk
5. Totaal aantal sportaccommodaties			
a. Aantal sporthallen	WSR	1x per jaar	stedelijk
b. Aantal gymlokalen	WSR	1x per jaar	stedelijk
c. Aantal zwembaden	WSR	1x per jaar	stedelijk
d. Aantal voetbalvelden (of andere sportvelden)	WSR	1x per jaar	stedelijk

Thema: (GEORGANISEERDE) SPORTDEELNAME	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
6. Lidmaatschappen (volwassenen en jeugd)			
a. Percentage bewoners (19 jaar en ouder) dat zegt lid te zijn van een sportvereniging	gezondheidsenquête; GGD / Basismonitor*	1x per 2 á 4 jaar*	CBS-wijkniveau / L&V-buurt- en wijkniveau*
b. Percentage jongeren (klassen 2 en 4 Voortgezet Onderwijs) dat zegt lid te zijn van een sportvereniging	jeugdgezondheidsenquête; GGD	1x per 4 jaar	CBS-wijkniveau
c. Aantal geregistreerde leden (18 jaar en ouder) bij een sportvereniging	NOC-NSF	1x per jaar	PC4
d. Aantal geregistreerde leden (tot 18 jaar) bij een sportvereniging	NOC-NSF	1x per jaar	PC4

Thema: VITALITEIT SPORTVERENIGINGEN	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
7. Vitaliteitsscore sportverenigingen*			
a. Aantal vrijwilligers dat actief is	O&S, vrijwilligersonderzoek 2011	n.n.t.b.	steekproef verenigingen
b. Aantal beroepskrachten dat actief is	O&S, vrijwilligersonderzoek 2011	n.n.t.b.	steekproef verenigingen
c. Tevredenheid over het aantal vrijwilligers	O&S, vrijwilligersonderzoek 2011	n.n.t.b.	steekproef verenigingen
d. Tevredenheid over het aantal beroepskrachten	n.n.t.b.	n.n.t.b.	steekproef verenigingen
e. Tevredenheid over het aantal leden	O&S, vrijwilligersonderzoek 2011	n.n.t.b.	steekproef verenigingen
f. Financiële situatie verenigingen	n.n.t.b.	n.n.t.b.	steekproef verenigingen

* Onder een vitale sportvereniging verstaan we: 'een vereniging waar mensen graag sporten, die organisatorisch en financieel de zaken goed op orde heeft, over voldoende vrijwilligers beschikt en aan de vereiste juridische voorwaarden voldoet. De indicatoren met betrekking tot vitaliteit sportverenigingen worden doorontwikkeld en aangescherpt naar de gehanteerde definitie, daarbij wordt gekeken hoe deze het beste geoperationaliseerd kunnen worden. We gaan na hoe we deze indicatoren via onder meer de Klanttevredenheidsonderzoeken (zie ook onderstaand) kunnen voeden met relevante en actuele data.

Thema: KWALITEIT SPORTIEVE INFRASTRUCTUUR (WAARDERING)	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
8. Klanttevredenheid			
a. Klanttevredenheid verenigingen (en instellingen) over alle accommodaties	klanttevredenheidsonderzoek; WSR, O&S	1x per jaar	sportaccommodatie
b. Klanttevredenheid individuele gebruikers over de zwemaccommodaties (Kardinge en andere zwembaden)	klanttevredenheidsonderzoek; WSR, Store Support	1x per jaar	sportaccommodatie
c. Klanttevredenheid individuele gebruikers over de accommodaties (sporthallen en gymlokalen en sportparken)	klanttevredenheidsonderzoek; WSR, O&S	1x per 3 jaar	sportaccommodatie
d. Het aantal klachten van gebruikers van de gemeentelijke sportaccommodaties	WSR	1x per ½ jaar	sportaccommodatie
9. Bewonerstevredenheid*			
a. Percentage huishoudens dat aangeeft dat binnensportvoorzieningen, zoals gymzalen, sporthallen en zwembaden, (ruim) voldoende aanwezig zijn in en rond de woonbuurt	bevolkingsenquête; Basismonitor	1x per 2 jaar	L&V buurt- en wijkniveau
b. Percentage huishoudens dat aangeeft dat voetbalvelden (of andere sportvelden) (ruim) voldoende aanwezig zijn in en rond de woonbuurt	bevolkingsenquête; Basismonitor	1x per 2 jaar	L&V buurt- en wijkniveau

* Er wordt ten aanzien van de (sub)indicatoren bij punt 9 gekeken hoe deze exact in te passen zijn binnen de vragenlijst van de bevolkingsenquête, waarbij de focus wordt gelegd op 'maakt u gebruik van accommodaties bij u in de buurt, en zo nee, wat is hiervoor de reden?'.
 * Er wordt ten aanzien van de (sub)indicatoren bij punt 9 gekeken hoe deze exact in te passen zijn binnen de vragenlijst van de bevolkingsenquête, waarbij de focus wordt gelegd op 'maakt u gebruik van accommodaties bij u in de buurt, en zo nee, wat is hiervoor de reden?'.

Thema: GEBRUIK SPORTACCOMMODATIES	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
10. Gebruikers (huurders) gemeentelijke sportaccommodaties			
a. Aantal gebruikers (huurders en bezoekers) gemeentelijke sportaccommodaties	WSR	1x per ½ jaar	sportaccommodatie
b. Aantal uren in gebruik	WSR	1x per ½ jaar	sportaccommodatie
c. Bezettingsgraad	WSR	1x per ½ jaar	sportaccommodatie

JEUGD IN BEWEGING

Kerdoel

Plezier in sport en bewegen op jonge leeftijd is mede bepalend voor de sportdeelname op latere leeftijd. Alle jeugd geven we daarom een sportieve basis mee om zijn talent voor sport en bewegen te ontdekken en te ontwikkelen. Samen met scholen zorgen we voor kwalitatief goed bewegingsonderwijs, zowel op school, na school als bij sportverenigingen.

Prestatiedoelen:

- We willen het aantal ingezette fte combinatiefunctionarissen behouden op 26 fte per jaar.
- We willen het aantal basisscholen waar twee uur per week bewegingsonderwijs wordt gegeven door een vakleerkracht gymnastiek uitbreiden van 19 naar 30.
- We willen dat alle 'Bslim-scholen' tenminste verbonden zijn met 3 Schoolsportverenigingen.
- We willen dat 60% van de deelnemers van Schoolsportverenigingen doorstroomt naar een regulier lidmaatschap bij een sportvereniging.

Thema: SPORTSTIMULERING BEWEGINGSONDERWIJS DOOR VAKLEERKRACHT GYMNASTIEK	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
11. Bewegingsonderwijs			
a. Aantal fte combinatiefunctionarissen	WSR	1x per ½ jaar	stedelijk
b. Aantal scholen binnen basisonderwijs waar twee uur per week bewegingsonderwijs wordt gegeven door een vakleerkracht gymnastiek	Onderwijsbesturen	1x per ½ jaar	stedelijk

Thema: DOORSTROMING NAAR GEORGANISEERDE SPORTDEELNAME	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
12. Bewegingsonderwijs			
a. Aantal jongeren (tot 18 jaar) dat vanuit de Schoolsportvereniging doorstroomt naar een lidmaatschap bij een sportvereniging	Huis voor de Sport i.a.m. sportverenigingen	1x per ½ jaar	CBS-wijkniveau

Thema: SPORTSTIMULERINGSACTIVITEITEN BREEDTESPORT	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
13. Sportstimuleringsactiviteiten breedtesport i.h.k.v. Bslim 3.0			
a. Aantal evenementen Sportstimulering i.h.k.v. Bslim (minimaal 5 per jaar)	Huis voor de Sport	1x per ½ jaar	stedelijk
b. Aantal unieke deelnemers sportstimulerings- activiteiten Bslim	Huis voor de Sport	1x per ½ jaar	CBS-wijkniveau
c. Totaal aantal deelnemers sportstimulerings- activiteiten Bslim	Huis voor de Sport	1x per ½ jaar	CBS-wijkniveau
d. Aantal Schoolsportverenigingen	Huis voor de Sport	1x per ½ jaar	CBS-wijkniveau
e. Aantal deelnemers Schoolsportverenigingen	Huis voor de Sport	1x per ½ jaar	CBS-wijkniveau
f. Aantal Schoolsportverenigingen dat per BSlim-school is verbonden	Huis voor de Sport	1x per ½ jaar	CBS-wijkniveau

RUIM BAAN VOOR TALENT

Kerdoel

Sporters met talent ondersteunen we om hun talent verder te ontwikkelen. Dit past bij onze ambities van Groningen als City of Talent. We werken hierbij nauw samen met de kennisinstellingen op het gebied van sport en talentontwikkeling. Kernonderdelen van ons beleid zijn dat we inzetten op het ontdekken en ontwikkelen van talenten en het stimuleren van toptalenten om topsporter te worden.

Prestatiedoelen:

- We willen het aantal RTC's dat door de gemeente wordt ondersteund behouden op 7 per jaar.
- We willen het aantal topsport-talentevenementen dat door de gemeente is ondersteund verhogen van 3 naar 5 per jaar.
- We willen dat het aantal sporters met een talentstatus met 10% verhoogd is in 2020 (t.o.v. 2013).
- We willen dat het aantal talentvolle sporters dat doorstroomt naar een hogere status met 10% verhoogd is in 2020 (t.o.v. 2013).

Thema: TOPSPORT EN TOPTALENTEN	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
14. Doorstroming toptalent			
a. Totaal aantal toptalenten met een talentstatus	Topsport Noord	1x per jaar	Regionale Training Centrum
b. Aantal sporters (breedtesport) dat de stap maakt (doorstroomt) naar toptalent (instroom RTC's)	Topsport Noord	1x per jaar	Regionale Training Centrum
b. Aantal toptalenten dat de stap maakt (doorstroomt) naar topsporter	Topsport Noord	1x per jaar	Regionale Training Centrum

Thema: FACILITEREN TOPTALENTEN	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
15. Regionale Training Centra (RTC's)			
a. Aantal RTC's (dat de gemeente ondersteunt)	Topsport Noord	1x per ½ jaar	stedelijk
b. Aantal toptalenten dat vanuit de RTC's wordt gefaciliteerd	Topsport Noord	1x per ½ jaar	Regionale Training Centrum

Thema: TOPSPORT (EVENEMENTEN)	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
16. Aantal topsport-talentevenementen dat door de gemeente is ondersteund	gemeente Groningen, WSR	1x per ½ jaar	stedelijk

SPORTIEVE RUIMTE OPENBAAR EN OPENBARE RUIMTE SPORTIEF

Kerdoel

Sporten vindt niet alleen meer plaats in zalen of binnen de hekken van een sportpark. De openbare ruimte wordt steeds meer gebruikt als plek voor sport en bewegen, in georganiseerd of in ongeorganiseerd verband. In de nota 'De Bewegende Stad, Visie op de inrichting van de sportieve en speelse openbare ruimte' hebben we aangegeven dat we de openbare ruimte in onze stad zo willen inrichten dat deze meer uitnodigt tot bewegen en dat we de afgesloten sportparken een open karakter willen geven.

Prestatiedoelen:

- We willen jaarlijks 2 sportief ingerichte sport- en speelvoorzieningen gerealiseerd hebben in de openbare ruimte.

Thema: SPORTIEVE INFRASTRUCTUUR (WAARDERING)	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
17. Percentage bewoners dat zegt dat de openbare ruimte uitnodigt tot sport, spel en bewegen	bevolkingsenquête; Basismonitor	1x per 2 jaar	L&V buurt- en wijkniveau

Thema: SPORTIEVE INFRASTRUCTUUR (OPENBARE RUIMTE)	Bron	Periodiek rapportage	Aggregatieniveau rapportage
18. Aantal sportief ingerichte sport- en speelvoorzieningen dat is gerealiseerd	gemeente Groningen; DMO, Stadsbeheer	1x per jaar	stedelijk

Kwalitatieve beschrijving van de stand van zaken en gaande zijnde ontwikkelingen op dit terrein.

SPORT VERBINDT

Kerdoel

Sport en bewegen maakt en houdt mensen fit en gezond, zorgt voor ontmoetingen en draagt bij aan integratie. Dit is de verbindende kracht van sport. Die kracht willen we versterken door sport en bewegen te verbinden met de sociale wijkstructuur. De WIJ-teams en sociaal-culturele accommodaties vormen hierin een belangrijke rol.

Kwalitatieve beschrijving van de stand van zaken en gaande zijnde ontwikkelingen op dit terrein.

Colofon

Uitgave

Gemeente Groningen, april 2016

Ontwerp

Initio

**SPORT &
BEWEGEN**

Sportmonitor Groningen

Tussenmeting 2015

Laura de Jong

Marjolein Kolstein

Age Stinissen

www.os-groningen.nl

Maart 2016

 **ONDERZOEK
IN STATISTIEK**
GRONINGEN

 Gemeente
Groningen

ERASIS | ODP | BELEID

Inhoud

Samenvatting en aanbevelingen	3
Samenvatting	3
Aanbevelingen	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Opbouw van de Sportmonitor Groningen	7
1.3 Opbouw van het rapport	8
2. Algemene indicatoren	9
2.1 Kenmerken van de Groningse bevolking	9
2.2 Sociaal-maatschappelijke aspecten	12
3. Indicatoren fysieke sportinfrastructuur	13
3.1 Sportaccommodaties	13
3.2 Tevredenheid over de accommodaties	15
4. Indicatoren sport en beweggedrag	18
4.1 Sport op school, Bslim, NASB en de Sportimpuls	18
4.2 Sportverenigingen	22
4.3 Topsport	27
4.4 Bewegen en gezondheid	29
4.5 Zwemmen van basisschoolleerlingen	31
4.6 Sporten en armoede	32

Literatuurlijst	34
Bijlagen	36
Bijlage 1: Indicatoren sportmonitor 2015	36
Bijlage 2: De accommodaties	39
Bijlage 3 Sportverenigingen naar tak van sport, algemene- en studentenverenigingen	44
Bijlage 4: Topsportevenementen gesubsidieerd door de gemeente Groningen, 2012-2015	47
Bijlage 5: Indicatoren in Gronometer, themaboom	49
Colofon	50

Samenvatting en aanbevelingen

Samenvatting

In deze rapportage presenteren we de resultaten van de tweede meting in het kader van de Sportmonitor Groningen. De eerste meting was in 2011.

De opbouw van de Sportmonitor Groningen vond plaats in het kader van de sportvisie Meer ruimte voor Sport en Bewegen 2010-2020, waarin het monitoren en evalueren van de sportvisie tot de uit te voeren programma's behoort. Deze visie is in 2015 geactualiseerd in het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2016-2020.

De Sportmonitor vormt binnen de gemeente Groningen een stap in de opbouw van een Beleidsinformatie Systeem (BIS). Deze monitor zal in de toekomst worden voortgezet binnen de Basismonitor Groningen.

Voor het vullen van de indicatoren zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van input van derden. Niet alle indicatoren worden optimaal en op regelmatige basis bijgehouden.

Ten opzichte van de eerste meting zijn er enkele wijzigingen in de monitor. Ten eerste zijn er enkele nieuwe indicatoren bij gekomen, zoals de zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen en het gebruik van de Stadjespas voor sportdoeleinden. Ook zijn enkele items niet meer beschikbaar, zoals de gegevens die voort komen uit het Nederlands Actieplan Sport en Bewegen.

Vanaf 2011 heeft O&S Groningen jaarlijks gegevens verzameld voor de Sportmonitor Groningen en deze beschikbaar gesteld via Gronometer. De Sportmonitor vormt zo een lopend project, dat wil zeggen dat de gegevensverzameling continu wordt voortgezet en kan worden uitgebreid zodra gegevens over bepaalde indicatoren beschikbaar komen.

Deze rapportage geeft de stand van zaken weer in het jaar 2015 of als er geen gegevens zijn van 2015 die in het meest recente jaar daarvoor. Ontwikkelingen en trends kunnen voor een groot deel pas in beeld gebracht worden, nadat we over meerdere jaren gegevens hebben verzameld.

Deze meting

Van een aantal algemene indicatoren zoals opleidingsniveau, de bevolkingsamenstelling en inkomens zijn over meerdere jaren gegevens beschikbaar. Een aantal indicatoren betreft de fysieke infrastructuur voor sport en bewegen. Deze indicatoren zijn voor een groot deel verzameld voor deze Sportmonitor. Het gaat om sportaccommodaties, zowel in beheer bij de gemeente als van particuliere aanbieders en om openbare voorzieningen voor sport en bewegen. Deze indicatoren zijn op buurtniveau beschikbaar. Een aantal indicatoren betreft het sport- en beweeggedrag van de bevolking in de stad. Voorbeelden zijn het aantal en de diversiteit van sportverenigingen en de ledenaantallen van deze sportverenigingen. Voor een deel zijn ook deze gegevens per buurt beschikbaar. Verder hebben we een aantal indicatoren over de topsport in de monitor opgenomen: topsportaccommodaties, topsportevenementen en het aantal topsporters in de stad.

Daarnaast zijn uit gezondheidsenquêtes van de GGD gegevens beschikbaar over het beweeggedrag, overgewicht en het lidmaatschap van sportverenigingen. Deze gegevens van de GGD komen eens in de vier jaar beschikbaar en zijn deels per wijk beschikbaar.

Nieuw is de aandacht voor sport en armoede. In dit kader zijn het gebruik van het Jeugdsportfonds en van de Stadspas als indicatoren gebruikt.

Ook nieuw is de aandacht voor de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen, te meer van belang omdat in 2013 het schoolzwemmen is afgeschaft.

Naast de indicatoren waarvoor cijfers beschikbaar zijn, hebben we ook de uitkomsten van een aantal onderzoeken en van initiatieven op het gebied van sport en bewegen in de monitor opgenomen. Voorbeelden hiervan zijn tevredenheidsonderzoeken over sportaccommodaties, de activiteiten in het kader van Bslim, samenwerkingsverbanden met het onderwijs en in het kader van de Sportimpuls.

Ontwikkelingen sinds de eerste monitor

De belangrijkste ontwikkelingen sinds 2011 zijn:

- In 2013 is het schoolzwemmen afgeschaft. De wens van de gemeente was in beeld te krijgen hoe het gesteld is met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen. Dit is in beeld door deelname aan het landelijke systeem 'Beweeg ABC'. De conclusie is dat in 2015 98 procent van de kinderen in groep 8 van het basisonderwijs minimaal één zwemdiploma heeft.
- Het aantal gemeentelijke binnensportaccommodaties is in 2015 hoger dan in 2011.

- Vanuit de NOC*NSF is in beeld hoeveel mensen lid zijn van een sportvereniging en welke sporten veel worden beoefend. Dit geeft een beter beeld van het aantal sporters en ook van de verschillen in de percentages sportverenigingsleden per wijk.
- De activiteiten in het kader van Bslim zijn beter in beeld. We constateren dat er meer wordt georganiseerd in het kader van Bslim.
- Beter in beeld is van welke (inkomens-)ondersteunende maatregelen gebruik wordt gemaakt voor sportdeelname. Het gebruik van de Stadspas en het Jeugdsportfonds in het kader van sport en bewegen is geïnventariseerd.
- Sinds 2012 kunnen lokale initiatieven landelijk financieel worden ondersteund. Dit heeft geresulteerd in meer deelname aan sport vanuit kwetsbare groepen in de samenleving.
- Met de indicatoren die we in deze Sportmonitor presenteren kan in een aantal gevallen een rechtstreeks verband met het sportbeleid worden aangetoond. Ook het inzicht in de sociaal-maatschappelijke effecten van sport en bewegen is inmiddels vergroot, onder andere door het uitvoeren van kwalitatief onderzoek waarin Stadspas en diverse betrokkenen werden geïnterviewd over de effecten van het gevoerde sportbeleid.

Aanbevelingen

Bereik van doelgroepen:

Het aantal deelnemers van activiteiten in het kader van Bslim wordt bijgehouden. Om inzicht te krijgen of hiermee ook specifiek omschreven doelgroepen worden bereikt, zouden meer achtergrondgegevens van de deelnemers kunnen worden bijgehouden.

Stimuleren sportdeelname door groepen met een lager inkomen.

Uit de gegevens over lidmaatschap van een sportbond blijkt dat in wijken met een laag gemiddeld inkomen het percentage leden lager ligt dan in wijken met een gemiddeld hoger inkomen. Ook zien we dat in deze wijken veel gebruik wordt gemaakt van het Jeugdsportfonds.

Vrijwilligers:

We hebben niet goed meer in beeld hoe het binnen de verenigingen gesteld is met vrijwilligers. Het laatste onderzoek is van 2011 en daaruit bleek dat minder verenigingen dan in 2008 tevreden zijn over bijvoorbeeld het aantal vrijwilligers. Om te kijken of deze ontwikkeling doorzet is nader onderzoek nodig.

Continuïteit Indicatoren Sport en Bewegen in Groningen:

Meerdere indicatoren rond Sport en Bewegen hebben een cyclus van twee of vier jaar. Maar voor sommige indicatoren kunnen de gegevens jaarlijks of om de twee of drie jaar worden verzameld. Dit zal O&S Groningen ook gaan doen. Voor zover mogelijk zullen de gegevens dan op kortere termijn dan tot nu toe gebruikelijk worden gepresenteerd en worden opgenomen in de Basismonitor Groningen.

Verder is het nog wenselijk om waar mogelijk meer trends in de ontwikkelingen weer te geven. Daar zal een verdere verlenging van de looptijd van de diverse indicatoren aan bijdragen.

1. Inleiding

In het begin van 2012 is de eerste rapportage in het kader van de Sportmonitor Groningen verschenen; een nulmeting met daarin gegevens tot en met 2011 op het gebied van sport en bewegen in de gemeente Groningen.

In dit tweede rapport beschrijven we de stand van zaken in 2014 en de ontwikkelingen sinds 2011. Zo maken de indicatoren rond sport en bewegen in Groningen het mogelijk het sportbeleid van de gemeente Groningen in de periode 2010-2020 te volgen en te evalueren.

De afdeling Onderzoek en Statistiek Groningen (O&S Groningen) stelt deze indicatoren samen in opdracht van het onderdeel Sport van de directie Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Groningen.

We begonnen deze rapportage met enkele conclusies en aanbevelingen. In dit hoofdstuk gaan we vervolgens in op de aanleiding voor de ontwikkeling van de monitoring van sport en bewegen in Groningen. We besteden daarna aandacht aan de doelstelling van deze monitoring. Daarna gaan we in op de samenstelling van de set van indicatoren. In de volgende hoofdstukken beschrijven we de indicatoren en geven we de scores weer.

1.1 Aanleiding

Op 30 september 2009 heeft de raad van de gemeente Groningen de sportvisie Meer ruimte voor Sport en Bewegen 2010-2020 vastgesteld. Hiermee heeft de raad opdracht gegeven om aan de programma's uit de sportvisie uitvoering te gaan geven. Deze visie is in 2015 geactualiseerd in het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2016-2020.

De Sportmonitor Groningen ondersteunt de gemeente Groningen bij het monitoren en evalueren van haar specifieke beleidsinspanningen zoals dat is geformuleerd in dit Meerjarenprogramma Sport en Bewegen. De monitor kan met een nieuw geformuleerde set van indicatoren resultaten van beleid in beeld brengen. Deze indicatoren zullen in de nabije toekomst structureel worden opgenomen in de recent ontwikkelde Basismonitor Groningen. Het monitoren en evalueren van het sportbeleid dient meerdere doelen. Beleidsmakers kunnen met de gemonitorde gegevens de uitvoering beter bewaken en bestuurders krijgen inzicht in hoeverre de voorgenomen doelen worden gehaald, zowel waar het gaat om de ontwikkelingen in het sporten en bewegen zelf als om de maatschappelijke effecten van specifieke beleidsinspanningen.

De prestaties van Groningen kunnen zo ook via vergelijking met andere gemeenten in landelijk perspectief worden geplaatst. Daarnaast kan het verzamelen van de relevante gegevens voorzien in de verplichte verantwoording van de gemeente.

Met dit al draagt monitoring bij aan een transparanter beleid.

Twee hoofddoelen

De kern van het sportbeleid van de gemeente Groningen kunnen we samenvatten in twee hoofddoelen. In de eerste plaats heeft, of kan iedere Stadjer het plezier in sport- en bewegen ervaren en te allen tijde de keuze maken voor sport en bewegen. Tweede doel is dat Stadjers weten dat regelmatig sporten en bewegen goed is voor hun gezondheid en voor de ontwikkeling van hun kinderen.

De sportvisie beschrijft hoe de gemeente Groningen deze twee hoofddoelen wil bereiken, namelijk via:

1. Dat beweegt Stad: De drempels om dichtbij in de wijk of daarbuiten als sporter, vrijwilliger of supporter anderen te ontmoeten zijn zo laag mogelijk. Dat betekent dat er voldoende aantrekkelijke, bereikbare en betaalbare voorzieningen en zeer toegankelijke sportaanbieders zijn. Kortom, er moeten goede sportieve randvoorwaarden bestaan waardoor alle Stadgers in beweging kunnen komen.
2. Stad waar iedereen zijn sportieve talent kan ontdekken: Alle jeugd van 0 tot 19 jaar krijgt de sportieve basis mee om op vroege of latere leeftijd zijn talent voor sporten en bewegen te ontdekken.
3. Stad waar sporttalenten hun talent kunnen ontwikkelen: In de gemeente Groningen kunnen de vele talentvolle sporters hun talenten verder ontwikkelen.

Om de resultaten en effecten van het gemeentelijke sportbeleid snel zichtbaar te maken zijn er indicatoren bepaald. In deze monitor geven we middels deze indicatoren inzicht in activiteiten, prestaties en effecten in relatie tot de ingezette middelen. Met behulp van indicatoren kunnen abstracte toekomstvisies en beleidsdoelstellingen worden vertaald in heldere streefcijfers. Het is van belang om indicatoren te kiezen die eenvoudig te meten zijn en waarbij het mogelijk is om op korte termijn data beschikbaar te krijgen. Een teveel aan indicatoren kan een meetinstrument onbeheersbaar maken.

1.2 Opbouw van de Sportmonitor Groningen

1.2.1 Algemeen

De Sportmonitor Groningen is opgebouwd uit een drietal rapportages en een aantal continue metingen. De rapportages informeren over een nulmeting in 2011, een tussenmeting in 2015 (dit rapport) en een eindmeting in 2019.

De monitor zelf is opgebouwd rondom vier groepen indicatoren. Deze indicatoren hebben betrekking op:

- Algemene indicatoren, achtergrondgegevens;
- De fysieke sportinfrastructuur;
- De zachte sportinfrastructuur;
- Sport en beweeggedrag van de stadgers.

In de eerste rapportage in het kader van de Sportmonitor, over de nulmeting, is de stand van zaken van zoveel mogelijk indicatoren cijfermatig en in tekst weergegeven. We zijn begonnen met het verzamelen van gegevens over 2010. Voor een aantal indicatoren beschikte O&S Groningen over gegevens; een aantal andere indicatoren vroeg een nadere uitwerking.

Van deze indicatoren is nagegaan of, en zo ja op welke wijze, gegevens konden worden verzameld voor de Sportmonitor. Daarbij is van elke indicator de beschikbaarheid van de gegevens; de validiteit; betrouwbaarheid; volledigheid van de gegevens en de actualiteit van de gegevens bepaald.

Van de indicatoren waarvoor O&S Groningen al over gegevens beschikte, zijn gegevens over 2010 en indien beschikbaar en relevant, ook van eerdere jaren verzameld. Deze gegevens zijn aan de betrokken medewerkers beschikbaar gesteld via het buurtinformatiesysteem Gronometer (in paragraaf 1.2.3 is meer te lezen over Gronometer). Ook van de nulmeting van 2011 zijn de gegevens opgenomen in de rapportage. Dit rapport bouwt voort op de monitor van 2011.

1.2.2 Set van indicatoren

De definitieve set van indicatoren voor deze rapportage is vastgesteld nadat uit de inventarisatie duidelijk werd over welke indicatoren we gegevens kunnen verzamelen. Dit zijn de indicatoren vanuit de monitor van 2011, aangevuld met enkele nieuwe indicatoren. De indicatoren worden aangeleverd door afdelingen van de gemeente Groningen zowel als door externen. In bijlage 1 vindt u alle indicatoren. In deze bijlage vindt u ook informatie over de bron van deze gegevens en de jaren waarover ze beschikbaar zijn.

1.2.3 Toegankelijk maken van de verzamelde gegevens via Gronometer

Een selectie van de verzamelde gegevens is beschikbaar via Gronometer, het digitale gebiedsinformatiesysteem van de gemeente Groningen. Het systeem verschaft statistische informatie op diverse geografische niveaus: voor de hele stad, per wijk, per postcodegebied en per buurt. Gronometer biedt de mogelijkheid om de gegevens te presenteren in tabellen, grafieken en thematische kaarten, die op hun beurt weer kunnen worden ingelezen ten behoeve van andere documenten.

De onderwerpen waarover in Gronometer gegevens worden aangeboden zijn onder meer: bevolking, wonen, sociale zorg, onderwijs, leefbaarheid en veiligheid. In het kader van de ontwikkeling van de Sportmonitor Groningen is in 2011 het thema sport aan Gronometer toegevoegd. In bijlage 5 kunt u precies zien welke inhoud vanuit de Sportmonitor in Gronometer te vinden is.

1.3 Opbouw van het rapport

In de nu volgende hoofdstukken beschrijven we alle indicatoren van de Sportmonitor Groningen. Bij deze beschrijving volgen we de eerder beschreven groepsindeling.

We begonnen dit rapport al met een samenvatting en enkele conclusies, aanbevelingen en suggesties voor de gegevensverzameling in de toekomst.

In hoofdstuk 2 besteden we aandacht aan de algemene indicatoren die zicht bieden op de achtergrondgegevens van de bevolking. Ook besteden we in hoofdstuk 2 aandacht aan enkele sociaal-maatschappelijke aspecten van sport en bewegen.

In hoofdstuk 3 gaan we in op de indicatoren die informatie opleveren over de fysieke sportinfrastructuur.

Hoofdstuk 4 bevat een beschrijving van de indicatoren met betrekking tot sport- en beweeggedrag.

2. Algemene indicatoren

In dit hoofdstuk beschrijven we in paragraaf 2.1 de indicatoren die in de monitor dienen als achtergrondvariabelen. Het gaat om bevolkingsvariabelen. De reden van opname van deze algemene indicatoren is dat deelname aan sport en beweeggedrag deels afhankelijk blijkt te zijn van onder meer leeftijd, geslacht, inkomen en opleidingsniveau. Door sport- en beweeggedrag af te zetten tegen de achtergrondvariabelen van de bevolking, kunnen we verschillen tussen de diverse bevolkingsgroepen in beeld brengen. Deze achtergrondvariabelen zijn ook opgenomen in het gebiedsinformatie systeem Gronometer en zijn beschikbaar per buurt en per wijk.

In paragraaf 2.2 gaan we in op de sociaal-maatschappelijke effecten van sport en bewegen. In de sportvisie wordt verondersteld dat een goed basisniveau van voorzieningen om te sporten en te bewegen dichtbij huis, de leefbaarheid vergroot. Daarnaast zouden sport en bewegen een actieve en gezonde leefstijl van kinderen bevorderen. Ook wordt in de sportvisie beschreven dat sport en bewegen Stadgers met elkaar verbindt, doordat mensen elkaar opzoeken om te sporten of om andere sporters aan te moedigen, en om als vrijwilliger actief te zijn.

2.1 Kenmerken van de Groningse bevolking

2.1.1 Geslacht en leeftijd

Tabel 2.1 geeft informatie over de verdeling van leeftijd en geslacht in de bevolking per 1 januari 2011, 2013 en 2015. Bij de indelingen naar leeftijd sluiten we aan bij de schoolleeftijden en de leeftijden waarvan bekend is in hoeverre er aan sport wordt gedaan.

Als de sportdeelname per buurt bekend is, is te zien of er op buurtniveau verband is tussen sportdeelname en bijvoorbeeld etniciteit, leeftijd of inkomen.

Tabel 2.1 Bevolking gemeente Groningen naar leeftijd en geslacht per 1 januari

bevolkingsgroep	2011	2013	2015
Totale bevolking	190.028	195.387	200.459
Aantal mannen	94.091	96.968	99.751
Aantal vrouwen	95.937	98.419	100.708
Bevolking van 6 t/m 12 jaar	10.633	10.678	10.734
Bevolking van 13 t/m 15 jaar	4.235	4.521	4.607
Bevolking van 16 t/m 17 jaar	3.058	3.008	3.344
Bevolking van 18 t/m 21 jaar	21.517	22.681	23.211
Bevolking van 22 t/m 25 jaar	23.148	24.341	25.119
Bevolking van 26 t/m 29 jaar	15.090	16.035	16.918
Bevolking van 30 t/m 64 jaar	80.240	80.637	81.012

bron: Gemeente Groningen

2.1.2 Opleidingsniveau en inkomens

Om inzicht te krijgen in het verband tussen opleidingsniveau of inkomen en participatie in sport, hebben we hierover gegevens opgenomen in de Sportmonitor.

Zo kunnen we bijvoorbeeld bekijken of er verschil in sportdeelname is tussen buurten met een laag of met juist een hoog opleidingsniveau. Hetzelfde kunnen we doen voor de inkomens. Armoede beperkt de mogelijkheden voor activiteiten in de vrije tijd. Mensen met een laag inkomen lopen eerder de kans op sociale uitsluiting. Hetzelfde geldt voor mensen met een laag opleidingsniveau (Sociaal Cultureel Planbureau (SCP), 2010). Er zijn op buurtniveau gegevens over inkomens beschikbaar. Deze inkomensgegevens zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vanuit gegevens van de Belastingdienst en komen jaarlijks met een vertraging van twee jaar beschikbaar. De nieuwste gegevens zijn van 2013. De gegevens op het gebied van het opleidingsniveau komen voort uit de stad-Groningse wijkenquête en zijn beschikbaar per wijk en voor een aantal buurten. Onderzoek en Statistiek Groningen houdt deze wijkenquête eens in de twee jaar onder een representatieve steekproef van 7.000 stadgers. In de tabellen 2.2 en 2.3 vindt u de opleidings- en inkomenscijfers op stadsniveau.

Het opleidingsniveau van de stad-Groningse bevolking is met 52 procent hoger opgeleiden aanzienlijk hoger dan dat van Nederland als geheel en dit aandeel hoger opgeleiden groeit sterk. In Nederland als geheel was in 2010 een derde (33 procent) van de bevolking van 15 t/m 75 jaar laag opgeleid en 27 procent hoog opgeleid. In 2014 waren deze cijfers respectievelijk 30 procent en 28 procent (bron: CBS-Statistiek). Ook in Groningen, waar het opleidingsniveau al hoog was, zien we nog een verdere stijging van het opleidingsniveau.

Tabel 2.3 geeft de inkomensverdeling weer van particuliere huishoudens, zoals deze is berekend door het CBS. Hiervoor maakt het CBS gebruik van de landelijke verdeling per 20 procent-groep van het besteedbare huishoudensinkomen.

De grenzen van de groepen zijn als volgt bepaald: De huishoudens van geheel Nederland worden gerangschikt naar hoogte van besteedbaar inkomen. Daarna worden de huishoudens in vijf, qua aantal gelijke groepen verdeeld en wordt het hoogste inkomen in elke groep bepaald. Deze inkomens vormen de groepsgrenzen. Binnen elke gemeente kan dan vervolgens gekeken worden welk percentage van de huishoudens binnen deze inkomensgroepen valt.

Tabel 2.2 Procentuele verdeling naar hoogst afgeronde opleiding van de bevolking van 18 jaar en ouder

opleidingsniveau	2000	2010	2014
Lager (beroeps-)onderwijs, mavo	26%	15%	14%
Middelbaar (havo/vwo/mbo)	37%	36%	34%
Hoger (hbo/wvo)	37%	48%	52%

bron: O&S Groningen, Wijkenquête

Tabel 2.3 Inkomensverdeling van huishoudens, 2013

20% inkomensgroepen	Groningen		Nederland
	exclusief studenten huishoudens	inclusief studenten huishoudens	
1e 20 procent groep	30%	43%	20%
2e 20 procent groep	20%	17%	20%
3e 20 procent groep	18%	15%	20%
4e 20 procent groep	17%	13%	20%
5e 20 procent groep	15%	12%	20%
Totaal aantal huishoudens	84.710	114.210	7.650.000

bron: CBS, Regionale Inkomens Onderzoeken (RIO)

Binnen de gemeente Groningen zijn de lagere inkomens duidelijk ruim oververtegenwoordigd; 43 procent van de huishoudens in de gemeente Groningen valt qua inkomen in wat landelijk de laagste 20 procent-inkomensgroep vormt. Het gaat hierbij om 49.380 huishoudens waarvan 29.500 studentenhuishoudens- en institutionele huishoudens (personen in tehuizen e.d.). De hogere inkomens zijn ruim ondervertegenwoordigd. Dit komt mede doordat Groningen een grote gemeente is waar relatief veel mensen met een uitkering wonen. Dit geldt voor veel grote en middelgrote gemeenten. In Groningen wonen ongeveer 10.000 personen met een bijstandsuitkering, 5.000 met een WW uitkering en 9.000 met een arbeidsongeschiktheidsuitkering (cijfers 2013).

2.1.3 Gezondheid en beperkingen

Matig intensieve activiteit heeft een gunstig effect op de gezondheid, mits deze activiteit regelmatig wordt verricht (bron: GGD Groningen). Een voorbeeld van matig intensieve activiteit is sporten, maar ook fietsen, stevig wandelen, tuinieren en het verrichten van huishoudelijke bezigheden of actief zijn op het werk.

In de Gezondheidsenquête en in het Jeugdgezondheidsonderzoek van de GGD Groningen, onderzoeken die eens in de vier jaar worden gehouden, wordt een aantal vragen gesteld over de gezondheid en de lichamelijke beperkingen van de bevolking van de provincie Groningen.

In Groningen ervaart 77 procent van de volwassenen zijn of haar gezondheid als (zeer) goed. Voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar is dit percentage 98 procent. Een minder goede ervaren gezondheid hangt samen met leeftijd (oud minder goed dan jong), geslacht (vrouw minder goed dan man) en opleidingsniveau of sociaaleconomische status (laag minder goed dan hoog).

Van alle volwassenen in Groningen heeft ruim 10 procent last van een lichamelijke beperking (aan het gehoor, gezichtsvermogen of de mobiliteit). Ook hier zien we verschillen tussen geslacht en opleidingsniveau. In de tabellen 2.4 en 2.5 vindt u naar geslacht en opleidingsniveau het percentage van de bevolking dat last heeft van een fysieke beperking.

Tabel 2.4 Volwassen mensen met fysieke beperking (zicht, gehoor, mobiliteit) naar geslacht, 2012

Bevolkingsgroep	percentage
Totaal	10%
Mannen	8%
Vrouwen	13%

bron: GGD Groningen

Tabel 2.5 Volwassen mensen met fysieke beperking (zicht, gehoor, mobiliteit) naar opleidingsniveau, 2012

Hoogste genoten opleiding	percentage
Lager onderwijs	39%
MAVO/LBO	23%
MBO/HAVO/VWO	9%
HBO/WO	3%

bron: GGD Groningen

2.2 Sociaal-maatschappelijke aspecten

Er zijn meerdere categorieën van de bevolking waarvoor deelname aan sport door de gemeente gestimuleerd wordt en waarvoor het belangrijk is dat deze groepen mensen deelnemen aan sport of voldoende bewegen. Eén categorie daarvan betreft de mensen met overgewicht. Dit bespreken we in paragraaf 4.4, waar het gaat over bewegen en gezondheid. Andere categorieën betreffen mensen met een beperking en mensen uit bepaalde sociaal economische categorieën. In het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) zijn tussen 2011 en 2014 in de gemeente voor de kwetsbare groepen een aantal activiteiten opgezet. De instellingen die in het kader van NASB projecten hebben gerealiseerd zijn positief over de effecten daarvan. Ze geven aan dat er nu meer aandacht is voor sport en bewegen binnen de instelling en dat het bewustzijn van het belang van sport en bewegen onder hun medewerkers en cliënten vergroot is. Vanaf 2015 worden de beschikbare middelen ingezet om samen met de WJ-teams in de wijken activiteiten voor kwetsbare groepen te initiëren. Ook zijn er projecten gestart in het kader van de Sportimpuls. Zie voor meer hierover de paragrafen 4.1.3 en 4.1.4.

3. Indicatoren fysieke sportinfrastructuur

Dit hoofdstuk beschrijft zo compleet mogelijk de indicatoren met betrekking tot de totale fysieke infrastructuur voor sport en bewegen. Het gaat hier om de mogelijkheden voor de bevolking om te sporten of op een andere wijze sportief bezig te zijn. Voor een aantal sporten en voor sportief bewegen, zoals hardlopen en fietsen, is de aanwezigheid van veilige voet- en fietspaden voldoende. Voor andere sporten is de aanleg van sport- en speelvelden nodig. Voor sporten in verenigingsverband huren de verenigingen veelal hun faciliteiten van de gemeente of van particuliere aanbieders.

3.1 Sportaccommodaties

3.1.1 Gemeentelijke sportaccommodaties

We onderscheiden binnen de gemeentelijke sportaccommodaties allereerst de binnensportaccommodaties: de gymlokalen, de sporthallen, de zwembaden en de ijsbaan.

De buitensportaccommodaties zijn onder te verdelen in twee groepen; de gratis toegankelijke terreinen en sportveldjes en de niet gratis toegankelijke.

Tabel 3.2 geeft een overzicht van de accommodaties binnen de gemeente. In bijlage 2 vindt u een lijst met de geboden voorzieningen.

De aantallen bezoekers van de gemeentelijke zwembaden en de ijsbaan vindt u in tabel 3.1.

Sport Lewenborg, Bslim-activiteiten, foto Paul Keulen

De bezoekersaantallen van de Papiermolen zijn van het weer afhankelijk. We zien een grote terugval in het aantal bezoekers in de overdekte zwembaden in 2013. Dit komt omdat in 2013 het schoolzwemmen is afgeschaft. Zie hierover ook paragraaf 4.5. Daar kwam nog bij dat het sportcentrum Kardingge in 2013 is verbouwd. Dit is vooral ten koste gegaan van het aantal recreatieve zwemuren.

Tabel 3.1 Bezoekers Kardingge en gemeentelijke zwembaden

sportaccommodaties	2005	2010	2012	2013	2014	2015
Zwembaden:						
Kardingge	217.927	197.600	198.400	119.800	151.200	161.500
De Parrel	98.297	94.100	90.900	58.500	54.300	56.000
Helperzwembad	93.813	89.611	104.000	54.300	56.700	55.700
Papiermolen	92.014	80.095	83.200	90.900	83.500	82.400
Ijsbaan:						
Ijsbaan Kardingge	110.852	103.400	108.100	95.100	107.600	100.700

3.1.2 Het particuliere aanbod en de topsportaccommodaties

Naast de gemeente bieden ook particuliere instanties sportaccommodaties aan. Het gaat hierbij om sporthallen, zwembaden en buitensportaccommodaties, maar ook bijvoorbeeld sportscholen. Voorbeelden van particuliere aanbieders zijn de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool Groningen, die een uitgebreid sportcomplex hebben op het Zerniketerrein, en fitnesscentra, verspreid door de stad.

Tabel 3.2 vermeldt voor de meest voorkomende soorten accommodaties het aantal accommodaties aangeboden door de gemeente en die van particuliere aanbieders. Ten opzichte van 2011 is het aantal gymlokalen van de gemeente toegenomen en zijn die in particulier beheer afgenomen. Daarnaast is het zwembad in de Vinkenborgh gesloten. Ook de 'oude Alo hal' van de Hanzehogeschool aan de Van Swietenlaan is nu in gemeentelijk bezit. Er wordt in de nabije toekomst een aantal nieuwe accommodaties gerealiseerd, zie hiervoor even verderop onder de kop: 'toekomstige ontwikkelingen'.

Naast de accommodaties genoemd in deze tabel zijn er nog meer faciliteiten die mogelijkheden bieden om te sporten. Voorbeelden zijn het Pitch en Putt-terrein (korte afstand golf) en de klimhal/klimmuur in Kardinge, een indoorhal voor beachvolleybal en diverse locaties waar je kunt biljarten. Ook kan men zwemmen in enkele recreatieve zwemplassen.

Er zijn zes accommodaties op even zovele locaties in de monitor opgenomen als topsportaccommodatie.: de Euroborg (voetbal), de topsporthal van het Alfa College (volleybal en korfbal), het sportcentrum Kardinge (schaatsen en ijshockey), Martiniplaza (basketbal), het atletiekcentrum in het Stadspark en het sportcomplex van de Hanzehogeschool op het Zernikecomplex. Martiniplaza en de Euroborg kunnen niet door verenigingen worden gehuurd.

Tabel 3.2 Sportaccommodaties, gemeentelijk en particulier, 2015

Sportaccommodaties	Gemeen- telijk	particulier	totaal	waarvan topsport accommoda- tie
Stadion ¹⁾		1	1	1
Sportcomplexen	3	1	4	1
Sporthallen	9	5	14	3
Gymlokalen (incl. loka- len in schoolsporthallen)	30	47	77	
Sportparken	16	2	18	1
Zwembaden	4	6	10	
Tenniscomplexen	0	6	6	
Locaties recreatieve tennisbanen	7	0	7	
Fitness en sportscholen	0	22	22	

1) Naast het FC Groningen stadion is ook het BE-Quick stadion in beheer bij de gemeente Groningen. Het stadion ligt in de gemeente Haren en is meegeteld bij de terreinen.

In bijlage 2 hebben we een lijst opgenomen van zowel de gemeentelijke accommodaties als van het particuliere aanbod.

Toekomstige ontwikkelingen.

Er zal in de nabije toekomst een aantal nieuwe accommodaties worden gebouwd. Deels ter vervanging en deels helemaal nieuw.

- Sporthal de Wijert wordt afgebroken en daar komt een speelhal voor in de plaats.
- In het Europapark zal een sporthal verrijzen met daarbij een dojo, een turnhal en een danszaal.
- Bij het Gomarus-College komt een schoolsporthal ter vervanging van de huidige gymzalen.
- In Corpus de Hoorn komt bij het huidige sportcomplex een topsportvoorziening.

3.1.3 Openbare speelvoorzieningen

De gemeente heeft in de buurten diverse sport- en speelvoorzieningen aangelegd. De gemeente beheert en onderhoudt deze. De voorzieningen voor jonge kinderen variëren van kleine speeltoestellen als wipkippen en klimrekken tot glijbanen en zandbakken.

Voor de oudere jeugd en volwassenen zijn er voetbal- en basketbalvelden. Onder andere Cruyff-courts en Kraijcek-playgrounds, maar ook losse doelen, mini-doelen, basketbalpalen en tafeltennistafels.

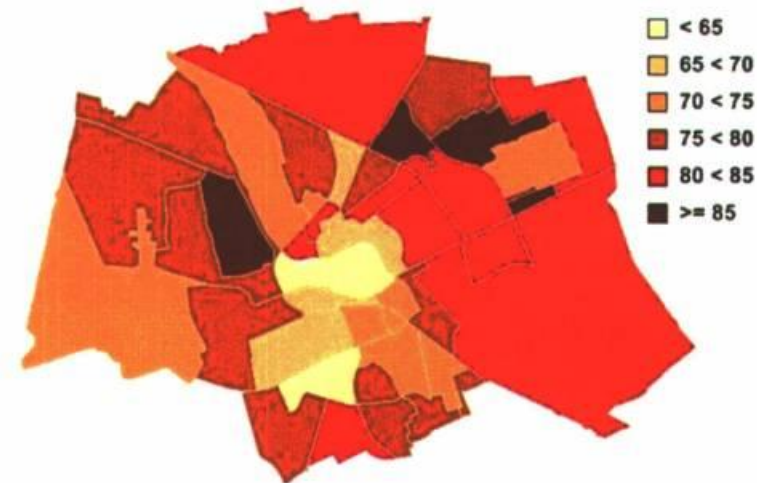
Deze voorzieningen zijn door iedereen gratis te gebruiken. Er zijn 530 voorzieningen voor jonge kinderen en 193 voor oudere kinderen en volwassenen.

In de tweejaarlijkse gemeentelijke wijkenquête, is in 2014 de vraag gesteld of men tevreden is over de speelmogelijkheden in de eigen wijk. Van alle bewoners van de stad Groningen blijkt 73 procent hier tevreden tot zeer tevreden. Ten opzichte van eerdere jaren is dit een hoger percentage. In 2010 was 66 procent van de volwassenen tevreden. De tevredenheid loopt per wijk uiteen van 31 procent in de Binnenstad tot 85 procent in Vinkhuizen en de Hunze/Ulgersmaborg (zie figuur 3.1).

3.1.4 Afstand tot sportterreinen en terreinen voor dagrecreatie

Hoe dichterbij de mensen bij een sportvoorziening wonen hoe groter de kans is dat ze gaan sporten. Het CBS heeft in 2008 voor het laatst geïnventariseerd hoe ver de bevolking van Nederland af woont van sportterreinen en dagrecreatievoorzieningen, terreinen in gebruik voor dagrecreatie zoals kinderboerderijen, speelweiden en zwembassins. Er zijn hierover helaas geen cijfers die de nieuwe buurtindeling volgen. Voor de resultaten verwijzen we naar de Sportmonitor van 2011

Figuur 3.1 Percentage inwoners dat(zeer) tevreden is over de speelvoorzieningen in de buurt, 2014.

3.2 Tevredenheid over de accommodaties

Algemeen

Vanaf 2012 houdt O&S Groningen in opdracht van de gemeente Groningen structureel klanttevredenheidsonderzoeken over een aantal gemeentelijke sportaccommodaties. Het gaat hierbij om de gymlokalen, sporthallen en sportparken. Hiernaast verzorgt Onderzoeksbureau Store Support zogenaamde "mystery guest" onderzoeken. De accommodaties worden beoordeeld zonder dat de aanwezigen hiervan op de hoogte zijn. Sinds 2011 houdt Store Support ook klanttevredenheidsonderzoeken in de zwembaden.

Kardinge

Store Support heeft in 2014 ook een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd voor sportcentrum Kardinge (ijsbaan en zwembad). Drie kwart van de bezoekers geeft aan dat de accommodaties voldoen aan de verwachtingen. De bezoekers zijn tevreden over de bereikbaarheid en zouden de accommodatie aanbevelen bij anderen. Een groep van 70 procent van de bezoekers kijkt voor hun bezoek op de website. De bezoekers zijn tevreden over de bewegwijzering en de sfeer. Over de toiletten en de kleedruimten zijn de bezoekers vaak minder tevreden. Het volume en de keuze van de muziek worden het laagst gewaardeerd. Bijna alle respondenten zijn tevreden over de ontvangst bij de receptie.

Ook in 2014 is er een mystery guest-onderzoek geweest. De resultaten van 2014 vertonen veel overeenkomst met de resultaten van het mystery guest-onderzoek van 2010/2011. Tijdens het mystery guest onderzoek zijn het zwembad en de ijsbaan in Kardinge beoordeeld. Op een paar punten zijn de mystery guests positiever dan de respondenten van het klanttevredenheidsonderzoek door O&S. Een voorbeeld daarvan zien we bij de website. Die waardeert men in 2014 positiever dan in eerdere onderzoeken.

De respondenten vinden de bewegwijzering naar de locatie minder duidelijk dan de mystery guests. In 2014 geven de mystery guests aan dat de ingang van het zwembad niet meteen duidelijk is. Ook maakt de accommodatie in mindere mate een schone en verzorgde indruk op de respondenten van de enquête dan op de mysterie guests. De laatsten beoordelen vooral de sanitaire voorzieningen van het zwembad negatiever. Uit het mystery guest-onderzoek kwam verder naar voren dat de toezichthouders bij de ijsbaan niet altijd goed herkenbaar zijn en niet altijd een oplettende indruk maken.

Verder zijn de mystery guests, in tegenstelling tot de respondenten van het O&S klanttevredenheidsonderzoek, altijd tevreden over de snelheid waarmee men wordt geholpen bij de horeca. Wel maakt de horecagelegenheid volgens sommigen van hen een minder sfeervolle indruk. Over het algemeen vindt men de medewerkers klantvriendelijk en behulpzaam.

Helperbad, de Parrel en de Papiermolen

Over de jaren 2013 en 2014 is er gekeken naar de klanttevredenheid van bezoekers van het Helperbad, de Parrel en de Papiermolen. In het algemeen voldoen de zwembaden aan de verwachtingen van de bezoekers. Bezoekers geven aan dat ze de zwembaden zouden aanraden bij anderen. Het blijkt dat de sfeer, het enthousiasme van de medewerkers en een schoon en verzorgd zwembad zorgen voor tevreden bezoekers.

In het Helperbad komen veel ouders van wie kinderen zwemles hebben. Ook hier zijn de bezoekers tevreden over de verzorging van het zwembad en over de medewerkers. De toezichthouders vinden ze oplettend. Ook zijn ze tevreden over de prijs. Er is wel vaak te weinig parkeergelegenheid en de bewegwijzering is niet optimaal.

In de Parrel komen voornamelijk recreanten en die komen er vooral om rustig te kunnen zwemmen. Bezoekers zijn positief over de verzorging van het zwembad en vinden de medewerkers gastvriendelijk en enthousiast. Over de bereikbaarheid zijn ze positief, al kan de bereikbaarheid per telefoon en e-mail beter. Tot slot missen de bezoekers hier een horecavoorziening.

De Papiermolen wordt voornamelijk bezocht door recreanten. Bezoekers zijn positief over de algemene bereikbaarheid en ook over de bereikbaarheid per telefoon en e mail. Ten opzichte van 2012 is de sfeer in de horeca vooruit gegaan. Niettemin geeft de helft van de bezoekers aan geen gebruik te maken van de horeca.

Gymlokalen

O&S Groningen heeft in 2013 een klanttevredenheidsonderzoek gehouden over de gymlokalen in de gemeente Groningen. Met een score van ongeveer 70 procent tevreden of zeer tevreden vinden de meeste gebruikers de gymlokalen geschikt. De gebruikers zijn tevreden over de belijning en de grootte van het veld. Wel zijn er gebruikers die de stroefheid van de vloer en de temperatuur minder geschikt vinden. De ontevredenheid van de gebruikers van de gymlokalen richt zich vooral op de hygiëne en het onderhoud van met name de douches, toiletten en kleedkamers. In 2016 wordt er opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder bezoekers van de gemeentelijke gymlokalen.

Sportparken

In 2014 heeft O&S Groningen een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder bezoekers van de sportparken in de gemeente Groningen. Een grote groep gebruikers geeft aan ontevreden te zijn over de bewegwijzering, de sportvelden, de kleedkamers, het onderhoud en de hygiëne, de parkeermogelijkheden en het openbaar vervoer naar het sportpark. Ook zijn er een aantal punten naar voren gekomen waarover een grote groep respondenten juist tevreden is: de kantine, de aanwezigheid van kunstgrasvelden, de sfeer op het sportpark of de vereniging en de ligging van het sportpark. In 2017 wordt er opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder bezoekers van de gemeentelijke sportparken.

Sporthallen

Zowel in 2012 als in 2015 heeft O&S Groningen een klanttevredenheidsonderzoek gehouden over de sporthallen. De bezoekers van de sporthallen bleken niet zo tevreden over het onderhoud en de hygiëne van de hallen. Vooral met betrekking tot de douches, toiletten en kleedkamers.

In de toekomst zal er meer behoefte zijn aan ruimte in sporthallen. Iets minder dan de helft van de besturen en directies heeft op dit moment al behoefte aan extra uren. Veel respondenten zijn positief over het licht en de belijning in de sporthallen. Ook zijn ze vaak tevreden over de sfeer en de ligging van de sporthal. Al zijn er specifieke sporthallen die in het onderzoek van 2015 op bepaalde punten juist beter of minder goed scoren, toch zijn de verschillen tussen 2012 en 2015 over het algemeen klein. In 2018 wordt er opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder de bezoekers van de gemeentelijke sporthallen.

Dienstverlening

Vanaf 2014 voert O&S Groningen jaarlijks een onderzoek uit over de dienstverlening van de gemeente Groningen op het gebied van sport. In 2014 bleek driekwart van de respondenten hier tevreden of zelfs zeer tevreden over. Daarnaast is een meerderheid van de respondenten tevreden over het contact, de medewerkers van de WSR en de bereikbaarheid van de WSR. Een derde is echter niet tevreden over het nakomen van afspraken door de medewerkers. Uit het onderzoek van 2015 blijkt dat de tevredenheid over de dienstverlening van de gemeente op het gebied van sport niet of nauwelijks is veranderd.

4. Indicatoren sport en beweeggedrag

In dit hoofdstuk gaan we na in hoeverre de Groningse bevolking beweegt en sport. We kijken daarvoor naar breedtesport, sport voor iedereen, en naar topsport. Ook met het oog op preventie van ziekten en overgewicht is het van belang om daar zicht op te krijgen. Er blijken groepen in de samenleving te zijn die minder bewegen en sporten. Deze groepen kunnen worden gestimuleerd dat toch meer te gaan doen.

De indicatoren in dit hoofdstuk zijn in een aantal groepen onder te verdelen:

- indicatoren met betrekking tot sport op school en Bslim
- indicatoren met betrekking tot bewegen en gezondheid
- indicatoren om sportdeelname te stimuleren
- indicatoren met betrekking tot sportverenigingen en lidmaatschap van sportverenigingen
- Enkele indicatoren rond de Topsport. We hebben deze in de monitor opgenomen omdat topsport aan de ene kant de stad op de kaart zet en aan de andere kant sportdeelname door de bevolking stimuleert. Deze topsport-indicatoren betreffen zowel de topsportevenementen als het topsporttalent.

4.1 Sport op school, Bslim, NASB en de Sportimpuls

4.1.1 Sport op school

De school is voor sport en bewegen een belangrijk instituut omdat iedereen daar sport en beweegt. Dit in tegenstelling tot sportverenigingen waarvan niet alle kinderen lid zijn, is de school er voor alle kinderen.

In 2013 is het beleid gewijzigd, er wordt er ingezet op de vakleerkrachten binnen de school en niet meer, of minder, op naschoolse activiteiten, zoals voor 2013 het geval was. Als indicatoren voor sport in het onderwijs zijn het aantal sportieve scholen in de stad, het aantal keren gymles gegeven door een vakdocent en het aantal keren gymles gegeven door een groepsleerkracht op school in de monitor opgenomen. Een sportieve school is een school met een eigen schoolsportclub. In de wijken Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, Indische buurt/de Hoogte, Beijum, Lewenborg en Vinkhuizen waren in 2014 schoolsportclubs actief. In deze schoolsportclubs kunnen kinderen doen aan sporten als voetbal, judo, basketbal en dans.

Topsport Talentschool

Uit de Stichting LOOT, de organisatie die landelijk de verbinding vormt van de Topsportscholen is ook een Groningse Topsport-Talentschool voortgekomen. Een Topsport-Talentschool is er op gericht om sporttalenten onderwijs en sport optimaal te kunnen laten combineren. Dit is mogelijk vanaf de eerste klas in het voorgezet onderwijs (VMBO-HAVO-VWO).

De Topsport Talentscholen werken intensief samen met de Regionale Trainings Centra (RTC's) en zijn verspreid over heel Nederland. Groningen heeft één Topsport Talentschool: het Werkman College. Het aantal leerlingen dat als sporttalent op deze school zit is toegenomen.

4.1.2 Bslim

Bslim is een project van de gemeente Groningen en zet zich in voor een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren. In het kader van Bslim worden allerlei sportieve activiteiten georganiseerd. De belangrijkste doelgroepen zijn kinderen van 4-12 jaar en jongeren in de leeftijd van 12-16 jaar in het VMBO. De deelname aan sportieve activiteiten van deze laatste groep bleek namelijk onder het landelijk gemiddelde te liggen.

De activiteiten vanuit Bslim zijn laagdrempelig en vinden plaats in de eigen wijk. Bslim wordt gezamenlijk uitgevoerd door het Huis voor de Sport Groningen. (Provinciale organisatie die ondersteuning aan sportverenigingen en gemeenten biedt met als doel breedtesport te bevorderen), de Maatschappelijke Juridische Dienstverlening (MJD), en door scholen en schoolbesturen. Bslim wordt ook ondersteund door het Hanze Instituut voor Sportstudies (HIS) en het Alfa-college.

De rijksoverheid heeft middelen beschikbaar gesteld om te komen tot het instellen van combinatiefunctionarissen. Een combinatiefunctionaris is een professional die zowel werkzaam is in het onderwijs als in de sport- of cultuursector. Bijvoorbeeld een vakleerkracht die de sportactiviteiten na school begeleidt. Het rijk heeft wel voorwaarden gesteld aan het aantal combinatiefunctionarissen per gemeente. Samengevat:

In het kader van Bslim zijn brede vakdocenten, verenigingscoaches en buurt-sportwerkers actief.

De werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen kunnen worden verdeeld in binnen-schoolse activiteiten, naschoolse activiteiten en activiteiten voor sporttalenten. In 2016 moeten er in de gemeente Groningen 26 fte aan combinatiefunctionarissen verantwoord worden om te voldoen aan de voorwaarden van het Rijk. In 2012 bleek het aantal daadwerkelijke fte's 18,6 te zijn, in 2015 was dat 24 fte.

Er zijn acht Bslim-wijken: het Oosterpark, de Indische buurt/de Hoogte, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, Vinkhuizen, Corpus den Hoorn/de Wijert, Hoogkerk, Beijum en Lewenborg/Oosterhoogbrug/Meerdorpen.

In deze wijken woont 56 procent van de jeugd van 4 tot en met 16 jaar van de totale bevolking. Het aantal basisscholen in de Bslim wijken dat deelneemt is tussen 2014 en 2015 toegenomen van 17 naar 19. Binnen deze scholen krijgen kinderen per week twee uur bewegingsonderwijs. Het eerste uur wordt betaald door de school zelf, van het tweede uur wordt 75 procent betaald door de gemeente. Ook in het Centrum vinden Bslim-activiteiten plaats, maar deze worden niet gesubsidieerd.

We houden voor het project Bslim het aantal deelnemers per wijk bij. In tabel 4.1 vindt u informatie over het aantal activiteiten en het aantal deelnemers aan die activiteiten. Eén deelnemer kan aan verschillende activiteiten deelnemen, dus zitten er dubbeltellingen in de aantallen. De totalen zijn in een aantal wijken geschat op basis van het (gemiddeld) aantal deelnemers per activiteit. Het is niet bekend in hoeverre deelnemers uit doelgroepen bij Bslim betrokken zijn. In 2010 waren er ruim 1.000 Bslim-activiteiten met in totaal 14.650 deelnemers. In de seizoenen 2012-2013 en 2013-2014 is dit aantal deelnemers meer dan verdubbeld. In de tabel ziet u per wijk de activiteiten weergegeven.

Voor sommige wijken vermelden we de cijfers van het seizoen 2012-2013, van andere wijken zijn de cijfers van het seizoen 2013-2014 bekend. Het totaal is een optelling over beide jaren.

Activiteiten Bslim

Het aanbod van activiteiten vanuit Bslim is zeer gevarieerd en loopt uiteen van gymnastiek voor kleuters tot sportinstuiven en clinics van sportscholen of sportverenigingen. Een greep uit de activiteiten:

- Op diverse scholen zijn er schoolsportclubs die bij hun activiteiten samenwerken met bestaande Groningse sportverenigingen
- Een werd een aantal clinics gegeven, waaronder in het Oosterpark door Gasterra Flames
- Een aantal keren per week zijn er sportinstuiven in sporthal Lewenborg. De activiteiten variëren van voetbal en basketbal tot touwklimmen en touwzwaaien
- Sportdagen
- Activiteiten in Cruyff-courts (Corpus den Hoorn en Oosterpark) en Richard Kraijcek-playgrounds (Beijum en de Hoogte)
- Toernooien, o.a. unihockey
- Buurtbattles, een battle tussen verschillende buurten, deze worden door een aantal wijken succesvol genoemd
- Dans

Tabel 4.1 Deelnemers en activiteiten Bslim in een aantal wijken, 2012-2014

seizoen	2012-2013		2013-2014	
	deelnemers sportmomenten	activiteiten	deelnemers sportmomenten	activiteiten
Oosterpark			2.576	164
Hoogkerk	5.581	241		
Beijum			7.692	350
Indische buurt/de Hoogte	> 2.000	197		
Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk	4.618	283		
Vinkhuizen	5.439	303		
Zuid (Corpus den Hoorn/de Wijert)	ong. 4.000	ong. 200		
Lewenborg/Oosterhoogebrug/Meerdoorp en			ong. 5.300	212
totaal van alle wijken	>37.000	2.000		

Bron: Bslim rapportages per wijk

Bslim, foto Paul Keulen

4.1.3 NASB (2007 – 2014)

Om Nederland op grote schaal tot een actieve leefstijl te verleiden heeft de rijksoverheid in 2007 het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) in het leven geroepen. Het doel van het NASB is om te-weinig-actieven meer en structureel in beweging te brengen. Het moest uiteindelijk leiden tot vermindering van overgewicht onder de Nederlandse bevolking en het terugdringen van gezondheidsproblemen als diabetes, hart- en vaatziekten en depressie. Het NASB is in 2014 gestopt. Wel zijn er onder de vlag van Lentis een aantal activiteiten voortgezet.

4.1.4 Sportimpuls

De Sportimpuls is een landelijke subsidieregeling die lokale sport- en bewegingsaanbieders financieel ondersteunt bij de opzet van activiteiten om meer mensen langdurig te laten sporten en bewegen. Deze activiteiten bestaan uit het opstarten en aanbieden van sportaanbod voor mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen of dreigen te stoppen met sporten en bewegen. In 2015 zijn er in de provincie Groningen 35 projecten toegekend. Dat komt neer op 54 procent van de aanvragen. Daarmee scoort onze provincie ruim boven het landelijk gemiddelde van 17 procent. Ter vergelijking: in 2012 was het percentage gehonoreerde aanvragen voor de sportimpuls in de provincie Groningen 25 procent tegen landelijk 20 procent.

Sinds 2012 zijn er in het kader van de Sportimpuls in de gemeente Groningen meerdere projecten opgestart, waaronder:

Sportimpuls + De Wijert/Helpman (vanaf 2013)

Het project beoogt de lichamelijke activiteit van ouderen (vanaf 55) in De Wijert / Helpman structureel en duurzaam te stimuleren. Hierbij richt het project zich op het voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Deze norm adviseert jongeren dagelijks één uur matig intensieve lichamelijke activiteit. De beweegnorm voor volwassenen en ouderen is minimaal een half uur per dag matig intensief bewegen, gedurende minimaal 5 dagen per week.

De Sportimpuls biedt een divers aanbod van activiteiten, afgestemd op behoeften van de doelgroep, laagdrempelig, competitief en uitgevoerd en geborgd met de lokale aanbieders van sport en welzijn en deelnemers van de doelgroep. Het project resulteert onder andere in:

- Activeren van circa 120 ouderen om te voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen
- Training en coaching van circa 10 begeleiders om aangepast aanbod te kunnen realiseren
- Wekelijkse organisatie van Bridgeavonden gericht op interventie "Denken en Doen" als project voor (o.a.) senioren
- Wekelijks aanbod van bewegen met gymnastiek, jazz gym, yoga en dansen; Actief betrekken, empoweren en begeleiden van 10 ouderen voor organiseren activiteiten en borging van het aanbod
- Borging van de samenwerking tussen doelgroep, sport en welzijnsorganisaties

Sportimpuls 35 + Sport in Beijum

Project "35+ sport Beijum" is gericht op het versterken en vergroten van de duurzame sportparticipatie en lidmaatschappen van ouders van kinderen in Beijum (23 - 40 jaar). Deze ouders vormen een groep die in vergelijking met andere regio's heel weinig participeert of lid is van een sportclub. Het project is gericht is op het opstarten van een Buurtsportvereniging waarbij bewoners met verschillende culturele achtergronden een centrale rol en verantwoording nemen voor de organisatie. Het arrangeren van de sportactiviteiten wordt uitgevoerd in samenwerking met de lokale sportaanbieders en maatschappelijke sociale organisaties. Daarnaast worden nieuwe sporten aangeboden en georganiseerd: "35+ voetbal", "Street Baseball" en "Zwemsport sportaanbod ouders van jonge kinderen", een project van de Maatschappelijke Juridische Dienstverlening (MJD). Welzijnsinstellingen en sportaanbieders werken voor dit project samen met de buurtbewoners. Het project is gestart in 2013.

Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten

Uit diverse onderzoeken blijkt dat de sportparticipatie van jongeren uit gezinnen met een laag inkomen achterblijft. De Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten heeft als doel jeugd tot 21 jaar die niet of te weinig beweegt of dreigt te stoppen met hun sport- en beweegactiviteiten te stimuleren om blijvend fysiek in beweging te komen. Dat doen sport- en beweegaanbieders door:

- aan te sluiten bij behoeftes en de huidige situatie van de doelgroep;
- de ouders te betrekken;
- samen te werken met lokale organisaties die de doelgroep goed kunnen bereiken;
- aan te sluiten bij het armoedebeleid van de gemeente;
- gebruik te maken van bestaande kennis

In de gemeente Groningen worden schoolsportverenigingen in Beijum, Leunborg, Vinkhuizen en Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk ondersteund. Voor de Wijert en het Oosterpark zijn ook aanvragen gedaan, maar die zijn niet gehonoreerd.

B-Fit in Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk

In november 2015 is op basisschool de Pendinghe B-Fit van start gegaan. B-Fit is een meerjarig, preventief actieprogramma, dat kinderen, ouders en docenten laat kennismaken met gezond leven, bewegen en voeding. Het doel is hen er bewust van te maken dat sporten en bewegen niet alleen goed is, maar dat het vooral ook leuk is om te doen. Dit gebeurt door middel van een afwisselend programma, bestaande uit pauze- en naschoolse activiteiten, clinics gegeven door verenigingen of beweegoefeningen tijdens de les. Ook is er een lespakket beschikbaar over gezonde voeding en bewegen.

4.2 Sportverenigingen

In de Sportmonitor worden zowel gegevens bijgehouden van het aantal sportverenigingen als van het aantal leden van die sportverenigingen. Hierbij maken we onderscheid tussen de diverse sporten. Voor het aantal sportverenigingen maken we gebruik van gegevens van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie (WSR) van de gemeente Groningen, het Huis voor de Sport en de ACLO (studentensportverenigingen). We moeten bij deze gegevens wel bedenken dat deze verenigingen ook leden hebben die buiten de gemeente Groningen wonen.

Tabel 4.2 geeft per sport het aantal verenigingen weer. Op volgorde van de populairste sporten op basis van dat aantal verenigingen. Naast de reguliere verenigingen kent de gemeente ook 11 verenigingen voor aangepast sporten. Doordat er fusies hebben plaatsgevonden is bij het volleybal het aantal verenigingen vergeleken met een aantal jaren geleden afgenomen.

Medio 2011 was dit ook bij het zwemmen en voetbal het geval. Zie voor de volledige lijst bijlage 3. Er is in deze lijst onderscheid gemaakt tussen de studentensport en de overige verenigingen.

4.2.1 Leden van sportverenigingen

Uit twee bronnen hebben we gegevens over het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging. Er zijn cijfers afkomstig uit twee GGD-enquêtes over gezondheid: het Jeugdgezondheidsonderzoek en de Gezondheidsenquête gehouden onder volwassenen. Daarnaast zijn er cijfers beschikbaar via het NOC*NSF dat informatie verzamelt van de sportbonden.

GGD enquête

In de Gezondheidsenquête, die de GGD eens in de vier jaar houdt, wordt gevraagd of men lid is van een sportvereniging. Uit de resultaten van dit onderzoek bleek dat in 2012 41 procent van de volwassenen lid was van een sportvereniging, vrouwen iets vaker dan mannen. We zien een duidelijk verband tussen opleidingsniveau en lidmaatschap. Van de laag opgeleiden (basis onderwijs) is ruim 11 procent lid van een sportvereniging, van de middelbaar opgeleiden (mavo, vmbo) 24 procent, van de groep havo, vwo, mbo 42 procent en van de hoog opgeleiden 47,5 procent.

Dat er ook per wijk grote verschillen zijn, zien we in figuur 4.1. Ook in het Jeugdgezondheidsonderzoek wordt gevraagd naar het lidmaatschap van een sportvereniging. Van de jeugd van 12 tot en met 17 jaar is 61 procent lid van een sportvereniging (2012). In 2016 wordt er opnieuw een gezondheidsenquête gehouden en komen er actuelere cijfers beschikbaar.

Tabel 4.2 Sportverenigingen, gevestigd in de gemeente Groningen naar tak van sport, uitgesplitst en op volgorde van de sporten met de meeste verenigingen

Tak van sport	2011	2015
Voetbal/zaalvoetbal/futsal	45	44
Volleybal	32	28
Denksporten	29	27
Verdedigings-/vechtsporten	25	26
Zwemmen	14	15
Kegelen	13	12
Tafeltennis	12	11
Biljart	11	10
Tennis	11	9
Gymnastiek	9	9
Schieten	9	9
Basketbal	8	9
Badminton	7	9
Overig	112	117
Totaal	339	335

NOC*NSF

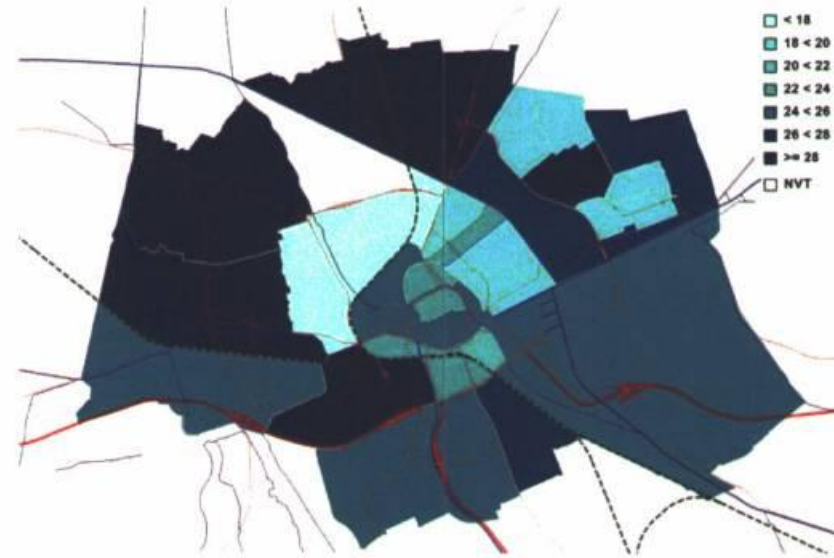
De gezamenlijke sportkoepel Nederlands Olympisch Comité en Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) heeft voor het peiljaar 2014 in kaart gebracht hoeveel inwoners van de gemeenten in Nederland lid zijn van een sportbond. Voor de gemeente Groningen kunnen we daarmee in beeld brengen hoeveel mannen en vrouwen er sporten, uit welke wijken ze komen en aan welke sporten ze doen. Dit op basis van het lidmaatschap van een sportbond. Sporters die niet zijn aangesloten bij een overkoepelende sportbond zijn niet meegeteld in de aantallen.

In totaal blijkt 21,9 procent van alle inwoners van de stad lid te zijn van een overkoepelende sportbond. Dat percentage is in Nederland als geheel, met 25,9 procent, hoger. Een verklaring hiervoor is vermoedelijk dat het gemiddeld inkomen in Groningen lager ligt dan in Nederland als geheel. Binnen Groningen blijkt het percentage sporters in de wijken met een laag inkomen namelijk aanzienlijk lager dan in wijken waar het gemiddeld inkomen hoger ligt. Zie ook figuur 4.1. Een andere verklaring kan zijn dat lang niet alle studenten die op het Studentensportcentrum Zernike (ook wel de ACLO) sporten, lid zijn van een bond. er zijn veel ongebonden sporters, zie ook figuur 4.1.

Figuur 4.1 geeft per wijk in Groningen het percentage inwoners weer dat lid is van een sportvereniging. Uit de figuur blijkt dat het percentage leden per buurt sterk verschilt; van 13 procent in de Hoogte tot 30 procent in Reitdiep/Gravenburg, Zilvermeer en in Noorderhoogebrug.

Deze laatste twee wijken kennen slechts vrij weinig inwoners. Als we bij deze indicator een koppeling maken met het gemiddelde inkomen in de buurten, dan blijkt dat in buurten met een lager gemiddeld inkomen het percentage dat lid is van een sportvereniging lager is dan gemiddeld. Ook de gemiddelde leeftijd van de inwoners van een wijk is van invloed, jongeren zijn vaker lid van een sportvereniging dan ouderen.

Figuur 4.1 Percentage inwoners dat lid is van een sportvereniging, wijkindeling obv postcode (PC4), 2014

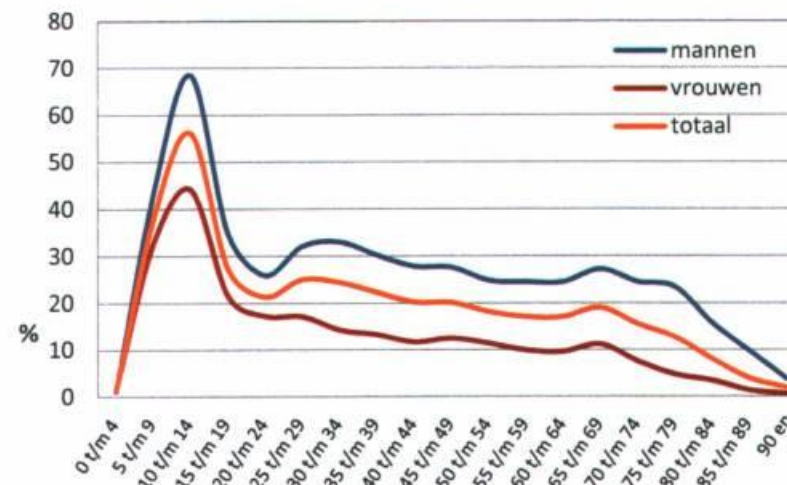
De groep van 10 tot en met 14 jarigen kent met 56 procent het hoogste percentage leden van een sportbond. Relatief zijn veel meer mannen aangesloten bij een sportbond dan vrouwen. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen. En deel van de verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat twee grote sporten, voetbal en sportvissen, veel meer mannelijke dan vrouwelijke leden hebben. Uit de GGD-enquête blijkt overigens niet dat vrouwen minder vaak dan mannen lid zijn van een sportbond. Specifiek onder de jongeren zijn we dat echter wel. In de studentenleeftijden zijn relatief weinig mensen aangesloten bij een sportbond.

De top 10 van sportbonden in Nederland en Groningen, op basis van ledenaantal geleverd door de NOC*NSF, vindt u in tabel 4.3 en figuur 4.3. In de tabel zijn de totalen, jeugd en volwassenen samen genomen. In de figuur kunt u zien hoe het zit met de aantallen vrouwen en mannen.

In vergelijking met Nederland als geheel doen er in Groningen meer inwoners aan roeien en volleybal en minder aan gymnastiek. Bij de gymnastiekbond waren in 2014 minder leden aangesloten dan in 2012. In Nederland als geheel staat de hippische sport in de top 10 op plaats 7. In Groningen staat deze sport niet in de top 10. Groningen is binnen Nederland een echte basketbalstad, getuige het aantal bezoekers van topsportvereniging Donar (zie paragraaf 4.3). Maar in aantal leden valt basketbal net buiten de top 10, de sport komt met 1.173 leden op de elfde plaats.

In de tabel vindt u de aantallen van alle leden van de bonden ook die van de 'slapende leden', leden die nog wel lid zijn maar niet meer actief sporten.

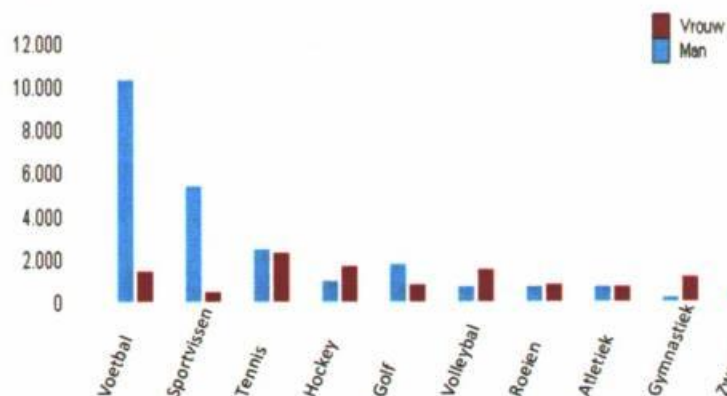
Figuur 4.2 Percentage inwoners dat lid is van een sportbond naar leeftijd en geslacht, 2014

Tabel 4.3: de top 10 sporten in Groningen naar ledenaantal, Groningen vergeleken met Nederland

Tak van sport	Groningen, plaats	Nederland, plaats	aantal Groningen	
			2012	2014
Voetbal	1	1	11.863	11.560
Sportvissen	2	3	5.824	5.797
Tennis	3	2	4.794	4.646
Hockey	4	5	2.533	2.612
Golf	5	4	2.474	2.485
Volleybal	6	10	2.061	2.146
Roeien	7	>10	1.624	1.503
Atletiek	8	8	1.316	1.400
Gymnastiek	9	6	1.493	1.336
Zwemmen	10	9	1.244	1.334

Figuur 4.3 Top 10 sportbonden gemeente Groningen, aantal leden naar geslacht, 2014

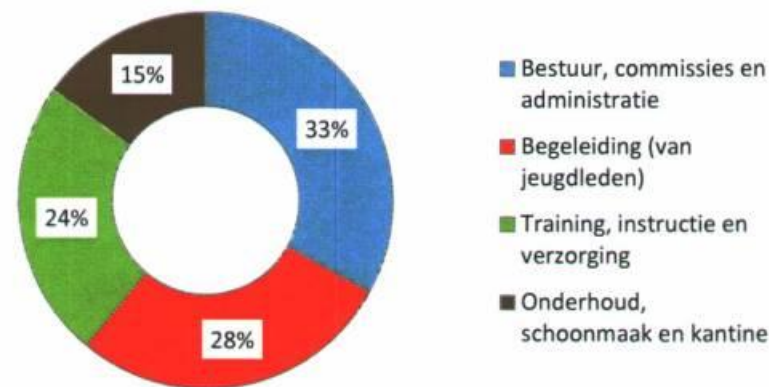

4.2.2 Vrijwilligers binnen sportverenigingen

De inkomsten van de sportverenigingen zijn niet toereikend om voor alle werkzaamheden die de vereniging met zich brengt beroepskrachten aan te stellen. De meeste sportverenigingen zijn daarom afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Ook professionele verenigingen als de voetbalvereniging FC Groningen en de basketbalvereniging Donar maken gebruik van de inzet van vrijwilligers. In 2008 deed O&S Groningen een onderzoek naar vrijwilligersorganisaties. In dit onderzoek kwamen de diverse aspecten van vrijwilligerswerk in georganiseerd verband aan de orde. In 2011 is het onderzoek herhaald. De monitor van 2011 vermeldt de resultaten van deze vrijwilligersonderzoeken. Na 2011 is in de gemeente geen vrijwilligersonderzoek meer uitgevoerd. Wel hebben we landelijke cijfers van het CBS over 2012. In de tweejaarlijkse Groningse wijkenquête is wel aan de bevolking gevraagd of ze vrijwilligerswerk doen; zegt 29,5 procent aan vrijwilligerswerk te doen, waarvan 21 procentpunt wekelijks of vaker.

In 2012 heeft het CBS een landelijk onderzoek gedaan naar vrijwilligerswerk bij sportclubs. Van alle sportclubs in Nederland heeft 12 procent beroepskrachten in dienst. Er wordt veel gewerkt met vrijwilligers, vooral bij veldsporten. In 2009 was het percentage sportclubs met beroepskrachten 14 procent. De werkzaamheden van vrijwilligers variëren van trainen en begeleiden van de leden tot bestuurlijke zaken en onderhoud en schoonmaken van de kantine. De meeste uren worden besteed aan bestuurswerk. In figuur 4.4 staan de verhoudingen van de werksoorten van vrijwilligers grafisch weergegeven.

Figuur 4.4 Werkzaamheden van vrijwilligers bij sportverenigingen per week, percentages

Bron CBS Statline, 2012

4.2.3 Vitaliteit van de sportverenigingen in Noord-Nederland

In 2013, 2014 en 2015 is door het NISB (Nederlands Instituut voor Sport en Beweging) met als uitvoerder de Hanzehogeschool Groningen een onderzoek gedaan naar de vitaliteit van sportverenigingen in Noord-Nederland. Hiervoor is onder de leden van sportverenigingen een vragenlijst verspreid. Daarnaast zijn bij de verenigingen het beleid, de financiële situatie en de aanwezigheid van voldoende deskundigheid geïnventariseerd.

In totaal hebben jaarlijks circa 300 verenigingen deelgenomen aan dit onderzoek waaronder in 2013 27 stad-Groninger verenigingen. In 2014 en 2015 is geen uitsplitsing gemaakt naar verenigingen in de gemeente Groningen.

De door de Hanzehogeschool onderzochte sportverenigingen kunnen gezonde verenigingen worden genoemd, het bestaansrecht van de verenigingen staat niet direct onder druk. Uit analyse blijkt dat in 2015 slechts 7 procent van de onderzochte verenigingen als kwetsbaar getypeerd kan worden en ongeveer twee derde als vitaal.

4.3 Topsport

Algemeen: de waarde van topsport voor de gemeenschap

Het bijzondere van topsport is dat topsporters daarvan niet alleen zelf kunnen genieten, maar dat ze met hun sport ook grote delen van de bevolking vermaken. Er is geen ander maatschappelijk deelterrein dat zoveel mensen bereikt en boeit als sport. Honderdduizenden mensen bezoeken jaarlijks sportwedstrijden en miljoenen mensen kijken naar sport op televisie of internet. Deze 'passieve sportparticipatie' is een belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding. Deze paragraaf gaat in op de topsport: topsporttalenten, topsportverenigingen en topsportevenementen.

4.3.1 Topsporttalenten

Topsport Noord is het Noordelijke steunpunt voor talentontwikkeling en topsport. Bij het steunpunt zijn 67 in Groningen wonende geregistreerde talentvolle sporters aangesloten. Daarnaast zijn er nog 113 jongens met een talentstatus voor voetbal. Dit aantal is het totaal van heel Noord-Nederland en de sporters wonen dus zeker niet alleen in de gemeente Groningen. Voor meisjes is voetbal een opkomende sport: binnen de gemeente wonen ook zes meisjes met een talentstatus voor voetbal.

Tabel 4.5 Talentvolle in de gemeente Groningen wonende sporters met een talentstatus van het NOC*NSF, 2011 en 2015

sport	aantal	2015 (augustus)
	2011	
Voetbal (jongens) ¹⁾	96	113
Basketbal	35	12
Volleybal	6	8
Judo	6	6
Schaatsen	3	6
Voetbal (meisjes)	3	6
Schaken	4	5
Tennis	4	5
IJshockey	2	5
Roeien	9	2
Atletiek	5	0
Handbal	3	0
Overig	15	12
Totaal (incl. voetbal jongens heel het Noorden)	191	180

1) Voetbal heel Noord-Nederland

bron: Topsport Noord

De topsporttalenten hebben een talentstatus van het NOC*NSF. Om voor een talentstatus in aanmerking te komen worden talenten door de sportbonden opgegeven bij het NOC*NSF. Het NOC*NSF bepaalt wie er in aanmerking komen voor een talentstatus. Als de sporters de status van Talent hebben gekregen, dan komen ze in aanmerking voor de LOOT-faciliteiten. Deze LOOT-faciliteiten zijn beschikbaar op een Topsport Talentschool. Daar zijn er dertig van in Nederland. Er is binnen de gemeente Groningen één topsporttalentschool: het H.N. Werkmancollege. Bij deze school kun je als sporttalent onderwijs en sport combineren. In tabel 4.5 hebben we de aantallen talenten wonend in de gemeente Groningen opgesplitst naar sport. De trainingen voor de talenten vinden in regionaal verband plaats.

In 2015 waren er in vergelijking met 2011 minder sporters met een talentstatus geregistreerd. Dit komt vooral door een daling van het aantal basketballers met een talentstatus.

4.3.2 Topsportverenigingen

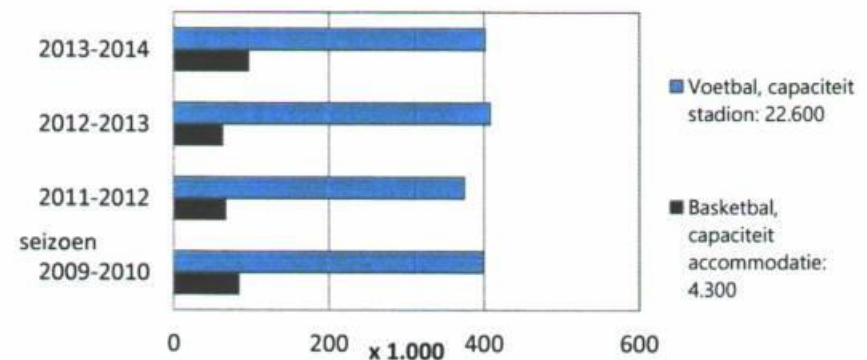
Groningen kent een aantal topsportverenigingen. Figuur 4.5 toont de bezoekersaantallen van FC Groningen (voetbal) en Donar (basketbal), de twee topsportverenigingen die het populairst zijn. Daarnaast kent de gemeente topsportverenigingen in Lycurgus (volleybal mannen), Gijs Grizzlies (ijshockey) en NIC (korfbal).

4.3.3 Topsportevenementen

Naast de reguliere wedstrijden van de topsportverenigingen kent Groningen nog meerdere andere topsportevenementen. We hebben geen totaaloverzicht van deze evenementen. Wel kunnen we de topsportevenementen, waarvoor bij de gemeente subsidie is aangevraagd, in beeld brengen.

In de jaren 2012-2014 is jaarlijks aan 10 tot 12 topsportevenementen subsidie verleend. Er zijn jaarlijks terugkerende evenementen voor basketbal, hardlopen (4 mijl), schaatsen, schaken, kanoën en roeien. In 2013 zijn in Groningen de Special Olympics Regionale Spelen voor mindervaliden georganiseerd. In 2015 is de wijze van subsidiëren gewijzigd. Er wordt subsidie verstrekt als het om evenementen voor topsporttalent gaat. Voor 2015 was dat geen voorwaarde. Een overzicht van de evenementen waarvoor subsidie is verleend vindt u in bijlage 4.

Figuur 4.5 Bezoekersaantallen top-voetbal en basketbal in Groningen.

4.4 Bewegen en gezondheid

De GGD van de gemeente Groningen houdt eens in de vier jaar een gezondheidsenquête onder volwassenen waaruit het Regionaal Gezondheidsprofiel Groningen voort komt.

Ook eens in de vier jaar wordt het Jeugdgezondheidsonderzoek onder de jeugd van 12 tot en met 18 jaar gehouden. Een aantal resultaten uit dit onderzoek heeft direct te maken met sport en bewegen. De laatste onderzoeken zijn gehouden in 2012. Deze paragraaf geeft informatie over enkele resultaten daaruit met betrekking tot bewegen, gezondheid en sport. In 2016 wordt deze gezondheidsenquête opnieuw gehouden en kunnen de cijfers worden geactualiseerd.

4.4.1 De Nederlandse Norm Gezond Bewegen en het lidmaatschap van een sportvereniging

De Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (NNGB) houdt voor jongeren tot 18 jaar minimaal in: één uur per dag matig intensief bewegen (bijvoorbeeld, fietsen, zwemmen, aqua joggen). Als ze bovendien ook echt fit willen blijven moeten zij daarnaast nog minimaal twee keer per week kracht-, lenigheid- en coördinatie-oefeningen uitvoeren.

De beweegnorm voor volwassenen en ouderen is minimaal een half uur per dag matig intensief bewegen, gedurende minimaal 5 dagen per week. De norm om daarenboven ook fit te blijven houdt voor volwassenen in dat zij minstens drie keer per week minimaal 20 minuten zwaar intensieve lichamelijke activiteit moeten uitvoeren, het hele jaar door.

De tabellen 4.6 en 4.7 geven de totalen voor de hele stad weer met betrekking tot de beweegnorm. Voor jongeren is ook het percentage inactieven bekend. Inactief betekent minder dan 3 dagen per week 60 minuten per dag bewegen. Naarmate jongeren ouder worden gaan ze minder bewegen (zie tabel 4.7). Van de twaalfjarigen voldoet 81 procent aan de norm. Van hen die vijf jaar ouder zijn is dit nog maar 55 procent. Uit de resultaten van de meting van het Regionaal Gezondheids-Profiel (GGD, 2010) onder volwassenen wordt duidelijk dat deze trend doorzet na het achttiende levensjaar. Voor volwassenen ligt de norm lager, namelijk op 5 dagen per week 30 minuten per dag matig intensief bewegen. Niettemin voldoet van de volwassenen gemiddeld 41% aan de NNGB.

Tabel 4.6 Percentage van de volwassen bevolking dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen en de fitheidsnorm.

Volwassenen	NNGB	Fit norm
2002	53%	
2010	46%	
2012	75%	25%

Tabel 4.7 Percentage van de jeugd dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, naar geslacht en leeftijd, 2012

Geslacht/leeftijd	voldoet aan de NNGB	semi inactief	inactief
jongens	74%	19%	7%
meisjes	68%	23%	9%
12 jaar	81%	17%	1,6%
13 jaar	80%	16%	4%
14 jaar	73%	20%	7%
15 jaar	65%	27%	8%
16 jaar	66%	23%	11%
17 jaar	55%	28%	16%
18 jaar	54%	23%	23%
gemiddeld	69%	22%	9%

De percentages van 2012 zijn niet goed te vergelijken met die van eerdere jaren om dat de vraagstelling voor de NNGB veranderd is. In 2012 was het percentage voor volwassenen 75 procent. Men moest de beweegvragen beantwoorden met in gedachten de afgelopen maanden. In 2010 moest men het hele jaar voldoen aan de beweegnorm, hierdoor bleek het percentage dat aan de norm voldoet lager. In 2016 is er opnieuw een onderzoek naar bewegen. Cijfers daaruit komen binnenkort beschikbaar.

In de Gezondheidsenquête wordt ook gevraagd of men lid is van een sportvereniging. Van de jongeren tussen 12 en 17 jaar is 61 procent lid van een sportvereniging. Voor volwassenen is dit percentage 41 procent. Deze percentages schommelen over de jaren. Tabel 4.9 geeft informatie over het lidmaatschap van sportverenigingen naar leeftijd. In 2016 wordt ook dit onderzoek herhaald.

4.4.2 Overgewicht

Overgewicht is een risicofactor voor ziekte en vroegtijdige sterfte. Iemand heeft overgewicht als de BMI (Body Mass Index) meer dan 25 bedraagt. Bij een BMI-waarde van 30 of hoger is sprake van ernstig overgewicht (obesitas). In Groningen was het aantal volwassenen met overgewicht in 2012 37 procent, waarvan 9 procentpunt obesitas heeft. Vergeleken met 2010 is het percentage volwassenen met overgewicht gestegen. Verder is het percentage overgewicht bij hoog opgeleiden lager dan bij laag opgeleiden. Ten opzichte van andere middelgrote gemeenten in Nederland is in 2012 het percentage met overgewicht of obesitas in Groningen laag. In 2002 was het percentage met overgewicht bij volwassenen in Groningen ook lager dan voor Nederland als geheel.

Bij de kinderen nam tot 2009 het percentage met overgewicht toe. In 2012 is het overgewicht bij kinderen op de basisschol (21 procent) ongeveer even hoog als in 2009 en 2010.

Tabel 4.8 Percentage van de jeugd dat voldoet aan de Nederlandse norm gezond bewegen, naar opleidingsniveau, 2012

Opleidingsniveau	voldoet aan de NNGB	semi inactief	inactief
brugklas	75%	20%	5%
vmbo	66%	22%	12%
havo/vwo	72%	22%	6%
praktijkonderwijs	58%	25%	17%
mbo	52%	28%	20%
gemiddeld	69%	22%	9%

Tabel 4.9 Lidmaatschap van een sportvereniging naar leeftijdsgroep

Leeftijdsgroep	2002	2006	2009/2010	2012
jeugd 9-11 jaar	65%	72%	80%	
jeugd 12-17 jaar	52%	60%	58%	61%
19-34 jaar	44%	38%	58%	53%
35-49 jaar	28%	25%	43%	35%
50-64 jaar	22%	17%	33%	26%
65 jaar en ouder	11%	15%	23%	20%
volwassenen gemiddeld				41%

Tabel 4.10 Jeugd (objectief gemeten) en volwassenen met overgewicht, percentages.

Leeftijden	2006	2009	2010	2012
jeugd van 3 jaar met overgewicht	8%	5%	7%	7%
jeugd van 5 jaar met overgewicht	11%	14%	14%	13%
jeugd van 10 jaar met overgewicht	18%	21%	22%	21%
volwassenen met overgewicht (zelfrapportage)	41%	35%	35%	37%

Tabel 4.10 vermeldt het percentage met overgewicht voor een aantal leeftijdsgroepen. Het gewicht van de jeugd wordt gemeten door de GGD. De informatie over de volwassenen komt voort uit de al genoemde Gezondheidsenquête van de GGD.

In 2010 is in het GGD-onderzoek ook de sportdeelname van kinderen naar over- of ondergewicht geïnventariseerd. Maar van de kinderen met overgewicht blijkt in dit onderzoek het aantal respondenten te klein om verantwoord een betrouwbaar percentage van sportende kinderen met overgewicht te kunnen geven.

Van jongeren van 12 tot en met 18 jaar is 58 procent lid van een sportvereniging. Van de jongeren met overgewicht en ook de jongeren met ondergewicht is dat percentage iets lager.

Het percentage volwassenen met overgewicht dat sport, is bekend uit het Gezondheidsprofiel. Dat ligt met 65 procent onder het gemiddelde van alle volwassenen (zie tabel 4.11). Vooral jongvolwassenen (19-34 jaar) met overgewicht sporten minder dan hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht.

4.5 Zwemmen van basisschoolleerlingen

Het seizoen 2012-2013 was het laatste seizoen dat er in de gemeente Groningen schoolzwemmen is gegeven. Het is afgeschaft. De gemeente Groningen heeft zich niettemin als doel gesteld dat 100 procent van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt.

Om het bezit van een diploma onder de kinderen in beeld te brengen voert Onderzoek en Statistiek jaarlijks een inventarisatie uit onder de leerlingen van de groepen 3 tot en met 8 van alle basisscholen binnen de gemeente Groningen.

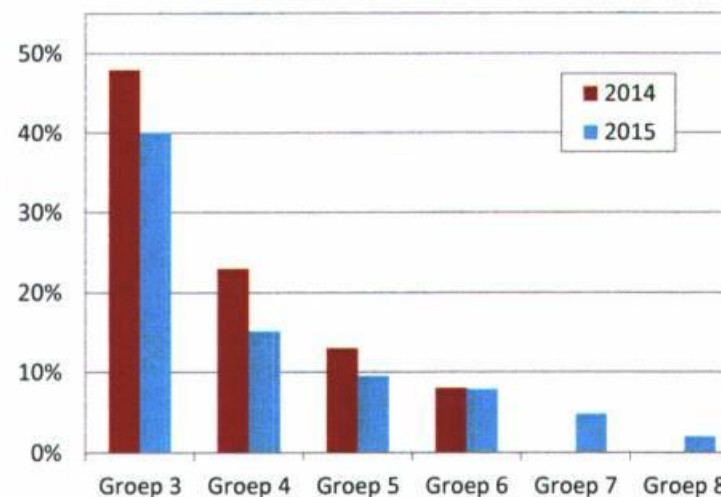
De meeste basisscholen en scholen voor speciaal basisonderwijs werken mee aan dit onderzoek. Enkele scholen voor speciaal onderwijs met veel leerlingen van buiten de stad doen niet mee. De inventarisatie loopt zoveel mogelijk via de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen.

Tabel 4.11 Minstens 1x per maand sporten, volwassenen met en zonder overgewicht, 2010

Leeftijdsgroepen	Normaal gewicht	Overgewicht
19-34 jaar	84%	71%
35-49 jaar	67%	64%
50-64 jaar	59%	60%
gemiddeld (19-64 jaar)	76%	65%

De gemeente sluit hierbij aan op het landelijke systeem van het Beweeg ABC: het leerlingvolgsysteem voor basis-beweegvaardigheid. Dit systeem bevordert en ondersteunt een gezonde en sportieve leefstijl onder basisschoolleerlingen. De sport- en beweegvaardigheid van kinderen wordt in dit systeem over meerdere jaren gevolgd doordat jaarlijks gegevens in het systeem worden ingevoerd.

Figuur 4.6 Het percentage kinderen zonder zwemdiploma naar groep, 2014 en 2015

Onderdeel hiervan is de zwemvaardigheid. Door aan te sluiten bij het Beveeg ABC wordt ook voldaan aan de landelijke standaarden en kan er vergeleken worden met andere gemeenten en met Nederland als geheel. Figuur 4.6 toont ons het percentage kinderen in de gemeente Groningen zonder zwemdiploma naar groep in het basisonderwijs.

In groep drie heeft 40 procent van de kinderen nog geen zwemdiploma. In groep 8 is dat aandeel gedaald tot 2 procent. Tot en met het seizoen 2012-2013 werd vanaf groep 5 schoolzwemmen gegeven. Die kinderen zitten nu in groep 7. Over een paar jaar zal blijken of na het afschaffen van het schoolzwemmen het diplomabezit al of niet is gedaald. Wat we uit de cijfers kunnen opmaken is dat 85 procent van de kinderen in groep 4 een diploma heeft en in groep 5 ruim 90 procent. Wat opvalt, is dat in elke groep het percentage zonder zwemdiploma in 2014 hoger was dan in 2015. Voor groep 7 en 8 zijn alleen de percentages over 2015 bekend.

4.6 Sporten en armoede

Mensen met weinig geld beschikken zelf vaak niet over (voldoende) financiële middelen om te sporten of lid te worden van een sportvereniging. Voor hen zijn er een aantal mogelijkheden om gebruik te maken van een tegemoetkoming in de kosten om te kunnen sporten. We bespreken twee mogelijkheden: het gebruik van de Stadjespas en het Jeugd sportfonds.

De Stadjespas werkt onder andere met kortingsbonnen. Voorbeelden van kortingsbonnen op het gebied van sport zijn: toegang voor een zwembad of de schaatsbaan, korting op toegang tot sportevenementen en korting op het lidmaatschap van een sportvereniging.

Tabel 4.12 geeft voor 2014 het gebruik van de Stadjespas weer voor zwemmen, schaatsen en een korting op het lidmaatschap van een sportvereniging. Vanaf 2014 is de Stadjespas overigens digitaal.

Tabel 4.12 Gebruik Stadjespas, 2014

Coupon	kinderen	volwasse-	Totaal
Gratis zwemmen	1.452	2.337	3.789
Gratis schaatsen	216	416	632
€ 20,- korting op lidmaatschap sportvereniging	Nvt	287	287

Het Jeugd sportfonds

Het Jeugd sportfonds creëert sportkansen voor kinderen van 4 tot en met 17 jaar die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging. Het is een fonds waaruit de contributie voor kinderen en jongeren uit huishoudens met een laag inkomen wordt betaald.

In sommige gevallen worden ook sportattributen vergoed. Het Jeugd sportfonds is in Groningen in 2007 opgericht. In 2014 werd 861 maal gebruik gemaakt van de regeling. In totaal 540 keer door jongens en 320 keer door meisjes. Sommige jongeren of kinderen maken meerdere malen gebruik van de regeling. In totaal is 534 keer de contributie betaald en in 327 maal voor sportattributen. In 40 procent van de gevallen gaat het om voetballers. Het percentage kinderen en jongeren dat gebruik maakt van de regeling is niet in alle wijken even groot.

In tabel 4.13 vindt u de aantallen per wijk in volgorde van hoogte van het percentage van de 4- tot en met 17-jarigen. Relatief maken veel kinderen en jongeren uit de Hoogte en de Indische buurt gebruik van het Jeugd sportfonds. Uit de monitor van 2011, toen het lidmaatschap van voetbalverenigingen is geïnventariseerd, bleek al dat relatief weinig kinderen uit de Hoogte lid waren van een voetbalvereniging. Zie ook de tekst over het lidmaatschap van verenigingen per buurt in paragraaf 4.2.1.

Tabel 4.13 Gebruik van het Jeugdsportfonds per wijk 1)

Wijk-of buurtnaam	leeftijdsgroep		totaal	perc. van 4 t/m 17 jaar
	4 t/m 12	13 t/m 17		
De Hoogte	44	12	56	14%
Indische buurt	51	9	60	9%
Selwerd/Tuinwijk	48	19	67	8%
Lewenborg-Noord	38	11	49	8%
Vinkhuizen	88	28	116	8%
Beijum-Oost	68	20	88	7%
Oosterpark	46	14	60	7%
Paddepoel	40	19	59	5%
Lewenborg-Zuid	35	8	43	5%
Professorenbuurt	10	2	12	4%
Stadskern-noord/Hortusbuurt	9	4	13	4%
De Wijert/Helpman west	35	11	46	4%
Corpus den Hoorn/Hoornsemeer	34	15	49	3%
Stadskern-Zuid/Binnenstad-Oost	5	2	7	3%
Oosterpoort	6	1	7	3%
Beijum-West	18	8	26	2%
Hoogkerk-Zuid	18	3	21	2%
Hoogkerk-Noord	10	3	13	2%
Oranjebuurt	8	3	11	2%
Schildersbuurt	5	2	7	2%
Zeeheldenbuurt	2	0	2	2%
Stadspark/Laanhuizen/Buitenhof	8	2	10	1%
Noorddijk/Drielanden/Ruischerwaard	3	3	6	1%
Hereweg/Rivierenbuurt	1	1	2	1%
Euvelgunne/Meerdorpen	5	0	5	1%
Coendersborg/Helpman oost	3	4	7	1%
Oosterhoogebrug/de Hunze	7	2	9	1%
Dorkwerd/Reitdiep	4	2	6	0%
Noorderhoogebrug/ Bovenstreek	0	0	0	0%
Onbekend in Groningen	2	2	4	.
Gemeente Groningen	651	210	861	3,9%

1) N.B. Er kunnen meerdere aanvragen per kind zijn.

Literatuurlijst

- M. Boven, H. Slender en H. Wiggers, Vitaliteit sportverenigingen in Noord-Nederland, Hanzehogeschool Groningen, 2014
- J. Broer en J. Kuiper, Regionaal gezondheidsprofiel Groningen 2012, GGD Groningen,
- J. Broer en J. Kuiper, Jeugdgezondheidsonderzoek Groningen 2012, GGD Groningen,
- M.B. Brummer, F. Dijkstra, Klanttevredenheidsonderzoek Zwembaden 2007, Het Helperbad, De Parrel en De Papiermolen, Groningen, HanzeConnect, oktober 2007.
- M.B. Brummer, M.N. Julsing, Klanttevredenheidsonderzoek
Sportcentrum Karding, Meting 2008, Groningen, HanzeConnect, april 2008.
- M.B. Brummer, F. Dijkstra, sportaccommodaties OCSW, Groningen, HanzeConnect, februari 2010.
- Rapportages Bslim, 2013-2014, wijken: Hoogkerk, Lewenborg, Beijum, Indischebuurt/de Hoogte, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, Zuid, Vinkhuizen en Oosterpark
- CBS Regionaal Inkomens Onderzoek 2013, Den Haag, 2015
- Huis voor de Sport, Eindrapportage 2014, Hoogezand/Groningen, 2015
- Stichting MJD jaarrapportage 2014 PvE's MJD, Stiel, Kinderwerk & Jongerenwerk, Groningen, 2015
- NOC*NSF KISS rapportage gemeente Groningen, peiljaar 2014, Arnhem, 2015
- H. Slender e.a., Vitaliteit sportverenigingen in Noord Nederland, Hanze instituut Groningen, 2013-2015
- Sociaal Cultureel Planbureau / W.J.H. Mulier-instituut, Sport: een leven lang, rapportage sport 2010, Den Haag / 's Hertogenbosch, december 2010.
- A Stinissen, Vrijwilligersonderzoek 2008, Nulmeting naar vrijwilligerswerk in georganiseerd verband in Groningen. Groningen, O&S Groningen, 2009.

Store support, klanttevredenheidsonderzoeken en Mystery Guest onderzoeken sportaccommodaties, Groningen, 2011-2014

M. van Teerns, A. Stinissen, Vrijwilligersonderzoek 2011, 2e meting naar vrijwilligerswerk in georganiseerd verband in Groningen. Groningen, O&S Groningen, 2011.

Bijlagen

Bijlage 1: Indicatoren sportmonitor 2015

indicatoren algemeen	Stedelijk of wijkniveau	categorie beschikbaarheid	bron
1 geslacht	subbuurt	Gronometer	O&S Groningen
2 leeftijd	subbuurt	Gronometer	O&S Groningen
3 etniciteit	subbuurt	Gronometer	O&S Groningen
4 opleidingsniveau	wijk/enkele buurten	Gronometer	wijkenquête
5 inkomen	buurt	Gronometer	CBS
6 beperking	wijk	aanwezig	HVD
Fysieke sportinfrastructuur			
7 aantal gemeentelijke binnensportaccommodaties	subbuurt	Gronometer	WSR/A&V/OOGG
8 verdeling over de wijken	subbuurt	Gronometer	WSR/A&V/OOGG
9 bezettingsgraden	stad	aanwezig	WSR/A&V/OOGG
10 aantal gemeentelijke buitensportaccommodaties	subbuurt	Gronometer	WSR/A&V/OOGG
11 verdeling over de wijken	subbuurt	Gronometer	WSR/A&V/OOGG
12 bezettingsgraden	stad	niet geactualiseerd	WSR/A&V/OOGG
13 Bezoekers gemeentelijke zwembaden en ijsbaan	accommodatie	aanwezig	WSR
14 aantal particuliere aanbieders met accommodatie	subbuurt	Gronometer	Vestigingenregister
15 soorten aanbod van particuliere aanbieders (diversiteit)	subbuurt	aanwezig	Vestigingenregister
16. klanttevredenheidsonderzoeken accommodaties	stad	aanwezig	WSR/O&S Groningen
17 openbare speelvoorzieningen	subbuurt	Gronometer	Stadsbeheer
18 kenmerken (voor wie)	subbuurt	aanwezig	Stadsbeheer
19 tevredenheid over de speelvoorzieningen	wijk/enkele buurten	Gronometer	wijkenquête
19 aantal topsportaccommodaties	subbuurt	Gronometer	O&S
20 soort topsportaccommodaties (diversiteit)	subbuurt	aanwezig	O&S

21 afstand tot sportterrein in kilometers, per buurt	buurt	Gronometer	CBS
22 afstand tot dagrecreatie terrein in kilometers, per buurt	buurt	Gronometer	CBS
Bslim, onderwijs en verenigingen		categorie beschikbaarheid	beheer gegevens
23 aantal sportieve scholen in de stad	stad	aanwezig	OCSW
24 aantal lootscholen	stad	aanwezig	OCSW
25 hoeveel keer per week gymles door vakdocent	stad	niet aanwezig	Bslimteam/O2G2, VCOG
26 hoeveel keer per week gymles door groepsleerkracht	stad	niet aanwezig	Bslimteam/O2G2, VCOG
27 beweegaanbod, aantal activiteiten	B-slimbuurten	aanwezig	CMS
28 aantal fte. combinatiefunctionarissen	stad	deels aanwezig	Bslimteam
29 waar de combinatiefunctionarissen werkzaam zijn	stad	deels aanwezig	Bslimteam
30 deelname aan Bslim (aantal)	B-slimbuurten	aanwezig	CMS/Bslim-team
31 tevredenheid deelnemers	stad	nog niet aanwezig	Bslimteam
32 aantal sportverenigingen in de stad	stad	2009 aanwezig	O&S Groningen
33 aantal verschillende sportverenigingen (diversiteit)	stad	2009 aanwezig	O&S Groningen
34 aantal topsporevenementen		nog niet aanwezig	CMS
35 aantal samenwerkingsinitiatieven met onderwijs, onderzoek en topsport	stad	aanwezig	LOOT, Alfa, HIS en RUG
Sport- en beweeggedrag			
Beweeggedrag: hoeveel tijd dat iemand per dag (matig) intensief beweegt (NNGB)			
36 jeugd/jongeren (6 - 17 jarigen)	wijk	Gronometer	HVD
37 volwassenen	wijk	Gronometer	HVD
Sportgedrag: aantal maal dat iemand in de afgelopen 12 maanden heeft gesport			
38 jeugd/jongeren (6 - 17 jarigen)	wijk	te kleine aantallen	OCSW
39 volwassenen	wijk	Gronometer	HVD
Lid sportvereniging uit enquête			
40 jeugd/jongeren (6 - 17 jarigen)	wijk	Gronometer	HVD

41 volwassenen	wijk	Gronometer	HVD
Lid sportver. (Stadjers die overgewicht hebben)			
42 jeugd/jongeren (6 - 17 jarigen)	wijk	te kleine aantallen	HVD
43 volwassenen	wijk	Gronometer	HVD
44 overgewicht	stadsdeel	Gronometer	HVD
45 aantal kinderen met minimaal zwemdiploma A	wijk/enkele buurten	aanwezig	WSR/O&S
46 ledenontwikkeling (geslacht, wijk)	PC gebied	aanwezig	NOC*NSF
47 ledenontwikkeling (sporten)	stad	aanwezig	NOC*NSF
48 aantal geregistreerde sporttalenten bij Topsport	stad/ Noord Nederland	aanwezig	Topsport Noord
49 aantal vrijwilligers	stad	aanwezig, niet recent	vrijwilligersonderzoek
Sporten en armoede			
50 gebruik Jeugdportfonds	PC gebied	aanwezig	Jeugdportfonds
51 gebruik Stadjerspas voor sport	stad	aanwezig	Stadjerspas

Bijlage 2: De accommodaties

Gemeentelijke accommodaties

Gymlokalen

Agaatstraat 16
 Canadalaan 2
 Chopinlaan 2a
 Van Swietenlaan 1 (Corpushuis)
 Eikenlaan 288
 Folkingedwardsstraat 16
 Goudenregenplein 16
 Goudlaan 5
 Kiel 9
 Kluiverboom 1
 Maresiusstraat 22
 Molukkenstraat 1
 Multatulistraat 169
 Oliemuldersweg 43
 Ossehoederstraat
 Semmelweisstraat 6
 Slenk 2
 Spicastraat 198
 Siersteenlaan 480
 Stoepemaheerd 9
 Valreep
 Verlengde Lodewijkstraat 7
 Vestdijklaan 1
 Violenstraat 4
 Zuiderweg 70/1

Sportcomplexen

ACLO (tevens bij sporthallen en terreinen)
 Stadspark Drafbaan

soort

Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal (2)
 Gymzaal bij sporthal
 Gymzaal
 Gymzaal/dojo (2)
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzalen (3)
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal/denksport
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal (2)
 Gymzaal bij sporthal

 Sportcomplex
 Evenementen, sport en drafbaan

wijk/buurt

Vinkhuizen
 Corpus den Hoorn
 Coendersborg
 Corpus den Hoorn
 Selwerd
 Centrum
 Oosterpark
 Vinkhuizen
 Lewenborg
 Lewenborg
 Gravenburg
 Indische buurt
 De Wijert
 Oosterpark
 Paddepoel
 Corpus den Hoorn
 Reitdiep
 Paddepoel
 Vinkhuizen
 Beijum
 Lewenborg
 Oosterpoort
 De Wijert
 Centrum
 Hoogkerk

 Universiteitscomplex
 Stadspark

Sportcentrum Kardinge (tevens bij sporthallen en zwembaden)	Sportcentrum/topsport	Kardinge
Sporthallen		
Beijum	Sporthal	Beijum
De Brug	Sporthal	Corpus den Hoorn
Corpushuis	Sporthal/sportzaal	Corpus den Hoorn
Vinkhuizen	Sporthal	Vinkhuizen
De Wijert	Sporthal	De Wijert
Selwerd	Sporthal/gymzaal	Selwerd
Hoogkerk	Sporthal/gymzaal	Hoogkerk
Lewenborg	Sporthal	Lewenborg
Kardinge	Sporthal	Kardinge
Terreinen		
Atletiekcentrum Stadspark	Atletiekcentrum/topsport	Stadspark
Coendersborg	Sportpark	Coendersborg
Corpus den Hoorn	Sportpark	Corpus den Hoorn
Esserberg	Sportpark	Groningen (gemeente Haren)
Engelbert	Sportpark	Engelbert
Kardinge	Sportpark	Kardinge
Hoogkerk	Sportpark	Hoogkerk
Lewenborg	Sportpark	Lewenborg
Het Noorden	Sportpark	Selwerd
De Parrel	Sportpark	Selwerd/Paddepoel
Selwerd	Sportpark	Selwerd
Stadspark	Sportpark	Stadspark
Velocitas	Sportpark	Stadspark
West-end	Sportpark	Vinkhuizen
De Wijert	Sportpark	De Wijert
De Kring	Sportpark	De Kring
Cruyff-courts/Kraijcek-playgrounds		
Canadalaan	Cruyff-court	Corpus den Hoorn
Pioenpark	Cruyff-court	Oosterpark
Borgwal	Kraijcek-playground	De Hoogte

Ypemaheerd	Kraijceek-playground	Beijum-oost
Tennisbanen (openlucht)		
De Wijert-zuid	1 baan	De Wijert
Hoogkerk	2 banen	Hoogkerk
Vinkhuizen	1 baan	Vinkhuizen
Oosterpark	1 baan	Oosterpark
De Hunze	2 banen	De Hunze
Lewenborg	2 banen	Lewenborg
Ruischerbrug	1 baan	Ruischerbrug
Zwembaden		
Zwembad Kardinge	Overdekt zwembad	Kardinge
De Parrel	Overdekt zwembad	Selwerd
Helperzwembad	Overdekt zwembad	Helpman
De Papiermolen	Openluchtbad	De Wijert
Recreatieplassen		
Hoornse Plas/Hoornsemeer	Recreatieplas	Hoornsemeer
Zilvermeer	Recreatieplas	Kardinge
Ruskenveen	Recreatieplas	Hoogkerk
Particulier aanbod	soort	wijk/buurt
Gymlokalen		
Adm. Ruyterlaan 37	Gymzaal	Zeeheldenbuurt
Adriaan van Ostadestraat 2	Gymzaal	Kostverloren
Bessemoerstraat 6	Gymzaal	Tuinwijk
Boudierplonsoen 9	Gymzaal	De Wijert zuid
Diamantlaan 16	Gymzaal	Vinkhuizen
Distributiestraat 1	Gymzaal	Corpus den Hoorn
Eikenlaan 286	Gymzaal (3), schoolsporthal	Selwerd
Heerdenpad 8	Gymzaal (2)	De Hunze
Heesterpoort 1	Gymzaal	Oosterpark
Heinsiusstraat 1	Gymzaal	de Hoogte
Hereweg 99	Gymzaal	Helpman

Jaltadaheerd 163
 Kapteynlaan 13/2
 Korreweg 198
 Korreweg 215
 Magnoliastraat 1
 Melisseweg 2
 Merwedestraat 41
 Metaallaan 255
 Muntinglaan 3
 Nieuwe Sint Jansstraat 11
 Poortstraat 50
 Pop. Dijkemaweg 88
 Reggestraat 1
 Schuitendiep 14
 Sweelincklaan 2
 Travertijnstraat 2
 Travertijnstraat 6
 Turfsingel 82
 v. Heemskerkstraat 56
 v. Iddekingeweg 140
 v. Schendelstraat 1
 Verzetstrijderslaan 220
 Vondelpad
 Wilgenlaan 1
 Woldjerspoorweg 5a
Stadion
 FC Groningen, Euroborg
Sportcomplex
 Aclo (RUG/HHG)
Sporthallen
 Martiniplaza
 ACLO

Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal/spiegelzaal (2)
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal (2)
 Gymzaal (2)
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal (2)
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal (3), schoolsporthal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal
 Gymzaal (3)
 Gymzaal
 Gymzaal/MFC

 Topsport

 Sportcomplex

 Topsport
 Sporthal

Beijum
 Korrewegbuurt
 Indische buurt
 Indische buurt
 Selwerd
 Ulgersmaborg
 Rivierenbuurt
 Vinkhuizen
 Grunobuurt
 Binnenstad oost
 de Hoogte
 Ulgersmaborg
 Rivierenbuurt
 Binnenstad oost
 Coendersborg
 Hoendiep
 Hoendiep
 Binnenstad oost
 Zeeheldenbuurt
 de Wijert
 de Wijert
 Laanhuizen
 de Wijert
 Tuinwijk
 Engelbert

 Europapark

 Zernike

 Stadspark
 Universiteitscomplex

Sporthal Hanzehogeschool	Sporthal/topsport	Universiteitscomplex
Stadjershal	Sporthal	Corpus den Hoorn
Alfa College	Sporthal/topsport	Kardinge
Terreinen		
ACLO	Sportpark	Universiteitscomplex
Hoogkerk (Kerkstraat)	Sportpark	Hoogkerk
Tennisbanen		
Stadjershal	Overdekt	Corpus den Hoorn
St. tot exploitatie van tennispark Corpus den Hoorn	Openlucht	Corpus den Hoorn
ACLO	Openlucht	Universiteitscomplex
Van Starckenborgh	Overdekt	De Hunze
Kardinge (geëxploiteerd door particulier)	overdekt	Kardinge
Vorenkamp	Openlucht	Coendersborg
Zwembaden		
Hanzehogeschool	Overdekt zwembad	Universiteitscomplex
Ebert	Overdekt zwembad	Corpus den Hoorn
Zwemschool Rob Sports	Overdekt zwembad	Lewenborg
New Hampshire	Overdekt zwembad	Hoornse meer
Stichting Zwembad Hoogkerk	Openluchtbad	Hoogkerk
Bad Engelbert	Natuurbad	Engelbert
Overig, algemeen		
Cue Action Snooker & Poolcentrum		Centrum
Bowling en Partycentrum Groningen B.V.		Centrum
Euro Kartracing en Bowling Groningen		Kardinge
Skatepark het Colosseum		Oosterpark
Stichting Schietbanen Groningen		Coendersborg
Klimcentrum Bjoeks		Kardinge
Pitch en Putt Golf Groningen		Kardinge
Seaworld Duiksport		Hoogkerk
De Tuimelaar Duikwinkel & Duikschool		Schildersbuurt
Snow Limits		Kardinge

Bijlage 3 Sportverenigingen naar tak van sport, algemene- en studentenverenigingen

	algemeen	studenten	totaal
aangepast sporten	11		11
american football	1		1
atletiek	1	1	2
badminton	8	1	9
baseball/ honkbal/softbal	1		1
basketbal	6	3	9
beachvolleybal	1	1	2
bergsport	1	1	2
biljart	10		10
boksen	2	1	3
boogschieten	1		1
bowlen	2		2
bridge	13		13
budo		1	1
cricket	1		1
dammen	4		4
dansen		1	1
darten	2		2
duiken	5	2	7
fitness		1	1
floorball / unihockey	1		1
frisbeeën	1		1
futsal/zaalvoetbal	9	1	10
go	1		1
golf/pitch & putt	2	1	3
gymnastiek	9		9
handbal	3	1	4
hardlopen	2		2
hengelsport	2		2

hockey	3	1	4
ijshockey	2	1	3
inline hockey	1		1
jeu de boules	1		1
kaatsen	1		1
kanovaren	1		1
kegelen	12		12
kitesurfen		1	1
klimmen	1		1
korfbal	4	1	5
lacrosse	1	1	2
mixed material arts	1		1
modelsport	2		2
motorsport	1		1
onderwaterhockey	1		1
paaldansen		1	1
paarden	3	1	4
roeien	1	2	3
rugby	1	1	2
schaatsen	4	1	5
schaken	9		9
schermen	1		1
schieten	9		9
shorttrack	1		1
sjoelen	4		4
skiën	1		1
snooker/pool	2		2
squash	1	1	2
survival (run)		1	1
tafeltennis	10	1	11
tennis	6	3	9
triatlon	1	1	2

turnen		1	1
unihockey	1	1	2
verdediging	17	1	18
vliegsport	2		2
voetbal	31	3	34
volleybal	25	3	28
wandelen	4		4
waterpolo	1	1	2
waterskiën	2	1	3
wielersport	2	1	3
windsurfen		1	1
zeilen	1	1	2
zwemmen	14	1	15

Bijlage 4: Topsportevenementen gesubsidieerd door de gemeente Groningen, 2012-2015

Evenement	Organisator	Sport(en)
2012		
het 17e Holland Nordic Basketbal Tournament	HNBT	Basketbal
NSK Allround Schaatsen 2012	TJAS	Schaatsen
het Topschaaktoernooi 2012	Schaakstad Groningen	Schaken
het 36e internationale jeugdtoernooi Eurovoetbal	Eurovoetbal	Voetbal
de Martini-Regatta 2012	Roeibond	Roeien
de Meerstadregatta 2012	Kano Vereniging	Kanoën
de NK Sprint Triathlon en de Speedman Triathlon	GVAV/Triathlon	Triathlon
de 4 Mijl van Groningen, Ladiw	Atletiekevenementen	Hardlopen
de Groninger Basketball Week	Golazo (vm Topsport)	Basketbal
aanvullende subsidie Topschaaktoernooi 2012	Schaakstad Groningen	Schaken
2013		
het NK Sprint 2013	KNSB	Schaatsen
het 18e H.N.B.T evenement	HNBT	Basketbal
de Martini-Regatta 2013	Roeibond	Roeien
het Schaakfestival 2013	Schaakstad Groningen	Schaken
de Meerstadregatta 2013	Kano Vereniging	Kanoën
het NSK Sprint	TJAS	Schaatsen
de Special Olympics Regionale Spelen Groningen 2013	Brug (Prov.)	Gehandicaptensport
de Energiewachttour 2013	Energiewachttour	Wielrennen
de 4 Mijl van Groningen 2013	Atletiekevenementen	Hardlopen
het NK afstanden Junioren en Neo-Senioren 2013	KNSB	Schaatsen
twee volleybal oefeninterlands	NeVoBo/jeugd	Volleybal
Eerste Nederlands Studenten Kampioenschap (NSK) Afstanden Schaatsen	TJAS/NSK	Schaatsen

2014

de Martini-Regatta 2014
de Meerstadregatta 2014
het 19e HNBT evenement
het Schaakfestival 2014
de 4 Mijl van Groningen en overige evenementen 2014
een combinatiefunctionaris 1 mei tot 1 september 2014
een combinatiefunctionaris volleybal 2014
de combinatiefunctionaris roeien Groningen 2014-2015
activiteiten seizoen 2014-2015
een combinatiefunctionaris, sporttechnische ondersteuning en accommodatiehuur
een combinatiefunctionaris voor seizoen 2014-2015

Roeibond
Kano Vereniging
HNBT
Schaakstad Groningen
Atletiekevenementen
Basketball RTC Basketball
NeVoBo/jeugd
RTC Roeien Noord
Loopacademie Regionaal Trainings Centrum (RTC)
RTC-Noord schaatsen
Basketball RTC Basketball

Roeien
Kanoën
Basketbal
Schaken
Hardlopen
Basketbal
Volleybal
Roeien
Atletiek
Schaatsen
Basketbal

2015 (gedeelte van het jaar)

het 20e HNBT-evenement (Basketbal)
het NK Sprint & Mass-Start 2015
het Schaakfestival 2015
de 4 Mijl van Groningen en overige evenementen 2015
de Super Saturday, sport clinics
Regionaal Trainings Centrum 2015-2016

HNBT
KNSB
Schaakstad Groningen
Atletiekevenementen
Topvolleybal Lycurgus
Topsport Noord

Basketbal
Schaatsen
Schaken
Hardlopen
Volleybal, Korfbal en Basketbal
diverse

Bijlage 5: Indicatoren in Gronometer, themaboom

Colofon

Sportmonitor Groningen

Tussenmeting 2015

Auteurs:

Laura de Jong

Marjolein Kolstein

Age Stinissen

Opdrachtgever:

Gemeente Groningen, afdeling Beleid en Programmering

Uitgave:

Onderzoek en Statistiek Groningen

T (050) 367 56 30

E info@os.groningen.nl

I www.os-groningen.nl

Twitter [@basisvoorbeleid](https://twitter.com/basisvoorbeleid)